

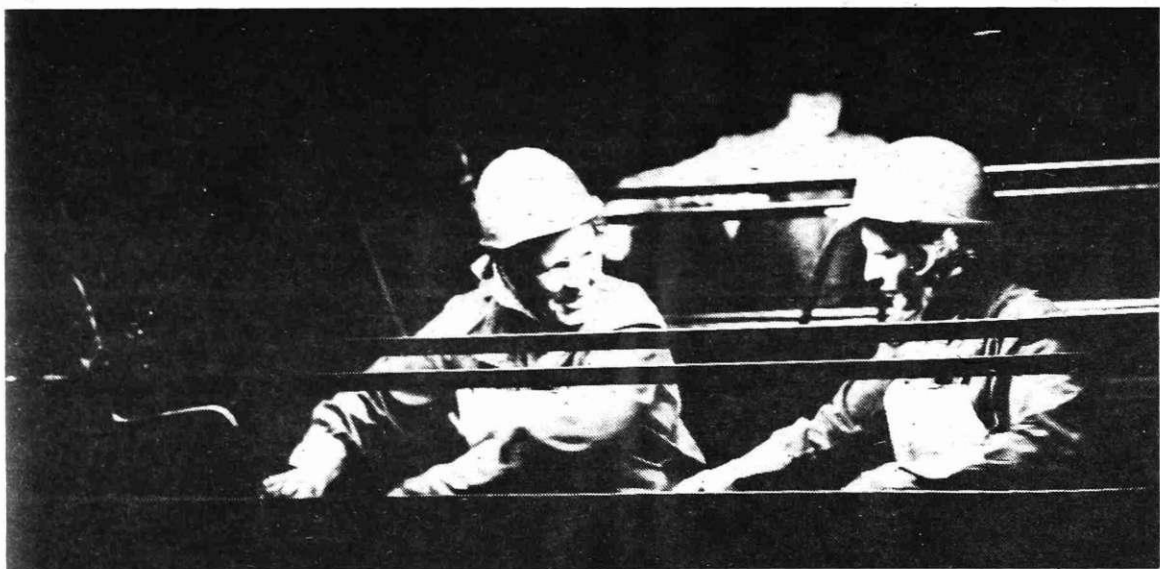
ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 5. JULIJA 1974

ŠTEVILKA: 26. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Sodelavci v jeklovleku

Nov način obračuna osebnega dohodka za leto 1974

Z določbami zakonov o osnovah, načinu in virih začasnega financiranja samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti in družbenopolitičnih skupnosti v letu 1974 (Uradni listi SRS štev. 45/73, 4/74, 13/74 in 18/74) je bil določen način plačevanja ter stopnje prispevkov in davkov od osebnega dohodka.

Delavci in uslužbenci, ki prejmejo kot plačilo za svoje delo osebni dohodek so zavezanci za plačevanje prispevkov iz osebnega dohodka. Iz tega izhaja, da mora biti

osebni dohodek posameznika izračunan v bruto zneskih, od katerega se nato obračunavajo in odvedejo ustrezni prispevki in davki. V tem smislu smo že izvršili proračun spre-

menjenih prispevkov od januarja do vključno maja 1974.

Že za obračunski mesec junij 1974 se bo novi obračun osebnega dohodka izvršil individualno v izplačilnih listah. Zaradi stare zaloge tiskovin »izplačilne liste« bomo do porabe istih uporabljali stare tiskovine, ki so prilagojene dosedanemu neto obračunu. Na starih tiskovinah bo zato zgoraj med osebnimi podatki: »redna tarifa« izkazana bruto postavka na eno uro, enako tudi v stolpcu 4 »tarifa«. Vsi neto zaslužki v kolonah 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20 in 21 bodo spremenjeni v bruto zneske. Družbeni prispevki iz kolone 22 so odbitna postavka kolone 21, kolona 23 pa predstavlja neto zaslužek skupaj (kolona 21 minus 22 je 23).

(Nadaljevanje na 6. strani)

Aktualne naloge medicine dela

Pri današnjem stanju znanosti in tehnologije so proizvodni postopki, pogoji v delovnem okolju in naloge, ki jih proizvodnja postavlja pred delovnega človeka zelo zahtevni, raznovrstni in spremenljivi. To zahteva stalno visoko kvaliteto strokovno raziskovanje na sodobni znanstveni podlagi, če želimo doseči maksimalni, kvantitativni in kvalitativni delovni učinek, da pa pri tem ohranimo dobro duševno, telesno in družbeno kondicijo delavca.

Delavcu moramo ustvariti take delovne in življenjske pogoje, da v voji delovni dobi doseže maksimalni kvantitativni in kvalitativni delovni učinek v sorazmerno porabljenem delovnem času in vloženi ener-

giji, ohrani svoje zdravje in delazmožnost, razvije svoje duševne, telesne in družbene sposobnosti in se stalno zanima za prosperiteto delovne organizacije v kateri dela ter da

(Nadaljevanje na 2. strani)

Za prizadete v potresu so prispevali

Že iz obdobja naprednega delavskega gibanja, prek narodnoosvobodilne borbe in povojne izgradnje samoupravnega socializma, se ohranja izredno dragocena moralna vrednota delavskega razreda — delavska solidarnost. V več kot polstoletnem obdobju je bila v praksi nemalo krat potrjena ta vrednota, kajti delavski razred Slovenije in Jugoslavije se je vedno odzval temu pozivu. Tako tudi ni ostal brez odziva solidarnostni poziv, pred kratkim potresno prizadetemu prebivalstvu Kozjanskega.

Tako kot delovni ljudje in občani iz vse Slovenije, so tudi v naši občini nekateri delovni kolektivi zelo hitro ukrepali in že nakazali svoje prispevke. Med prvimi je bilo trgovsko podjetje Rožca, katerega kolektiv, ki šteje 120 članov, je že

prispeval 10.000 dinarjev, hkrati pa je sindikalna organizacija pričela s prostovoljno akcijo individualnih prispevkov, v kateri naj bi vsak član delovne skupnosti prispeval od 10 dinarjev navzgor.

V minulem tednu so se odločili za prispevke še naslednji kolektivi: osnovna šola Mojstrana — 1.603,00 din, osnovna šola Kranjska gora 2.639,00 din, vzgojno varstveni zavodi Jesenice — enodnevni neto zaslužek, Mejna milica — enodnevni zaslužek, zaposleni na družbenopolitičnih organizacijah občine — enodnevni zaslužek in občinski svet Zveze sindikatov občine Jesenice iz svojih sredstev 5.000,00 dinarjev.

Na vodstvu osnovne organizacije sindikata Železarne smo zvedeli, da je širša akcija v Železarni predvidena v prihodnjem tednu, po predhodnem sestanku z vsemi predsedniki osnovnih organizacij sindikata temeljnih organizacij združenega dela.

SLOVENSKE ŽELEZARNE LJUBLJANA

Slovenske železarne Ljubljana so sestavljena organizacija združenega dela z omejeno solidarno odgovornostjo. Združene so: železarna Jesenice, železarna Ravne, železarna Štore, tovarna verig Lesce, tovarna vijakov Plamen Kropa, tovarna vijakov Tovil Ljubljana, tovarna žičnih izdelkov Žična Celje in Metalurški institut Ljubljana. Železarne Jesenice, Ravne, Štore so se združile leta 1969, ostale organizacije združenega dela pa so se združile s slovenskimi železarnami leta 1973. Skupno število zaposlenih v Slovenskih železarnah je 14.890 delavcev. Planirana količina prodanega blaga v letu 1974 je 707.263 ton. Na osnovi tega je planirano 3.937.853.000 din realizacije.

Transportne težave ogrožajo proizvodnjo

Ob dejstvu, da smo v Železarni popolnoma izčrpali zadnje zaloge osnovnih surovin — koks in železove rude, se najbolj neposredno prizadeti delavci — plavžarji, odgovorne strokovne službe pa tudi ves kolektiv sprašujejo: ali bomo morali zaradi transportnih težav ugasniti plavže in s tem paralizirati vso ostalo proizvodnjo v Železarni, kar bo imelo neposreden vpliv tudi na celotno kovinsko predelovalno industrijo. Kljub maksimalnim prizadevanjem strokovnih služb in pripravljenosti ročnega zlaganja teh osnovnih surovin iz štiriosnih na dvoosne vagonne, na kar so prirejene naše mehanske razkladalne naprave, se problem transportnih težav, ki se je začel že v marcu, ni izboljšal, nasprotno dobil je skrajno zaskrbljujoče razsežnosti. Zaloge smo popolnoma izčrpali, dovoza pa kljub dogovorjenim količinam tako iz domačih kot uvoženih virov ni, kljub resnim obetom in prizadevanjem železniško transportnega podjetja Slovenije.

Za jeseniške plavže dnevno potrebujemo 320 ton koks in nad 800 ton rude, ki ju v glavnem dobivamo iz SR Bosne in Hercegovine. Ker v zimskih mesecih zaradi zmrznjene rude rudnik dnevnega kopa ne dela, moramo na Jesenice v preostalih 260 dneh dobiti dnevno po 1000 ton rude, da bi plavži lahko nemoteno obratovali. Seveda k tej količini moramo prišteti še koks in ostali reprodukcijski material in opremo.

Problem upadanja rednega dovoza oziroma zaloga je prisoten že od meseca marca zaradi pomanjkanja dvoosnih vagonov na železnici. Temu se je pridružil še dodatni, večji problem — omejitve prevoza, k čemur so prispevale svoj delež tudi stavke v Italiji. Te težave, ki se stopnjujejo od maja dalje, uradno razlagajo z natrpanostjo postaj in rekonstrukcijo tovornega kolodvora v Mostah. Kljub obetajočim obljubam, da bodo na železnici sprostili transportne omejitve za našo železarno, bistvenih izboljšav ni. Strokovne službe in odgovorni delavci Železarne so v dnevnih stikih z železniško transportnim podjetjem Ljubljana in dnevno opozarjajo na izredno kritično situacijo, ki je zaradi tega nastopila v naši železarni. Dosežen je bil celo sporazum z železarno Sisak, da nam odstopi desetdnevno lastno količino koks, ki jo prejema iz koksarne, v Lukovcu so obljubili, da bodo dali prioriteto dobavam jeseniški železarni, pa kljub temu je problem osnovnih surovin v Železarni vsak dan bolj zaskrbljujoč, ker izgleda, da gre za mnogo globlji problem, ki bi ga celo lahko označili slovenski transportni problem.

V Železarni so strokovne službe in odgovorni delavci naredili vse, da bi bil dotok surovin in repromateriala normalen. Dovoz ferolegur, valjev, grafitnih elektrod in različne opreme za potrebe dnevne proizvodnje, smo v Železarni reševali z mnogo dražjimi kamionskimi prevozi, da ne bi trpela proizvodnja. Velikih količin koks in rud pa ni mogoče reševati na ta način. Da je bistvo problema res v transportni problematiki kaže tudi dejstvo, da imamo v teh dneh na kolesih, to je na poti nekje 2000 ton koks. V Železarno prispevajo le posamezni vagoni, kar ne rešuje kritične situacije. Iz istih razlogov kasni tudi redni dovoz koks iz Poljske.

Tako se negotovost v Železarni iz dneva v dan iz ure v uro veča, ker kljub obljubam in zagotovilom železniško transportnega podjetja ti dve osnovni surovini ne dotekata normalno. Kljub temu, da izgleda, da je to širši transportni problem, smo pri tem najbolj prizadeti v naši železarni, saj znaša letni železniški transport za Železarno okrog 850.000 ton. Zaradi teh težav niti ne moremo normalno odposiljati naših izdelkov za potrebe slovenske predelovalne industrije.

Zaradi vseh teh razlogov se nam lahko zgodi, da bomo morali zaustaviti proizvodnjo plavžev, s čimer bo paralizirana tudi ostala proizvodnja v Železarni in občutno prizadeta celotna slovenska kovinsko predelovalna industrija. Kakšno gospodarsko škodo, ob dejstvu, da zaradi kontinuirane proizvodnje na plavžih izpada ne bo mogoče nadomestiti, lahko povzročijo transportne težave, najbrž ni treba posebej poudarjati. S tem zapisom o kritični situaciji nadaljnje proizvodnje v jeseniških plavžih nismo hoteli obtoževati ali obremenjevati direktno kogarkoli, hoteli smo le opozoriti na izredno kritično situacijo in na dejstvo, da transportna problematika prav tako lahko paralizira proizvodnjo, kakor energetska.

Samoupravno informiranje in delavska kontrola v Slovenskih železarnah s posebnim poudarkom na samoupravne delovne skupine

Ob letošnjem dnevu samoupravljalcev, je bilo v Ljubljani 27. junija delovno zborovanje, katerega se je udeležilo čez 450 delegatov in gostov iz vse Jugoslavije. Dopoldan je imel osrednji referat na skupnem zasedanju predsednik centralnega komiteja ZK Slovenije France Popit, popoldan pa so se delegati razdelili v sedemnajst delovnih skupin. Ena od njih je bila tudi v prostorih uprave Slovenskih železarn, kjer je imel koreferat o naslovnem vprašanju direktor kadrovskega sektorja naše železarne Tomaž Ertl, ki ga v nadaljevanju v celoti objavljamo.

SLOVENSKE ŽELEZARNE LJUBLJANA

Slovenske železarne Ljubljana so sestavljena organizacija združenega dela z omejeno solidarno odgovornostjo. Združene so: železarna Jesenice, železarna Ravne, železarna Štore, tovarna verig Lesce, tovarna vijakov Plamen Kropa, tovarna vijakov Tovil Ljubljana, tovarna žičnih izdelkov Žična Celje in Metalurški institut Ljubljana. Železarne Jesenice, Ravne, Štore so se združile leta 1969, ostale organizacije združenega dela pa so se združile s slovenskimi železarnami leta 1973. Skupno število zaposlenih v Slovenskih železarnah je 14.890 delavcev. Planirana količina prodanega blaga v letu 1974 je 707.263 ton. Na osnovi tega je planirano 3.937.853.000 din realizacije.

Slovenske železarne upravlja delavski svet, ki je sestavljen iz delegacij železarn Jesenice, Ravne in Štore, predelovalcev žice (Veriga, Plamen, Tovil, Žična) in storitvene dejavnosti. Delegacije vsake temeljne organizacije združenega dela sestavlja vodja delegacije in dva delegata. Kolegijski izvršilni organ je upravni svet, ki ga voli delavski svet izmed svojih članov in komisije, ki se formirajo po potrebi. Vsaka delegacija ima v upravnem svetu po dva delegata. Organ notranje arbitraže imenuje delavski svet za vsak konkretni primer na zahtevo ene od strank, ki je v sporu. Odločba arbitraže je dokončna in ima izvršilno moč.

Samoupravno delavsko kontrolo na nivoju Slovenskih železarn izvaja delavski svet in ni posebnega organa. Za odpravo nepravilnosti je

delavski svet dolžan upoštevati iniciative in predloge samoupravnih organov vseh podpisnikov in družbenopolitičnih organizacij ter ustrezno in pravočasno ukrepati.

Sistem samoupravljanja v posameznih organizacijah združenega dela deluje odvisno od njihovih potreb in specifičnih pogojev. V železarnah Jesenice, Ravne in Štore se je zaradi podobnosti delovnega procesa in večletne izkušnje izkušeni izoblikoval vsebinsko in oblikovno zelo enoten sistem samoupravljanja, zato bomo v nadaljevanju prikazali sistem informiranja, komuniciranja in delavske kontrole v železarni Jesenice, ki je največja organizacija združenega dela Slovenske železarne Ljubljana.

ŽELEZARNA JESENICE

V Železarni Jesenice je zaposlenih 6.100 delavcev. Proizvodnja je zelo heterogena: od surovega železa, jekla, valjanih in vlečenih proizvodov do končnih izdelkov. V letu 1974 je v Železarni planirano 374.820 ton blagovne proizvodnje v skupni vrednosti 1.762.082.000 din.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Aktualne naloge medicine dela

(Nadaljevanje s I. strani)

Uresničevanje ustavnih sprememb je zgodovinska revolucionarna naloga, ki pomeni novo pomembno etapo preobrazbe družbe na razrednih osnovah. Zato je X. kongres ZKJ sprejel posebno resolucijo, ki komuniste obvezuje, za učinkovito družbeno politično akcijo, da bi delavci organizirani v temeljnih organizacijah združenega dela praktično delovali kot družbeno ekonomski subjekt in nosilci vseh družbenih funkcij. Da bi to nalogo uspešno uresničevali, moramo proučiti dosežene samoupravne odnose in predvideti konkretne naloge v okolju, v katerem delamo in živimo. Družbeno dogovarjanje, samoupravno sporazumevanje in delegatski sistem so bistvene naloge uveljavljanja nove ustave, zato moramo dosedanja prakso na tem področju proučiti tudi v Železarni.

Družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje se je pričelo uveljavljati že pred sprejetjem nove ustave. Z novo ustavo dobimo nove dimenzije in zahteve. Od družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja je odvisno, kako bo potekal proces spreminjanja presežnega dela v potrebno delo in hkrati s tem proces resničnega podružbljanja dohodka, ne da bi s tem zmanjševali pravico delovnih ljudi, da gospodarijo z rezultati svojega dela. Temu cilju se lahko približamo samo pod pogojem, da bomo uspešno vključili v resnično odločanje vse delavce. Glede na zapletenost družbenih odnosov na področjih, ki jih že urejamo in jih bomo urejali z družbenim dogovarjanjem in samoupravnim sporazumevanjem, zahteva, da soedlujejo vsi delavci, ni najmanj enostavna. To nam dokazuje tudi dosedanja praksa.

V vsakem prehodnem obdobju, ko se uveljavijo novi družbeni in proizvodni odnosi na ruševinah starih, vendar že na preživetih odnosih, se pojavljajo slabosti, ki jih lahko premaguje samo organizirana revolucionarna akcija. To velja še posebno za tako zapleten, obsežen in družbeno odgovoren proces, kot je neposredna menjava dela med proizvodnim in drugim družbeno potrebnim delom. Če smo bili doslej vajeni, da je nekdo urejal odnose med proizvodnjo materialnih dobrin (tovarno) in ostalim družbeno potrebnim delom (zdravstvom, socialnim varstvom, solstvom, kulturo, raziskovanjem, športom, otroškim varstvom itd.) je družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje pravica in dolžnost, da to prične urejati neposredno. Če smo bili doslej le nemočni financirji vseh teh dejavnosti in smo lahko brezuspešno kritizirali negativne pojave, nove ustave pridobitve postavljajo zahtevo in dajejo pravico neposrednega odločanja na tem področju kot dolžnost ustvarjalnega sodelovanja. Da bi to zmogli, moramo oborožiti delavce z znanjem, ki je za tako ustvarjalno, konstruktivno sodelovanje potrebno. Ker tega doslej nismo storili, smo doživeli v prvem obdobju neuspeh, ki ga ne smemo v prihodnjem obdobju ponoviti.

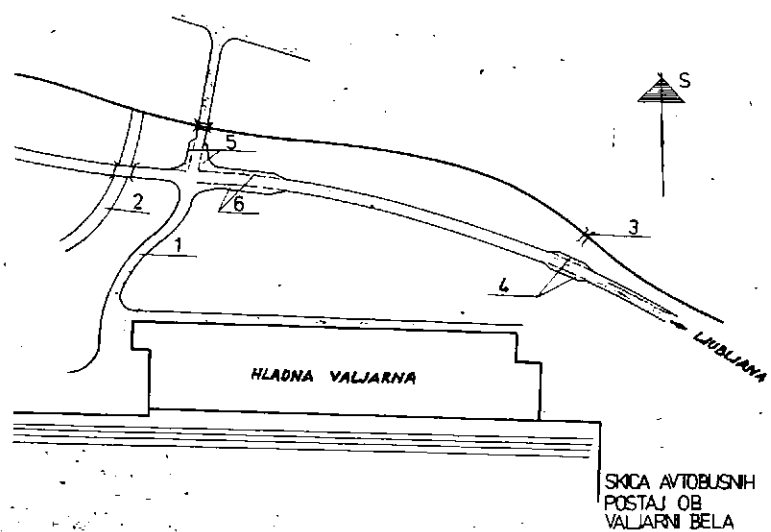
Proučiti moramo dosedanja prakso

Ta neuspeh ni v tem, da samoupravno sporazumevanje ni bilo pravno formalno in v skladu z ustavo izvedeno, ampak predvsem v tem, da smo formalno samoupravne sporazume sprejeli z veliko večino prisotnih delavcev, ne da bi tudi vplivali na predložene sporazume. Tega ne moremo pričakovati tako dolgo, dokler ne bomo obsežnih pravno formuliranih, zato pa pogosto nerazumljivih samoupravnih sporazumov nadomestili s preprosto, vendar jasno razlago, ki bo večini delovnih ljudi razumljiva. Če to hočemo resnično doseči, potem potrebujemo za sklepanje samoupravnih sporazumov primeren čas, ki bo dopuščal doslednejšo analizo posledic posameznih odločitev, predvsem pa sporazumevanje o programu posameznih dejavnosti in njegovem financiranju in ne o prispevnih stopnjah, ki najpogosteje nič ne povedo o tem, kaj lahko pričakujemo in celo ne o višini sredstev, ki jih bomo za posamezne družbene dejavnosti resnično plačali. Če smo doslej imeli službe zato, da so dajale ustrezna tolmačenja in strokovne ocene za notranje proizvodne in poslovne ukrepe, jim moramo sedaj usposobiti tudi za to, da bodo delovne skupine, usklajevalne konference, samoupravni organi in delegati, ki ta stališča prenašajo in usklajujejo v občini ali interesni skupnosti, dobili potrebne informacije. Področje strokovnega dela v Železarni dobiva nove dimenzije in naloge, ki presegajo tovarniške okvire.

Družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje se uveljavlja tudi na področju samoupravnega obnašanja. To še posebno na področju delitve dohodka in osebnega dohodka. Pri tem obstoji nevarnost, da bomo v preveliki želji za enotnimi kriteriji pričeli sestavljati preveč podrobne »predpise«, ki bodo samoupravnim organom »določili« tudi tisto, kar bi delovnim pogojem, razmeram in splošnim skupnim potrebam bolj ustrezno lahko rešili samoupravljalci v temeljnih organizacijah združenega dela. S tem ni mišljeno, da tako samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje ni potrebno. Prav železarji smo bili tisti, ki smo pogosto poudarjali, da je področje delitve dohodka in osebnih dohodkov potrebno družbeno uravnati. Toda to uravnavanje ne pomeni obnavljanje že preživetih statističnih oblik določanja osebnega dohodka in skupne porabe, ampak družbeno sprejemljivih osnovnih proporcij, ki so prilagojeni pogojem dela in skupnim potrebam tistih, ki ustvarjajo materialno osnovo za njihovo uresničevanje.

Osnovna naloga družbeno političnih organizacij v Železarni je, da analizirajo dosedanja prakso na področju samoupravnega sporazumevanja. Ugotoviti morajo dosedanje nepravilnosti in slabosti zato, da bi se že sedaj pripravili na ustreznejše, z ustavo bolj usklajene samoupravne sporazume in družbene dogovore v prihodnjem letu, če pa bi bilo le mogoče pa v letošnjem letu za prihodnje leto. Predvsem moramo spoštovati visoko zavest in razumevanje delovnih ljudi za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb, to pa pomeni boljše politične in strokovne priprave na prihodnje družbene logovore in samoupravne sporazume.

Tomaž Ertl

LEGENDA: 1 — cesta v valjarno Bela; 2 — potok Javornik; 3 — železniški nadvoz (stari); 4 — avtobusno postajališče za medkrajevni promet za vas Koroška Bela; 5 — avtobusno postajališče za lokalni promet Jesenice-Koroška Bela in obratno; 6 — avtobusna postajališča za delavske avtobuse za valjarno Javornik in valjarne Bela.

bo zadovoljen med delom in izven delovnega časa.

Glavne naloge na področju praktičnega in znanstvenega proučevanja kompleksnega odnosa med delavcem, delovnim učinkom in zdravjem so skrb za varno, racionalno in socialno koriščenje človekovega dela, skrb za varno in ugodno delovno okolje in proučevanje in preprečevanje poklicnih bolezni, poškodb pri delu in delanezmožnosti (absentizma).

Del teh kompleksnih nalog na področju odnosa med delavcem, delovnim učinkom in zdravjem nosi služba, stroka in dejavnost za aktivno zdravstveno varstvo ljudi pri delu, to je medicina dela.

Vsak delavec ima določene biološke, duševne, telesne in sociološke lastnosti. Vsako delovno mesto (sestoji iz dela — aktivnosti in delovnega okolja v katerem se ta aktivnost opravlja) postavlja pred delavca neke telesne, duševne, sociološke zahteve in obremenitve. Med lastnostmi delavca ter zahtevami in obremenitvami delovnega mesta mora obstajati dinamično ravnotežje.

V kolikor obstoja dinamično ravnotežje med delavcem in delovnim mestom, dobimo ugodne pozitivne kazalce rezultatov dela. To so: blagostanje posameznika, njegove ožje okolice (družine) in njegove širše okolice (skupnosti).

Moteno dinamično ravnotežje med delavcem in delovnim mestom privede do neugodnih negativnih kazalcev, kot so: preutrujenost, poškodbe, bolezni, začasna in trajna delanezmožnost (bolniški stalež, invalidnost, smrt).

Sodobna znanost o kompleksnem odnosu med delavcem in delovnim mestom proučuje motnje dinamičnega ravnotežja na nivoju delovnega mesta, družine sorodnih delovnih mest, obrata, (temeljne) organizacije združenega dela, občine, območja (regije), pokrajine, republike in države. Ker samo proučevanje ne zadostuje, je potrebno preprečiti ali vsaj omejiti oziroma omiliti motnje tega dinamičnega ravnotežja.

Del teh kompleksnih nalog na področju odnosa med delavcem in delovnim mestom tudi nosi služba, stroka in dejavnost za aktivno zdravstveno varstvo ljudi pri delu, to je medicina dela.

Mednarodna organizacija dela — stalni pobudnik in pospeševalec varstva pri delu kot prioritete naloge v okviru kompleksnega varstva delavcev — dalj časa ugotavlja velik razkorak med teoretičnimi strokovnimi spoznanji o varnem delu in praktično aplikaciji teh spoznanj v praksi.

Žrtve tega razkoraka so delavci, predvsem neposredni proizvajalci in izvajalci del ter hendikepirane in vulnerabilne skupine delavcev. To so predvsem: delavci, ki nimajo ustreznih psihofizioloških lastnosti za delo, ki ga opravljajo; ki delajo v neurejenih in neracionalnih delovnih pogojih ali v neugodnem delovnem okolju; ki nimajo kompleksnega varstva pri delu pred poklicnimi boleznimi in poškodbami pri delu, pomoči in zdravljenja, rehabilitacije, psihološke, pravne, pedagoške in socialne pomoči ter splošne in specifične preprečitve; delavci, ki delajo v okolju, kjer ni izvedena pravilna socialna delitev dela (žene, mladoletniki, starejši delavci, rekonvalescenti, kronični bolniki in invalidi).

Pred neugodnimi in škodljivimi vplivi dela in delovnega okolja se delavec brani s patološkimi (bolezenskimi) obrambami ali z varnim delom. Patološki obrambni mehanizmi so preutrujenost, bolezen ali poškodba, delanezmožnost, invalidnost in celo smrt. Varo delo je obrambni sistem pred patološkimi mehanizmi obrambe s pomočjo stroke — varstva pri delu. Zato aktivno zdravstveno varstvo pri delu vsebuje danes empirične in znanstvene ugotovitve in ukrepe na področju odnosa med človekom, delom, delovnim okoljem in delovnim uspehom ter duševnim, telesnim in socialnim zdravjem delavca.

Glavni nosilec nalog aktivnega zdravstvenega varstva ljudi pri delu je (temeljna) organizacija združene-

ga dela oziroma njeni neposredni proizvajalci, samoupravni organi, odgovorne osebe in poklicne službe za varstvo pri delu. Strokovne institucije za varstvo ljudi pri delu so inštituti za varstvo pri delu, inštituti za medicino dela, psihologijo dela in sociologijo dela itd.

Tudi družbene in politične organizacije, kot so Zveza komunistov, Zveza sindikatov, Socialistična zveza delovnega ljudstva in Rdeči križ, imajo naloge na področju varstva ljudi pri delu. Aktivno zdravstveno varstvo ljudi pri delu je ena izmed zgodovinskih najprioritetnejših nalog sindikalnih organizacij in zvez. Organizacije in odbori Rdečega križa so imeli v zgodovini in imajo tudi danes pomembne naloge pri organizaciji prve pomoči pri poškodbah in boleznih v zvezi z delom, pri socialnem delu z delavci v delovnih organizacijah in pri zdravstveni vzgoji delavcev kot sestavnem delu varnostne vzgoje. Naloge s področja aktivnega zdravstvenega varstva ljudi pri delu imajo tudi mednarodne organizacije in zveze, predvsem Organizacija združenih narodov s svojimi specializiranimi organi Mednarodno organizacijo dela in Svetovno zdravstveno organizacijo.

Obseg in vsebina nalog aktivnega zdravstvenega varstva ljudi pri delu jasno potrjuje, da je varstvo ljudi pri delu kot sestavni del splošnega, osebnega in kolektivnega varstva in kot sestavni del proizvodnje, močna politična, družbena, samoupravna, ekonomska in strokovna kvaliteta. Aktivno zdravstveno varstvo ljudi pri delu je sestavni del kompleksnega varstva delavcev in kompleksnega varstva človeka ter njegovega okolja.

Varstvo ljudi pri delu kot stroka, je kompleks tehnoloških (tehničnih), organizacijskih, ekonomskih, pravnih, psihofizioloških, ergonomskih in zdravstvenih ukrepov za varno delo in doseg maksimalnih kvantitativnih in kvalitativnih delovnih uspehov brez okvare zdravja ter delo za izboljšanje duševne, telesne in družbene kondicije delavca.

Aktivno zdravstveno varstvo ljudi pri delu je nedeljivo od človekovega dela in delovnega uspeha, je sestavni del proizvodnje in produktivnosti.

V praksi in za potrebe pouka delimo varstvo pri delu na naslednja področja: tehnično varstvo zdravstveno varstvo (medicina dela), psihologija dela,

socialno varstvo, družbeno-pravno varstvo, požarno varstvo in varnostna vzgoja.

Za dosego ciljev aktivnega zdravstvenega varstva ljudi pri delu upošteva ta stroka vse vede in stroke o človekovem delu in delovnem okolju: tehnologijo dela, ekologijo delovnega okolja, ergonomiko in ergonimijo, psihologijo, fiziologijo in sociologijo dela, pedagogiko dela, patologijo dela ter delovno pravo.

Za posamezna področja imajo delovne organizacije poklicne strokovne službe za izvajanje in pospeševanje varstva ljudi pri delu. Poklicna služba za aktivno zdravstveno varstvo delavcev pri delu je na nivoju (temeljne) organizacije združenega dela pristojne ambulate ali ambulate medicine dela (obratne ambulate), organizacije združenega dela, na nivoju občine ali več občin, službe za medicino dela zdravstvenega doma in na nivoju republike Inštitut za medicino dela Kliničnih bolnic Ljubljana.

Pogoji za uspeh in delo poklicnih strokovnih služb aktivnega zdravstvenega varstva ljudi pri delu so:

1. Kadri — ki morajo imeti sposobnosti, izkušnje, motivacije in sodbna stališča.

2. Finančna sredstva — za kadre, prostore, opremo in dejavnosti (rutinske in znanstveno raziskovalne).

3. Ustrezna organizacija dela, ki sloni na doktrinah nedeljivosti aktivnega zdravstvenega varstva delavcev od celotnega kompleksnega varstva ljudi pri delu, od samoupravljanja, proizvodnje, vzgoje in izobraževanja ter, ki upošteva principe teamskega in preventivnega dela.

4. Družbeni položaj službe varstva pri delu v ožji in širši okolici.

5. Normativne akte o aktivnem zdravstvenem varstvu delavcev.

Doslej je neizpodbitno dokazano, da je upoštevanje in realizacija prej omenjenih pogojev za uspeh in delo poklicnih strokovnih služb aktivnega zdravstvenega varstva delavcev pri delu solidna garancija za uspešno in varno delo.

Stopnja aktivnega zdravstvenega varstva delavcev je eno izmed najbolj pomembnih meril, po katerem se tudi v mednarodnem svetu presoja naprednost in položaj delavskega razreda v neki državi in v nekem zgodovinskem obdobju.

dr. Mario Kocijančič

Z gradbišča nove hladne valjarne

Pretekli teden sta bila na obisku v tovarni General Electric v mestu Roanoke v Virginiji sodelavec sektorja novogradenj Franc Novak in projektant kabelskih povezav proizvodnih naprav hladne valjarne tovarne Rade Končar in z dobavitelji opreme urejevala obliko elektro načrtov, ki jih bodo poslali za hladno valjarno.

Za obe valjarniški ogradi in eno lužilno linijo so načrti že gotovi, tako da podjetje Rade Končar lahko začne s svojim delom.

Prejšnji teden je sodelavec sektorja novogradenj Stanislav Eniko obiskal Metalno TOZD Krmelj, kjer izdelujejo glavno konstrukcijo za hale. Po obljubi bi konstrukcija za prvo fazo, to je za 22 stebrov, morala biti gotova do začetka avgusta, s tem da bi v drugi polovici julija začeli z dobavo na gradbišče.

Tudi montažna grupa Metalne Maribor bo začela s pripravo in pozneje z montažo konstrukcije v začetku avgusta.

Kljub zagotovitvi Cestnega podjetja Kranj in republiške skupnosti za ceste, da bo cesta gotova do 25. maja, je prišlo do eno in pol mesečne zakasnitve. Promet bo stekel v tem tednu. Odsek ceste čez potok Bela in pri Šoberlu, še nekaj časa ne bo narejen, ker še niso urejene vse zemljiške zadeve z lastnikom. To urejuje republiška skupnost za ceste.

Vsa dela pri gradnji napredujejo približno po zastavljenem programu, z nekaterimi manjšimi oz. trenutno manj pomembnimi zaostanki. Pojavljajo pa se težave, ker primanjkuje kadra za vodenje in nadziranje del na gradbišču. Kljub temu, da so dela že v polnem razmahu, je še vedno le deset ljudi, odgovornih za ta dela, čeprav bi jih potrebovali znatno več. Vzrok za to je predolgo reševanje organizacijske oblike hladne valjarne, uvedbe novih delovnih mest v sektorju novogradenj, še posebej pa za hladno valjarno in nazadnje še vedno nerešena kategorizacija teh delovnih mest. Če ti problemi ne bodo v najkrajšem času rešeni, lahko pride do resnejšega zastoja pri izvajanju del.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Kot povsod po svetu si tudi zahodnonemške železarske družbe prizadevajo, da bi povečale svojo letno proizvodnjo železarskih izdelkov. Tako bo družba Fried. Krupp Huttenwerke porabila za povečanje proizvodnih zmogljivosti svojih železarn 78,5 milj. dolarjev. V železarni Rheinhausen bodo zgradili drugo napravo za kontinuirno vlivanje jekla, na kateri bodo mesečno proizvedli 125.000 ton blumov in slabov.

Avtobusna postajališča na Koroški Beli

V zadnji številki Železarja je bil objavljen zapis o postavitvi postajališča na Koroški Beli pod naslovom: Ali bo uvedba novega parkirišča možna brez dolgotrajnega postopka. Ker je uprašanje aktualno, smo dolžni dati tudi odgovor.

Prestavljena cesta Jesenice-Ljubljana in odsek ceste valjarna Bela-Koroška Bela, skupaj z ostalimi deli, so bili projektirani že v letu 1973. Takrat je bilo skupaj s predstavniki občinskih organov, republiške skupnosti za ceste in železarne dogovorjeno tudi, kako bo potekal lokalni in medkrajevni promet in delavski prevozi. Takrat so bila dogovorjena tudi postajališča. Na objavljeni skici je prikazana situacija oziroma predvidena postajališča in upamo, da bodo potniki z njo zadovoljni. Naj omenimo, da bo zaradi nove ureditve postajališč odpadlo postajališče pri »Turistu«.

Vodstvo izgradnje hladne valjarne

Samoupravno informiranje in...

(Nadaljevanje s 1. strani)

V železarno Jesenice so združene štiri temeljne organizacije združenega dela in skupne službe, ki so jih temeljne organizacije združenega dela ustanovile za opravljanje skupnih strokovnih opravil. Skupne službe niso temeljna organizacija združenega dela, ker nimajo lastnega dohodka. Pripada jim osebni dohodek, ki je odvisen od uspeha Železarn in enotnih meril za celotno Železarno ter sklad skupne porabe v višini kot ga v povprečju formirajo temeljne organizacije združenega dela.

Temeljne organizacije združenega dela samostojno razpolagajo s sredstvi, ki jih imajo v upravljanju ter ustvarjajo in delijo dohodek. Del dohodka, ki je namenjen zadovoljevanju skupnih potreb in razvoju Železarn, združujejo na osnovi letnih srednjeročnih in dolgoročnih planov. Sprejema jih delavski svet Železarn soglasno z delavskimi sveti TOZD in, kadar gre za združevanje sklada skupne porabe, tudi s soglasjem delavskega sveta skupnih služb.

Skupni organ upravljanja v železarni Jesenice je delavski svet Železarn, v katerem ima vsaka TOZD in OSS 14 delegatov.

Skupni izvršilni organi so odbori: za gospodarstvo, za dohodek in nagajevanje, za delovne in življenjske pogoje, za kadre, za splošne zadeve in informiranje, za raziskave, izume in racionalizacijo ter komisija za stanovanjska vprašanja. Kot posebni kolektivni organ deluje odbor samoupravne delavske kontrole. Skupni individualni izvršilni organ je glavni direktor Železarn.

Organi upravljanja v TOZD in skupnih službah so: delavski svet, odbor za kadre in medsebojna razmerja in komisija za upravljanje kršitev delovnih dolžnosti. Vsi navedeni organi upravljanja so voljeni neposredno. Kolektivni izvršilni organi v TOZD so odbori: za gospodarstvo, za dohodek in nagajevanje za delovno varnost ter odbor samoupravne delavske kontrole. Direktor TOZD je individualni izvršilni organ.

Temelj neposrednega upravljanja posameznega delavca v TOZD je samoupravna delovna skupina, ki deluje kot oblika zbora delavcev. Samoupravna delovna skupina (SDS) omogoča delavcem, da sodelujejo v postopkih oblikovanja in sprejemanja samoupravnih odločitev, da dajejo predloge in postavljajo zahteve za reševanje zadev v zvezi z delom in samoupravljanjem, da so informirani o poslovanju organizacijskih enot in da nadzorujejo učinkovitost izvajanja samoupravnih odločitev.

SDS se ustanovi na ožjem delovnem področju in ima svojega vodjo. Ustanavlja in odpravlja jo delavski svet TOZD na predlog delavcev. Kriteriji za ustanavljanje SDS so predvsem naslednji: možnost spremljanja rezultatov dela, izmenska delo in posamezna delovna področja v okviru organizacijske enote TOZD. Vsak delavec mora biti vključen v eno izmed SDS v TOZD in imeti možnost sodelovati pri njenem delu. SDS sklicuje predsednik delavskega sveta TOZD, lahko pa se sestanejo tudi na lastno pobudo. SDS so bile v Železarni ustanovljene leta 1969. Trenutno jih deluje 270 in štejejo od 20 do 40 delavcev.

V sedanjem sistemu samoupravnega sporazumevanja in delegatskega sistema so SDS v železarni Jesenice nepogrešljiva oblika sodelovanja delavcev v upravljanju TOZD in oblikovanju stališč ter predlogov za delegate TOZD v organih širše družbene skupnosti. Pri vseh pomembnejših odločitvah, ki jih mora sprejeti zbor delavcev, dosežemo v železarni Jesenice prisotnost nad 75 % vseh zaposlenih. Ob tem pa je najpomembnejše dejstvo, da ima vsak delavec objektivno možnost povedati o obravnavanem vprašanju svoje mnenje. Na osnovi razprave SDS oblikuje stališče in izvoli delegata za usklajevalno konferenco, na kateri se obvezno obravnava stališče vsake SDS. Rezultat razgovorov usklajevalne konference predstavlja stališče ali predlog TOZD. Delavski svet TOZD mora preveriti postopek razprave in usklajevanja ter sprejeti ugotovitveni sklep o veljavnosti sprejetega stališča ali predloga.

SDS imajo poleg obravnave splošnih vprašanj pomembno vlogo pri reševanju problemov ožjega delovnega okolja. V tem pogledu je njihovo delo odvisno od iniciative delavcev, ki sodelujejo v SDS.

SAMOUPRAVNE DELOVNE SKUPINE KOT POGOJ ZA SPREJEMANJE DEMOKRATISCHNIH SAMOUPRAVNIH ODLOČITEV V ŽELEZARNI JESENICE

V Železarni Jesenice se je zaradi velikosti, heterogenosti tehnološkega postopka, večinskega dela,

velikega števila vozačev in nekaterih drugih razlogov, od vsega začetka uveljavljanja samoupravljanja nenehno iskalo najprimernejše oblike upravljanja, ki bi poleg predstavnih organov samoupravljanja omogočilo resnično in racionalno sodelovanje čim širšega kroga kolektiva v upravljanju Železarn. K takemu iskanju je spodbujala ugotovitev, da se kljub zelo razvejaniemu sistemu samoupravljanja nekatera proizvodna, družbena in socialna vprašanja ne rešujejo skladno z željami in hotenji kolektiva in da so o mnogih pomembnih določitvah samoupravnih organov delavci premalo informirani.

Izredno težka finančna situacija črne metalurgije v letu 1967 in 1968 je zahtevala, da se v reševanju obstoječega stanja vključi celotni kolektiv. To je bilo mogoče doseči samo z dosledno demokratizacijo samoupravnih odnosov. Do tega obdobja so delovne delovne enote, ki so pomenile pomemben prispevek k decentralizaciji samoupravljanja. Tedensko glasilo kolektiva Železar, je s poročanjem o vseh sklepih samoupravnih organov omogočalo popolno javnost samoupravnih odločitev. V posebnih primerih smo izdajali posebne "informacije". Kljub vsemu temu nismo uspeli odpraviti praznine med samoupravnimi organi in kolektivom. To je pomenilo potencialno možnost za konfliktno situacijo, ker je bil celotni sistem informiranja in komuniciranja torej samo enosmeren z majhno objektivno možnostjo povratnega toka informacij in komuniciranja. Tega nismo uspeli premostiti niti z zbori delavcev, na katerih je bilo prisotnih več 100 delavcev in ki so se zaradi že omenjenih specifičnih pogojev v Železarni le težko sestajali.

Z uvedbo delovnih enot in zborov delavcev so bili tako formalno sicer dani pogoji za sodelovanje kolektiva pri pomembnejših odločitvah, vendar so se v praksi pokazali kot neučinkoviti. Veliko večino delavcev so sili v vlogo statistov in pasivno opazovanje tokov družbenega razvoja in konkretnih samoupravnih odločitev.

Kljub še vedno velikim pomanjkljivostim, ki obstoje v sistemu delovanja SDS, smo z njimi začeli uspešno odpravljati nekatere omejitve slabosti. To dokazuje predvsem dejstvo, da po letu 1969, ko smo ustanovili SDS, nismo imeli resnejših konfliktnih situacij. SDS so se pokazale kot najprimernejša oblika za razvijanje resnično demokratičnih samoupravnih odnosov, ki so na sedanji stopnji razvoja družbenih odnosov možni in nujni. V petih letih njihovega delovanja so postale zelo pomembna oblika samoupravne aktivnosti v železarni Jesenice in so odločilno vplivale na celotni razvoj samoupravnega sistema. Če smo hoteli uveljavljati vpliv SDS na samoupravne odločitve, smo morali ustrezno razvijati tudi predstavnike organe samoupravljanja. Z neposrednim upravljanjem jih namreč lahko nadomestimo samo takrat, kadar gre za delovni dogovor ali reševanje vprašanj posameznega SDS ali njenega delovnega področja. S SDS nismo ožili števila samoupravnih organov, ampak smo jih morali širiti in vsebinsko bogatiti. Z uveljavljanjem TOZD dobivajo SDS nove še večje možnosti za uveljavljanje. Seveda pa velja tudi obratno: prav od uveljavljanja SDS bo odvisno, kako se bodo uveljavile TOZD v Železarni.

POMEN SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN V SISTEMU SAMOUPRAVNEGA INFORMIRANJA IN KOMUNICIRANJA

Ustrezni in resnični potrebam prilagojen sistem informiranja in komuniciranja je temelj za smotno in učinkovito samoupravljanje. Znanje, obveščenost in možnost izražanja mnenj, zahtev, stališč in predlogov je osnovni pogoj, da bo kolektiv TOZD lahko upravljal in kontroliral izvajanje svojih odločitev. Na tem področju so na vseh nivojih samoupravljanja še vedno velike pomanjkljivosti. To se kaže še posebno v pogojih samoupravnega sporazumevanja in delegatskega sistema, ki se brez ustreznega sistema informiranja in komuniciranja ne more uveljaviti. Reševanje tega vprašanja s pretežno formalnimi rešitvami pogosto daje napačno sliko o dejanskem stanju. Obsežne pisne informacije in sprejeti sklepi z željeno vsebino, pogosto niso dokaz, da so člani samoupravnih organov zavestno odločali. Če pa nismo dosegli tega, da bi člani samoupravnih organov ali zbora delavcev razumeli svoje odločitve, so vedno možnosti za neprijetna presenečenja. To še posebno velja za sprejemanje samoupravnih sporazumov in drugih splošnih aktov, ki jih sprejemamo s formalno pravnega stali-

šča po zelo demokratičnem postopku, ko pa jih pričemo uporabljati, nastajajo velike težave.

Dejstvo je, da moramo sistem informiranja in komuniciranja prilagoditi sredini, ki ji je informacija namenjena. V železarni Jesenice so raziskave centra za raziskovanje samoupravljanja pri republiškem sindikalnem svetu in lastnih strokovnjakov pokazale, da člani kolektiva dobivajo informacije iz dveh osnovnih virov: tedensko glasilo Železar in sestanki SDS. Delavcem z višjo izobrazbo je osnovni vir informiranja Železar, nižje izobraženi pa dobivajo večino informacij na sestankih SDS.

Razviti ustrezen sistem informiranja in komuniciranja preko SDS ni niti najmanj preprosta naloga. Po petih letih sistematičnih prizadevanj v železarni Jesenice z doseženimi rezultati nismo zadovoljni. Razlogov za to je veliko.

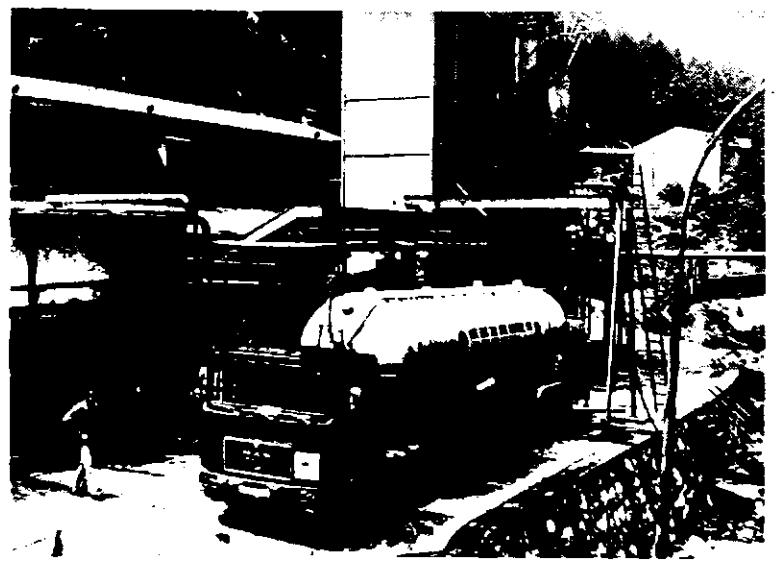
270 samoupravnih delovnih skupin pomeni 270 posrednikov informacij, ki so tem zahtevam različno kos. Čeprav so v Železarni vodje SDS neposredno nadrejeni (delovodje, vodji oddelkov, vodje služb), ki imajo praviloma ustrezno formalno izobrazbo, smo ugotovili, da so njihove sposobnosti za posredovanje informacij in uveljavljanje povratnega toka komuniciranja zelo različne. Doslej smo organizirali za vse vodje delovnih skupin in potencialne kandidate za to funkcijo dva seminarja in številne razgovore, da bi jim posredovali nekatera osnovna znanja, izkušnje in cilje s področja vodenja SDS.

V začetku delovanja SDS smo namreč upoštevali, da se posamezne SDS ne sestajajo zato, ker se njihov vodja preprosto boji sklicati sestaneke. Izkazalo se je, da je enostranska delitev nalog in komuniciranja s stališča višji — nižji mnogo lažja, kot razpravljati z delovno skupino kot enak med enakimi. Pri tem mora upoštevati mnenje posameznikov in oblikovati stališče, ki bo sprejemljivo za celotno delovno skupino in hkrati ustrezno v odnosu do ostalih SDS. S sistematičnim petletnim delom smo stanje bistveno izboljšali, čeprav moramo priznati, da še vedno obstojijo velike pomanjkljivosti. Raziskava, ki smo jo izdelali v železarni na osnovi različnih pokazateljev o vodjih delovnih skupin, je pokazala, da je med znanjem o vodenju SDS in uspešnostjo na delovnem mestu pomembno večja pozitivna povezanost kot med formalno izobrazbo in uspešnostjo na delu, čeprav je tudi ta povezava pomembna. Ustrezni sistem informiranja in komuniciranja je zato vzajemno povezan z uspešnim razvojem samoupravnih odnosov; predpogoj pa so za to usposobljeni vodilni delavci.

Aktivnost samoupravnih organov in SDS je zelo odvisna od primerno pripravljenih informacij. Gradivo za pomembnejša vprašanja, ki jih morajo obravnavati SDS (zbor delavcev TOZD) posredujemo kot posebno prilogo v glasilo Železar. Ker se je izkazalo, da to ne zadostuje za resnično sodelovanje delavcev v razpravi, smo pričeli pred razpravo sklicevati vodje SDS ali predsednike delavskih svetov TOZD, ki so v takih primerih sklicatelji SDS, na posebne razgovore o objavljenem gradivu. Po takih razgovorih so bili sestanki SDS obično uspešnejši, gledano z vidika pripomb in predlogov, ki so bili dani na obravnavano gradivo. Vsebinsko in obliko informacije ter postopek obravnave določimo konkretno za vsako vprašanje. Vsak član samoupravnih organov dobi pisno informacijo ter ustno pojasnilo na seji. Mnogo težje je s SDS, ki so v celoti prepuščene svojim vodjem in njihovim sposobnostim ter znanju. 270 SDS ni mogoče neposredno informirati z živo besedo, ki je v železarni Jesenice še vedno najpomembnejši vir informacij.

Na vsakem sestanku SDS se piše zapisnik. Za to imamo v železarni Jesenice posebne formularje, ki so tiskani v treh barvah. Vpiše se ime SDS, število navzočih, odgovori na vprašanja, ki na predhodnem sestanku niso bila pojasnjena in sklepi, stališča in predlogi, ki jih je SDS sprejela na sestanku. En izvod zapisnika ostane v bloku, drugi gre obratovodstvu, tretji sekretariatu samoupravljanja. Sekretariat samoupravljanja posreduje vse pripombe in predloge službi, ki je gradivo za razpravo posredovala. Služba mora za vsako pripombo, stališče ali predlog podati strokovno oceno. Analiza predlogov, stališč in pripomb skupno s strokovno oceno se posreduje usklajevalni konferenci, če to ni potrebno, pa delavskim svetom TOZD, ki dokončno odločijo o dopolnitvah in spremembah oz. potrditvi, določenega gradiva (samoupravnega sporazuma, pravilnika, plana, zaključnega računa itd.). Če

(Nadaljevanje na 7. strani)

Autocisterna s katero smo v železarno dobili iz Zahodne Nemčije tekoči argon, ki smo ga uvozili za potrebe našega trga, ker domača proizvodnja ne pokriva povpraševanja. Kot zanimivost naj navedemo, da je bruto teža cisterne 36 ton v kateri se prevaža 14 ton tekočega argona pod temperaturo minus 186 stopinj Celzija

V juniju sedemnajst večdnevni remontov

V operativnem planu remontov za mesec junij je bilo skupaj programiranih 23 večdnevni remontov na proizvodnih napravah. Po programu smo dokončali trinajst večdnevni remontov, odloženi pa so bili remont na šestih proizvodnih napravah. Izven mesečnega programa pa smo dokončali remonta dela na štirih remontih, v mesecu juniju pa bomo nadaljevali dela na štirih remontih.

Nadaljevanje remonta del na SM peči 04 je bilo že z mesečnim programom predvideno, ker so se leta začela šele 27. junija. Remontna dela na brusilnem stroju Lidköping, luščilnem stroju Calow in strožnici Glass, pa bomo nadaljevali zaradi prekoračenja planiranih remonta rokov. Le-ta je bil na strožnici Glass prekoračen zaradi kasnitve dobave zobatih koles iz Litostroja. Na brusilnem in luščilnem stroju pa je predvidene roke prekoračilo podjetje Bregana, ki ta dela opravlja. Ti stroji bodo usposobljeni za obratovanje po zagotovljenih izvajalcev koncem meseca junija.

Odložena remonta dela v juniju so bila na naslednjih proizvodnih napravah: žerjav 8 Mp v hali aglomerata, je bil odložen zaradi potrebe proizvodnje, ker bi v slučaju remon-

ta morala aglomeracija obratovati neprekinjeno 24 ur, remont bomo izvedli ko bodo zagotovljeni pogoji za redno dobavo aglomerata za plavže, hidravlična stiskalnica je bila odložena zaradi izrednega remonta horene stiskalnice. Ta remont je bil predviden v mesecu juniju, pa smo ga zaradi večje okvare na stiskalnici morali izvesti že v juniju. Remont hidravlične stiskalnice bo izveden v prvi polovici julija. Remont žerjava 5 Mp v lužnici ni bil izveden zaradi nekompletirane rezervne macke. Po programu bi morali začeti tudi remonta dela na dvigalu S B 100, ki so bila zaradi okvare rezervnega dvigala preložena. Remontna dela na rezalnem stroju pa so bila odložena zaradi angažiranosti vzdrževalcev na drugih delih v elektrodnem obratu.

Enodnevni remontov je bilo v mesecu juniju programiranih 44, izvedenih pa je 38. Vsi enodnevni remont so bili odloženi sporazumno. Ta bežen pregled pokaže, da v mesecu juniju nismo zadovoljivo izpolnili mesečnega remonta programa, čeprav so povsod posredovali objektivni vzroki.

Stane Torkar
referent za remonte

OBVESTILA KOLEKTIVU OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 8. 7.	ZUPAN MIRKO	VENGAR SREČO
TOREK — 9. 7.	SITAR ANTON	ISKRA BRANE
SREDA — 10. 7.	BAK DUŠAN	SEKLOČA PETER
ČETRTEK — 11. 7.	ARNEŽ FRANC	GMAJNAR JANEZ
PETEK — 12. 7.	ROZMAN JANEZ	VARL ALOJZ
SOBOTA — 13. 7.	REKAR VINKO	ROTAR VINKO
NEDELJA — 14. 7.	BEGEŠ STANE	LOGAR IGOR

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je:
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni: od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa: od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni: od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa: od 18.00 do 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE od 8. do 13. julija

Dopoldan: dr. Branko Čeh in dr. Aleksander Rjazancev
Popoldan: dr. Branko Dražić
V soboto, 13. julija samo dopoldan dr. Branko Čeh.

ZOBNA AMBULANTA

Dopoldan: dr. Alojz Smolej
Popoldan: dr. Viktor Stražisar
V I. zobni ambulanti ne bodo sprejemali od 15. do 31. julija zaradi dopusta.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Železarski globus

JAPONSKA

Pred kratkim je bil v Tokiu simpozij na katerem so obravnavali vprašanje kontrole onesnaženja okolja v železarski industriji. Ugotovili so, da porabijo v železarski industriji znatno več finančnih sredstev za preprečevanje onesnaženja kot v drugih industrijskih dejavnostih. Kot primer so navedli tri države. V ZDA so porabili leta 1972 400 milj. dolarjev ali 8 odstotkov celotnih investicijskih stroškov v državi v tem namene. V Zvezi republiki Nemčiji 34,5 odstotkov in na Japonskem 22 odstotkov.

ŠPANIJA

V tej državi so ustanovili novo železarsko družbo Siderurgie de Gibraltar, ki že gradi novo železarno. Drugo novo železarno pa gradi železarska družba Villargarcia de Arosa. S tema novima železarnama bodo španske železarske družbe bistveno povečale svojo letno proizvodnjo surovega jekla in železarskih izdelkov.

ŠVEDSKA

Največji rudnik železove rude Kiruna, je v letu 1973 izvozil 28,8 milj. ton te železarske surovine. Največji kupci so bili: Zahodna Nemčija 8,9 milj. ton, Belgija in Luksemburg 8,6 milj. ton in Velika Britanija 4,1 milj. ton.

Samoupravni organi v preteklem tednu

17. seja odbora za gospodarstvo pri DSŽ

Na 17. seja odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarn, ki jo je predsednik odbora sklical v četrtek, 27. junija, so obravnavali in sklepali tole:

1. Pregledali so sklepe prejšnje seje in ugotovili, da so vsi sklepi te seje dolgoročnejšega značaja, vendar so vsi že v izvajanju. V zvezi s sklepom prejšnje seje, ki govori o eventuelnem povišanju cen naših proizvodov zaradi povišanja cen surovin so sklenili, da Železarna prijavi povišanje cen skladno z mehanizmom, ki tudi predvideva rok za prijavo. Da predvideno povišanje cen ne bi preveč prizadelo partnerje v Slovenskih železarnah, ki so predelovalci naše žice, so pooblastili skupne službe, da se s temi partnerji dogovarjajo tudi za nižje cene, vendar le pod pogojem medsebojnega tveganja tudi v bodoče.

2. Pregledali so odstopanja od družbenega plana v maju 1974 in ugotovili, da so zastoj v valjarni bluming zaradi čakanja na temperaturo preveliki in bo zaradi tega treba ukrepati. Strokovni službi so naročili, da analizira vzroke neupravičene odsotnosti z dela, ker se v poročilu navaja, da je neupravičena odsotnost z dela tudi vzrok za nedoseganje operativnega programa.

3. Analizirali so rezultate finančnega poslovanja v maju in kumulativno za prvih pet mesecev letošnjega leta in ugotovili, da tako v maju kot v petmesečni kumulativni ne dosegamo plana po količini. Realizacija in ostanek dohodka sta sicer sorazmerno visoka, vendar se že kaže trend upadanja zaradi višjih cen osnovnih surovin, povišanja stroškov v temeljnih organizacijah združenega dela in zaradi nedoseganja planirane proizvodnje po količini.

Maj mesec je po finančnih rezultatih najslabši mesec letošnjega leta. Zato so priporočili samoupravnim organom temeljnih organizacij združenega dela, da za odstranitev vzrokov tako slabih rezultatov, ki jih poročilo navaja, sprejmejo ustrezne sklepe oziroma ukrepe.

Planske obveze, ki so bile dogovorjene v začetku leta in so jih temeljne organizacije združenega dela sprejele, ne dosegamo z operativnimi programi ker le-ti znatno odstopajo od družbenega plana. Menili so, da je namerna zavestnega zmanjševanja operativnega programa, tudi delna posledica neprimerne načina določanja osebnega dohodka ter stimulacij in bo treba sam sistem popraviti v tem smislu, da bo v stimulacijo zajeto tudi izvajanje družbenega plana.

Na neizvrševanje operativnih programov delno vpliva tudi pomanjkanje delavcev v neposredni proizvodnji zlasti v nekaterih obratih, kar je verjetno posledica slabe stimulacije. Zato bo treba stimulacijo delavcev v neposredni proizvodnji analizirati in jo po potrebi popraviti oziroma uvesti.

Skupnim službam so naročili, da ob polletnem poročilu podajo analizo odstopanj od družbenega plana s točno navedbo vzrokov za odstopanja v posameznih obratih.

4. Ocenili so izvrševanje operativne-

ga programa v juniju, ki bo zelo blizu programiranemu, v fakturirani realizaciji pa bo celo večji.

5. Sprejeli so predlog operativnega programa za julij 1974, vendar so ugotovili, da v nekaterih obratih znatno odstopa od družbenega plana. Zato so temeljnim organizacijam združenega dela, zlasti pristojnim odborom za gospodarstvo priporočili, da operativne programe, ki jih sprejemajo bolj prilagodijo družbenemu planu in da sprejmejo ustre-

ne ukrepe za čimboljše doseganje operativnega programa oziroma za njegovo presežanje, ker se bomo le tako lahko približali družbenemu planu.

6. Osnovo za sestavo protinflacijskih programov so sprejeli in naročili glavnemu direktorju, da le-te posreduje temeljnim organizacijam združenega dela in da jih s skupnimi službami uskladi. Tako usklajene programe je treba sprejeti najkasneje do konca julija letos.

7. Reševali so tekoče zadeve in sklenili, da bo naslednja seja v sredo, 10. julija 1974. Na vloge, ki so jih pod tekočimi zadevami obravnavali pa bodo prizadeti pisмено obveščeni.

Organizacija Skupne službe

10. seja delavskega sveta organizacije Skupne službe

Pretekli teden, 25. julija, je predsednik Martin Šketa sklical 10. seja delavskega sveta organizacije skupne službe. Na dnevnem redu so imeli problematiko oskrbe s surovinami, regresiranje prevoznih delavcev na delo in z dela, likvidacijo nekaterih osnovnih sredstev in imenovanje delegatov v samoupravne interesne skupnosti.

V zvezi oskrbe Železarn s surovinami, ki je v zadnjem času postala izredno kritična zaradi skokovitega naraščanja cen in nerednega dovoza s strani železnice, so sklenili, priporočili in predlagali:

— obvezuje se vse službe, ki so neposredno odgovorne za preskrbo Železarn s surovinami, da vložijo vse napore, da proizvodnja ne bo motena;

— proizvodnim obratom priporočajo, da uvedejo poostren nadzor pri porabi surovin in skrajno štednjo z njimi; priporočajo tudi, da vse delovne naloge (naročila) vezana na dobavo surovin dosledno in v roku uresničujejo ter s tem prispevajo svoj delež k naporom za preskrbo Železarn s potrebnimi surovinami;

— delavski svet soglasja z vsemi ukrepi vodstva podjetja in služb za boljše preskrbo Železarn s surovinami;

— v kolikor bi se situacija še poslabšala, je treba podrobno informirati celoten kolektiv;

— delavskim svetom in pristojnim samoupravnim organom v TOZD priporočajo, da o nastali situaciji razpravljajo in sprejemajo ustrezne zaključke.

Po obravnavi vprašanja regresiranja prevoznih delavcev na delo in z dela, so sprejeli naslednje sklepe:

— od 1. junija 1974 naj bi vsi delavci, ki koristijo javna prevozna sredstva za prevoz na delo in z dela sami prispevali za mesečni prevoz 50,00 dinarjev, razliko do polne cene, ne glede kako visoka je, pa krije

Železarna. V primerih, ko cena mesečnih vozovnic ne dosega 50,00 dinarjev, celotne stroške pokriva delavec sam;

— s 1. junijem se ukine regres za lokalni promet, ker mesečni prevoz ne presega vsote 50,00 dinarjev;

— s 1. junijem se ukine dodatni 80-odstotni regres za tiste delavce, ki koristijo za prevoz na delo in z dela lastna prevozna sredstva.

Na osnovi poročila tajništva organov samoupravljanja, so na seji sprejeli ugotovitveni sklep o sprejetju:

— samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah in

— sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v črni — barvasti metalurgiji. Za sporazum in spremembe je glasovalo 732 delavcev skupnih služb ali 67 odstotkov.

V nadaljevanju seje so na predlog sektorja za novogradnje potrdili likvidacijo nekaterih osnovnih sredstev v skupni osnovni vrednosti 1.634.559,54 dinarjev, oziroma brez sedanje vrednosti.

Na predlog TKR je delavski svet po predhodni obravnavi na gospodarskem odboru, priporočil nabavo elektronskega mikroskopa.

Ob sklepu seje so imenovali oziroma dali soglasje k predlaganim delegatom za nekatere samoupravne interesne skupnosti in zavrnilo pritožbo na odločbo o izplačilu OD.

TOZD Hladna predelava

11. seja delavskega sveta

Predsednik delavskega sveta TOZD Hladna predelava Ivan Sušnik je za 14. junij sklical 11. redno sejo.

Najprej so vzeli na znanje poročilo o izpolnjevanju sklepov prejšnje seje.

da je samoupravni sporazum o varstvu pri delu veljaven.

Na znanje so vzeli tudi informacijo o poteku razprav o sodelovanju oziroma usklajevanju programov med železarno Jesenice — TOZD Hladna predelava, Žično Celje in Kovinarjem z Jesenic. Delavski svet je odobril soglasje k predlogom za koriščenje sredstev AZ in sicer:

	din
— ureditev regulacije temperature Felind peči	199.000
— rekonstrukcija pocinkov. proge II	156.469
— ureditev votličarne	214.155
— predlog antikorozijske službe: beljenje v elektrodnom obratu beljenje v lužilnici in poc. HVŽ	225.320
— za združevanje sredstev za nabavo elektronskega mikroskopa naj bi znašal prispevek	222.925
— 2 el. vilicarja za žebljarno	219.457
— 1 kompresor za žebljarno	20.880
— 17 stolov za žičarno	4.500
— ravnalni stroj	2.667
— prevozna črpalka za HVŽ	218.000
— že odobreni predlogi:	12.599
— izgradnja garaže v HVŽ	1165.000
— kadi za pobakrenje	287.263
— profilni stroj za proizvodnjo tankostenskih profilov	1957.470
— el. motorji za zvon. žarilne peči	21.895

Na seji je bil potrjen začasni normativ delavcev v obratu vratnih podbojev.

Prav tako so na seji potrdili predlog sektorja za novogradnje o spremembi projekta vratnih podbojev in odobrili tudi povečanje že odobrenih sredstev iz 19.132.161 na 25.000.000 dinarjev.

Glede sklepov odbora za delovne in življenjske pogoje, s katerimi je predlagana udeležba delavcev za vozovnice za prevoz na delo in z dela v višini 50 dinarjev od 1. junija dalje in pa ukinitev 80 % izplačila regresa delavcem, ki odpovejo vozovnico na tistih relacijah kjer je organiziran prevoz, delavski svet meni, da je treba drugi sklep uskladiti s samoupravnim sporazumom Slovenskih železarn. Delavski svet je prvi sklep potrdil.

Člani delavskega sveta so se strinjali s predlaganimi rezultati za usklajevanje in podpisovanje sporazumov o združevanju sredstev v samoupravno interesno skupnost za železniški in luški promet.

Strinjali so se s prispevkom 10.000 dinarjev za raziskavo o delovanju in uspešnosti ter razvoju naših samoupravnih delovnih skupin, ki jo bo opravil raziskovalni center za samoupravljanje pri republiškem svetu zveze sindikatov Slovenije.

Delavski svet je vzel na znanje tudi obvestilo o pritožbi Dragota Breganta, odpravnika iz elektrodne obrata, in menil, da mora pred obravnavo pritožbe prejeti tudi mnenje sindikalne organizacije.

TOZD Talilnice

12. seja odbora za gospodarstvo

Dne 27. junija je predsednik odbora za gospodarstvo Franc Golba sklical 12. sejo, na kateri so ob navzočnosti direktorja TOZD Talilnice Stanka Čopa obravnavali proizvodnjo v juniju, finančno poročilo za mesec maj, proizvodni plan za julij, imenovali delegate za skupščino SIS za železniški in luški promet in gospodarsko zbornico Slovenije za panogo črne in barvaste metalurgije, obravnavali predlog za povečano stopnjo amortizacije, poslušali informacijo o podražitvi surovin in reševali vloge za koriščenje sredstev amortizacijskih zamenjav.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da se sklepi izvršujejo. Pregled dosežene proizvodnje v juniju je pokazal, da so izpolnili planske obveznosti vsi obrati v TOZD Talilnice, razen obrat elektro jeklarne, ki je v mesecu juniju imel več redukcij električne energije.

V mesecu maju so stroški proizvodnje višji zaradi nižjega izpolnjevanja plana v obratih martinarna, elektro jeklarne in livarna. TOZD Talilnice pa v skupnem pregledu izkazuje znižanje nasproti planu.

Na seji so pregledali tudi petmesečno poročilo o količinskih in finančnih rezultatih. Ugotovili so znižanje stroškov v odnosu na plan, vendar so podražitve surovin tako velike, da končni rezultat izkazuje zvišanje. Odbor poziva vse obrate TOZD Talilnic, da še nadalje z dobro produktivnostjo in varčno uporabo materialov zmanjšujejo negativni učinek podražitev.

Odbor je soglasno potrdil proizvodni plan za mesec junij in ugotovil, da so možnosti za izpolnitev plana v vseh obratih, razen v elektro jeklarni, kjer lahko pride do redukcije električnega toka.

Odbor za gospodarstvo je soglasal s predlaganimi kandidati iz Železar-

ne za delegate v skupščini SIS za železniški in luški promet. Nadalje so izvolili tudi delegate v odbore gospodarske zbornice Slovenije — panoge črne in barvaste metalurgije.

Na seji so sprejeli predlog direktorja finančno računovodskega sektorja za povečano stopnjo amortizacije po že predlagani lestvici. Informirani pa so bili tudi o podražitvah surovin.

Odbor je soglasal s predlogom direktorja TOZD Talilnice glede odobritve sredstev iz AZ v obratih plavž, martinarna, elektro jeklarne, livarna in šamotarna. D. M.

Železarski globus

BRAZILIJA

Japonska železarska družba Sumitomo in brazilska družba ACESITA bosta ustanovili skupno železarsko družbo, pod imenom Torjas Acesita. Zgradila bo nov obrat kjer bodo proizvajali pločevino za avtomobilске karoserije. Investicijski stroški za ta obrat bodo znašali 27 milij. dolarjev.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

Energija v bodočnosti

(2)

Najbolj jasen odgovor na to vprašanje je bila nedavna stavka britanskih rudarjev. Težko delo v rudniku premoga postaja vedno bolj neprimerno in rudarjev je tudi za dobro plačilo vedno manj. Delni vzrok za to je tudi v tem, da so v preteklih 30 letih vlagali sorazmerno malo finančnih sredstev za izboljševanje delovnih pogojev in tehnologije v rudnikih premoga. Nizka cena nafte in predvidevanja o hitrem vzponu jedrske energije, sta pripomogla k zmanjšanju zanimanja za premog. Mnogo manjših premogovnikov so v tem obdobju zaprli.

Tudi vedno ostrejša zahteva povezane s problemom onesnaževanja okolice so pripomogle k manjši porabi premoga.

Mnoga podjetja so se iz tega razloga preusmerila s porabe premoga z visoko vsebnostjo žvepla na porabo zemeljskega plina ali nafte. V današnji spremenjeni situaciji bodo lahko uporabniki premoga dokazali, da uporaba premoga ne pomeni istočasno tudi onesnaženo okolico. Zgraditi in uporabljati bo treba pač ustrezne čistilne naprave.

Vzporedno s povečanim povpraševanjem in višjo ceno premoga poskušajo premogovniki povečati svojo proizvodnjo. Vendar imajo pri tem precej težav (pomanjkanje rudarjev, zastarela tehnologija, pomanjkanje vagonov za prevoz). Zato v kratkem času premog še ne bo mogel nadomestiti nafte, kot bi v industriji sicer želeli. Vendar, če računamo na daljše obdobje, so pogoji za večjo uporabo premoga odlični.

Višja cena premoga omogoča premogovnikom večje investicije in s tem tudi povečanje proizvodnje. Kot primer za to lahko duži velika rudarska družba v ZDA American Metal Climax,

ki bo investirala do leta 1975 v svoje premogovnike 285 milij. dolarjev. S tem bo do tega obdobja potrojila svoj dnevni izkop premoga in dosegla letno proizvodnjo 50 milij. ton. Ostale premogovniške družbe v tej državi imajo podobne velikopotezne načrte. Predvidevajo, da bodo leta 1985 nakopali v ZDA 1,5 milijarde ton premoga. To pa je približno trikrat več kot danes.

Največji del v prihodnosti nakopanega premoga bodo predelali v plin. Dejansko ni na področju proizvodnje nizkokaloričnega plina iz premoga ničesar novega. Postopek zahodnonemškega podjetja Lurgi uporabljajo v Evropi in Južnoafriški uniji. Nove so naprave za proizvodnjo visokokaloričnega plina s preko 8000 kcal/kub. meter. Dosedaj znane naprave proizvajajo plin z 2700—3200 kcal/kub. meter.

V postopku so zelo obsežne raziskave, da bi razvili naprave za proizvodnjo visokokaloričnega plina, ki bi lahko obratovale na osnovi vseh vrst premoga. Pri tem je glavni cilj proizvodnja velikih količin plina brez žvepla, s čemer bi rešili tudi problem onesnaženja okolice.

Za vplinjevalno napravo, ki proizvaža dnevno 7 milij. kub. metrov plina, je treba investirati okoli 400 milij. dolarjev. Iz tega vidimo, da bo treba v prihodnjih desetih letih vlagati velika finančna sredstva v gradnjo novih naprav za proizvodnjo plina iz premoga. V poizkusnih napravah preizkušajo že danes različne postopke. Vladni urad ZDA za raziskavo premoga financira štiri projekte s pomočjo katerih naj bi ugotovili najboljši postopek za proizvodnjo visokokaloričnega plina iz premoga. Pri teh postopkih reagira premog v vplinjevalcu z vodno paro. Tako nastanejo plini metan, vodik in ogljikov monoksid. Pri nadaljnjem uporabi vodne pare nastane ogljikov dioksid in še več vodika. Slednji prehaja preko katalizatorja in nastane še več metana, ki je glavna sestavina zemeljskega plina. (Katalizator je snov, ki pospešuje ali zavira kemični postopek, ne da bi se sam pri tem spremenil.) Pri tem postopku je glavni problem odstranitev žvepla pred tvorjenjem metana s pomočjo katalizatorja, kajti že majhne količine žvepla pokvarijo katalizator in ustvarijo proces nastajanja metana.

Zaradi tega problema s katalizatorjem zaenkrat narašča zanimanje za naprave, ki proizvajajo iz premoga nizkokaloričen plin. Tehnologija teh naprav je znana in tudi investicijski stroški so v primerjavi z visokokaloričnimi napravami manjši.

Največja slaba stran naprav za proizvodnjo nizkokaloričnega plina je v tem, da mora biti plin porabljen v lokalnem okviru. Zaradi nizke kalorične vrednosti se ga ne izplača transportirati po cevovodih na daljše razdalje.

Zanimiv poizkus izvajajo sedaj v ZDA. Poskušajo proizvajati plin iz premoga, ki je še neizkopen pod zemljo. Namesto, da bi kopali, ga pokurijo in nastali plin s kalorično vrednostjo 900 do 1700 kcal/kub. meter potem zajamejo. Poskusna naprava v zvezni državi Wyoming proizvaža dnevno 80.000 kub. metrov takšnega plina.

Obstaja tudi kombinirana uporaba nizkokaloričnega plina v kaloričnih električnih centralah. Najprej plin očistijo in ga potem uporabijo direktno v plinski turbini. Dimne pline potem izkoristijo v parnih kotlih za proizvodnjo pare. Raziskave za takšno uporabo tega plina izvaja v ZDA družba Westinghouse.

Poleg vplinjevanja je že dalj časa poznana tudi proizvodnja tekočih goriv iz premoga. Med zadnjo svetovno vojno so imeli v Nemčiji več naprav za proizvodnjo bencina iz tega goriva. Danes proizvajajo v Južnoafriški uniji približno 10 odstotkov potrebnega bencina iz premoga. Zaradi izrednega povečanja cene nafte je v svetu ponovno znatno naraslo zanimanje za naprave, v katerih spreminjajo premog v tekoča goriva. Te nimajo takšnih tehnoloških problemov kot naprave za proizvodnjo visokokaloričnega plina. Proizvod je sintetično kurilno olje z nizkim žveplom, imenovano sinkrude (syncrude).

Za proizvodnjo sinkrude poznamo danes več postopkov. Enega izmed njih, imenovanega COED, so vidno popularizirali novembra 1973. Takrat je eden izmed rušilcev vojne mornarice ZDA križaril 30 ur po Atlantskem oceanu. Pri tem je uporabljal kot pogonsko sredstvo za motorje sinkrude. Doseženi rezultati so bili isti kot pri uporabi običajnih pogonskih goriv.

(nadaljevanje prihodnjič)

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Poletje v delovnem vzdušju

Čeprav smo že krepko zakoračili v obdobje poletnih počitnic in dopustov, pa je pri občinski konferenci ZM Jesenice še vedno zelo živahno. Glavna naloga mladih v poletnih mesecih bo, da se temeljito pripravijo na deveti kongres ZM Slovenije, ki bo od 2. do 4. oktobra v Murski Soboti.

Z javno razpravo o dokumentih za deveti kongres so mladi v naši občini že začeli. Člani predsedstva OK ZMS Jesenice so na predzadnji seji imenovali posebno komisijo, ki bo

spremljala potek javne razprave. Komisija v sestavi Angelce Murko-Pleš, Draga Zugwitz in Vaso Komman, je že temeljito obdelala statut o ZMS in ZMJ ter resolucijo za deveti kongres in za vse dokumente pripravila pripombe in nove predloge. Komisija bo po končani javni razpravi zbrane pripombe in predloge posredovala republiški konferenci ZM.

Na zadnji seji predsedstva OK ZMS, ki je bila preteklo sredo, so člani največ razpravljali o statutu

ZMS ter o resoluciji za deveti kongres. V celoti so soglašali s pripombami in predlogi, ki jih je na seji posredovala posebna komisija. Na seji so se poleg tega še domenili, da se bo 11. julija sestala celotna občinska konferenca ZM. Na seji bodo največ razpravljali o dokumentih za deveti kongres ZMS. V obdobju od 15. julija do 15. avgusta pa bodo o statutu in resoluciji razpravljali člani vseh mladinskih aktivov v občini.

Mlade iz naše občine torej tudi v poletnih mesecih čaka veliko dela. Pomembnosti priprav na kongres Slovenske mladine ni potrebno posebej poudarjati, zato je obveznost in dolžnost vsakega mladince v naši občini, da se kar najbolj aktivno vključi v javno razpravo o kongresnih dokumentih.

J. Rabič

O delu aktivov ZM v krajevnih skupnostih

V predzadnji številki smo pisali o temeljnih nalogah aktivov ZM v krajevnih skupnostih, danes pa se ustavimo še pri delovnem programu aktivov, klubskega življenja ter različnih možnosti dejavnosti mladih na terenu.

Programiranje je pogoj uspešnega dela, zato mora vsak aktiv svojo dejavnost usmerjati po vnaprej določenem programu. Brez delovnega načrta ni sistematične dejavnosti, brez tega pa aktiv ne more dosegati zadovoljivih rezultatov. Program dela aktivov lahko sestavi za vse leto ali pa za krajše obdobje. Preden se program potrdi morajo o njem predhodno razpravljati vsi člani aktivov. Osnovno vodilo naj bo, da bodo v programu zajete primerne in uresničljive naloge, ki bodo pritegnile vse mladince. Vse naloge naj bodo sistematično razporejene, tako da bo program predstavljal zaokroženo celoto. Zajema naj vse dejavnosti in naj bo razdeljen na časovna obdobja. Sestavljen mora biti tako, da bo zaposlil vse mladince in razvijal njihovo ustvarjalnost in da bo odraz družbenih in osebnih želja ter potreb vseh članov aktivov.

Med mladimi, predvsem v krajevnih skupnostih, narašča zanimanje za klubske življenje. Vsak aktiv si mora prizadevati, da najde ustrezen prostor, kjer se bodo mladi zbirali in razvijali razne oblike dejavnosti. Omenimo naj klubske večere, zanimiva predavanja, družabne igre, pogovori in srečanja, ustni časopisi itd.

Aktiv mora zagotoviti vodstvo oziroma vodja klubske sobe. Ta ima nalogo, da skrbi za izvedbo programa, za red in disciplino ter za čistočo prostora.

Med različnimi dejavnostmi mladih v krajevni skupnosti naj na prvem mestu omenimo kulturno zabavno življenje. To je pomemben sestavni del vsakega aktivov. Navedimo nekaj možnosti za organizacijo kulturno-zabavnega življenja v ak-

tivu: krožki, foto, lutkovni, dramski, literarni, slikarski, filmski, interesne dejavnosti in sodelovanje z delavsko univerzo. Namen krožkov in sekcij je predvsem ta, da se mladi ustvarjalno vključijo v določeno obliko kulturne dejavnosti. Ustavimo se še pri interesnih dejavnostih, in sicer so to: literarni pogovori, humoristični popoldnevi, plesne prireditve, proslave, predavanja in razstave.

Naloge aktivov ZM v krajevnih skupnostih so tudi, da se poveže z delavsko univerzo in z njeno pomočjo seznanijo mlade o političnih problemih v občini, o gospodarskih gibanjih ter o dogajanjih v svetu. Aktiv mora v dogovoru z mladinci izbrati ustrezno temo in poskrbeti za kvalitetnega predavatelja.

Upamo, da smo z današnjim sestavkom vsaj v grobem prikazali zares pestro izbiro različnih dejavnosti mladine na terenu. hkrati pa vam seveda želimo čimveč uspešnega dela.

Pripravil: J. R.

Kratke vesti

V soboto, 29. in nedeljo, 30. junija je bil v mladinskem domu v Bohinju posvet članov predsedstev vseh gorenjskih občinskih konferenc ZM. Udeleženci posveta so razpravljali o osnutkih statuta ZMS in ZMJ, o resoluciji za deveti kongres ZM Slovenije ter o kadrovske politiki v Zvezi mladine.

V sestavku »V brigadi se kuje bratstvo in enotnost«, ki je bil objavljen sredi junija v mladinski rubriki, so bila na koncu zapisana imena brigadirjev, ki so se udeležili delovne akcije KOZJANSKO '74. Pri predstavljanju brigadirjev je izpadel MARJAN BARTOVCEK iz GIP Gradis TOZD Jesenice. Za neljubo napako se Marjanu in ostalim bralcem opravičujem.

J. R.

Skupina mladih delavcev trgovskega podjetja Rožca je bila v nedeljo, 23. junija, na rekreativnem in poučnem izletu na Slovenski obali. Mladi so si z zanimanjem ogledali zgodovinske in kulturne znamenitosti v Piranu in se kopali v Portorožu. Izlet je minil v prijetnem razpoloženju in veselju vseh udeležencev. Le-ti so bili enotnega mnenja, da si takih izletov še želijo.

T. K.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 17

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

Ves gornji del rastline prijetno diši po limonah in iz njega kuhamo aromatičen čaj. Liste pa uporabimo namesto limone pri raznih sladica.

KRAŠKI ŠETRAJ (SATUREA MONTANA)

Rastlina je pogostna v južnejših predelih Slovenije. Svežo ali sušeno rastlino uporabimo kot začimbo.

NAVADNA DOBRA MISEL (ORIGANUM VULGARE)

Zeljnatá trajnica, visoka do 60 cm, katere zgornji del stebela, stranski poganjki in podporni listi so škrlatno rdeči. Cvete od junija do septembra. Redki beli cvetovi nastopajo posamič. Razširjena je po vsej Sloveniji.

Ves zgornji del rastline s stebлом in listi uporabljamo za kuhanje aromatičnega čaja.

MATERINA DUŠICA (THYMUS SERPILLUM)

Od 10 do 50 cm visok, pokončen ali polegel polgrm z rahlo olesnelimi, okroglimi in štirikobnimi poganjki. Raste po vsej Sloveniji in cvete od pomladi do jeseni.

Vso rastlino razen korenin uporabljamo vse leto za kuhanje aromatičnega čaja.

POPROVA META (MENTHA PIPERITA)

Zeljnatá trajnica, visoka 50 do 80 cm. Steblo je pokončno, razraslo, štirikobno in rahlo vijoličasto. Kratkopecljati listi so podolgovato jajčasti. Cvetovi so svetlo vijoličasti in cveto v juliju in avgustu.

Rastlino, katere listi in cvetovi vsebujejo eterično olje in mentol, so že od nekdaj uporabljali v domačem zdravilstvu. Kuhamo jo za okusne, aromatične čajne napitke.

Poznamo še njivsko meto in polaj. Obe vrsti uporabljamo v iste namene.

SREDNJI TRPOTEC (PLANTAGO MEDIA)

Večletna zeljnata rastlina, visoka 5 do 15 cm. Cvete od aprila do septembra.

Mlade liste brez pecljev uporabljamo za juhe in prikuhe, posvsem mlade liste pa tudi za solate. Semena uporabimo za začimbo.

Ločimo še ozkolistni trpotec (PLANTAGO LANCEOLATA) in veliki trpotec (PLANTAGO MAIOR).

ČRNI BEZEG (SAMBUCUS NIGRA)

Do 7 m visok grm ali nizko drevo, katerega veje vsebujejo mehak, bel stržen, listi so pernato deljeni. Močno dišeči, beli cvetovi so združeni v poloblasta socvetja, ki cveto aprila in maja. Plod je trisemenska, črna vijoličasta, bleščeča in do 6 mm velika okrogla jagoda, napolnjena s krvavo rdečim sokom. Raste v gozdovih, živih mejah in v bližini človeških bivališč po vsej Sloveniji.

Iz svežih socvetij pripravljamo cvrtja ali pa jih sušimo in kuhamo za čaj. Plodove lahko uživamo presne s sladkorjem ali jih stiskamo v okusen sok. Sveže ali posušene bezgove jagode kuhamo za čaj. Cvetovi, plodovi, listi in skorja so zdravilni.

KLOBČASTA ZVONČNICA (CAMPANULA GLOMERATA)

Razširjena je po vsej Sloveniji od nižin do subalpskega pasu. Mlade liste in ves mladi, sočni gornji del rastline uporabljamo za juhe, prikuhe, pireje, pa tudi za solate. S škrobom bogato, mesnato korenino lahko uporabimo namesto krompirja.

Na podoben način uporabimo še naslednje vrste:

- koprivasto zvončnico (CAMPANULA TRACHELIUM)
- repuševo zvončnico (CAMPANULA RAPUNCULUS)
- piramidasto zvončnico (CAMPANULA PYRAMIDALIS)

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

8

Oblast je namreč budno bdela nad vsemi vidnimi jeseniškimi komunisti, obenem pa je s svojimi ovaduh, ki jih je našla med moralno propadlimi delavci, opazovala predvsem delovanje Cirila Koširja.

Tako je v poročilu policijskega oficila Stepišnika omenjeno ilegalno partijsko zborovanje 24. aprila 1921 na Poljanah, ki so ga priredili jeseniški komunisti v spomin ob obletnici žrtve na Zaloški cesti in na katerem je govoril Ciril Košir.

Pa tudi Jože Knific in Janez Mlakar sta mi pripovedovala o težavah pri organiziranju ilegalnih sestankov, ki so vzbujale slutnje, da nekdo te sestanke ovaja in izdaja.

Pomladi 1921 smo hoteli prirediti prvo ilegalno zborovanje za progo (ali kakor smo včasih govorili s spačenko za streko, kakor smo pravili prostoru severno od ljubljanske železnice že onstran proge pri gostilni Kobal in do tunelčka) cestnega podvoza na Javorniku) v gozdu med Jesenicami in Javornikom. Komaj se nas je zbralo kakih štirideset ali petdeset, že so se pojavili žandarji. Nenaden pojav žandarmerije nam je dal misliti. Naslednji dan smo se s Francetom Ravnikom in Janezom Snioljem dogovorili, da se bomo zbrali v gozdu pod Mežakljo, le da bomo tokrat opreznosti. Tako smo poslali pred sestankom najprej »izvidnico«, ta pa se je kmalu vrnila: žandarji so nas na dogovorjenem mestu že čakali, naše zborovanje pa smo morali zopet preložiti.

Po takih izkušnjah smo spoznali, da ilegalno delovanje ne bo tako lahko. Hišne preiskave so bile že tako ali tako vedno boli

pogoste in postale skoro nekaj vsakdanjega. Žandarji so venomer stikali za ilegalno literaturo. Nove tako ali tako nismo imeli, ali pa tako malo, da lahko rečemo, da je sploh še ni bilo, vsaj mi je nismo prejeli v prvih mesecih ilegale skoro nobene. Toda žandarji so plenili tudi staro, nekoč dovoljeno, kakršna sta bila časnik »Ujedinjenje«, ki se je menda kmalu po Vukovarskem kongresu preimenovalo v Rdeči prapor. Tako smo morali poskrbiti tudi vse, kar je bilo včasih legalno in kar nam je še vedno služilo kot sredstvo za ideološko izobraževanje. Morali smo postati vsestransko opreznosti zlasti pri sestajanju. Na množična ilegalna zborovanja smo nehali misliti, saj smo uvideli, da jih ne bo mogoče prirediti, in se zato odločili, da bomo prirejali izven celice širše sestanke samo za najbolj prekaljene in najbolj neomajne sodruge. Prvi tak sestanek smo priredili v gozdu nad Zvagnovo hišo in se na tem sestanku dogovorili o nadaljnjem ilegalnem delovanju. Največ predlogov sta dala Franc Ravnik in Ivan Mulej. Tudi širša sestanka v Kopavniku v bližini Hrušice in v Plavškem rovtu sta uspela. Še najbolj varne pa smo se čutili pri medsebojnih pogovorih v sami tovarni, kjer smo sprejemali sklepe in obveščali o nalogah drug drugega. Nov udarec pa smo doživeli v drugi polovici 1921 z aretacijo Cirila Koširja in Franceta Ravnika.

Leta 1954 sem imel v rokah obsežen sodni spis — ohranjeno sodno razpravo proti Cirilu Koširju ter soobtoženima Francetu Ravniku in Francu Rozmanu, mlinarju in posestniku z Bohinjske Bistrice. Ti dokumenti, ki jih je takrat hranil zgodovinski arhiv CK KPS in ki sem jih po zaslugi Ivana Bertonec-Johana imel nekaj dni na razpolago in ki bi jih kakor druge ohranjene sodne spise proti jeseniškim komunistom moral imeti preslikane tudi jeseniški muzej, so mi odkrili marsikatero stran iz zgodovine KPJ, je bilo v tistih mesecih po Obznani delo KPJ in partijskih organizacij v državi zelo težavno ne samo zaradi prepovedi in nepravilnosti na ilegalne pogoje delovanja, marveč tudi zaradi subjektivnih faktorjev v CK KPJ, oziroma v začasnem vodstvu partije, ki se je umaknilo v tujino. Prav ne-dejavnost CK je povzročila, da so se nekateri mladi komunisti zatekli k osebnemu terorju — k anarhistični praksi, ki so jo socialistična in komunistična gibanja vselej odklanjala, kadar pa je prihajalo do takih metod boja (kakor na pr. leta 1916 atentat socialistična dr. Friderika Adlerja na Franc Jožefovega

notr. ministra Stürgkha), so bila taka dejanja navadno samo izraz nemočnega obupa in brezupa nad nedejavnim bojem vodstva ali pa kot opozorilo vodstvu, da bi spremenilo svojo nedejavno politiko. Ker pa so različni atentati (na pr. v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja v Nemčiji in Avstriji) socialističnemu gibanju samo škodili in položaj gibanja samo poslabšali, so že socialisti taka dejanja označili kot anarhistična in organiziranemu boju delavskega razreda tuja. Osební teror je samo atentat na določenega nosilca krivičnega družbenega sistema, ni pa revolucionarno dejanje kakor revolucija, ki edina lahko pripori delavskemu razredu oblast in zamenja prejšnji sistem kapitalistične oblasti s socialistično oblastjo. Ni pa rečeno, da atentatorji, kakršni je bil na pr. dr. Fridrik Adler ali kakršni so bili zidar Spasoje-Bačo Stejić, ki se mu je 28. junija 1921 ponesrečil atentat na regenta Aleksandra, ali Alija Alijagić, ki je mesec dni kasneje (20. julija 1921) ubil v Delnicah tvorca Obznane — ministra za notranje zadeve Milorada Draškovića, niso svojih dejanj izvršili z dobrim namenom ne kot anarhisti, marveč kot komunisti in se potem tudi kot komunisti zadržali pred razredno sovražnim sodiščem in s svojim izdržanjem navdihovali druge komuniste. Alija Alijagić na primer je dal svojo nesmrtno izjavo pred sodiščem, ki ga je obsodilo na smrt z obeshenjem:

»Čutim se krivega, ker sem ugrabil ženi moža in otrokom očeta, čutim se krivega, ker sem kot človek vzel človeku življenje, ne čutim pa se krivega, ker sem KOT KOMUNIST UBIL ČLOVEKA, PREGANJALCA KOMUNISTOV. Izvršil sem svojo dolžnost.«

Tako je izjavil ta atentator in komunist na vprašanje, ali se čuti krivega. Ta izjava je napravila vtis ne samo na preganjane komuniste, marveč tudi na del meščanske javnosti, toda buržoazna oblast je morda komaj čakala na kako tako dejanje, ki bi se lahko obrnilo proti 58 komunističnim poslancem, ki so se sedeli v parlamentu in uživali poslansko imuniteto. Tako je prišlo po tem atentatu

1. avgusta 1921

v skupščini do predloga Zakona o zaščiti države, za katerega niso glasovali samo republikanci in zemljoradniška levica, vsi drugi meščanski poslanci pa so ga sprejeli z odobravanjem, saj je ta zakon izločil iz skupščine tretjo najmočnejšo skupino — komunistične poslance in jim odvzel mandat.

Nov način obračuna osebnega dohodka za leto 1974

(Nadaljevanje s 1. strani)

Po sklepu 14. seje odbora za dohodek in nagrajevanje železarnice Jesenice z dne 11. junija 1974 se povečajo od prvega junija 1974 vsem zaposlenim dosedanje neto urne postavke za 3 %. Nova tabela urnih postavk po plačilnih kategorijah je sledeča:

Kategorija delov. mesta	Neto urna postavka veljavna do 31. 5. 1974	Povečana neto urna postavka veljavna od 1. 6. 1974	Bruto urna postavka veljavna od 1. 6. 1974
00	5,51	5,68	8,10
00	5,73	5,90	8,42
1	6,33	6,52	9,30
2	6,80	7,00	9,98
3	7,27	7,49	10,68
4	7,77	8,00	11,41
5	8,25	8,50	12,12
6	8,70	8,96	12,78
7	9,20	9,48	13,52
8	9,69	9,98	14,23
9	10,17	10,48	14,95
10	10,73	11,05	15,76
11	11,27	11,61	16,56
12	11,84	12,20	17,40
13	12,51	12,89	18,39
14	13,18	13,58	19,37
15	13,85	14,27	20,35
16	14,51	14,95	21,32
17	15,47	15,93	22,72
18	16,41	16,90	24,10
19	17,36	17,88	25,50
20	18,32	18,87	26,91
21	19,30	19,88	28,35
22	21,19	21,83	31,14
23	22,14	22,80	32,52
24	23,10	23,79	33,93
25	24,04	24,76	35,32
26	25,56	26,33	37,55
27	30,39	31,30	44,64

Bruto urna postavka je izračunana iz neto urne postavke s količnikom 1,4263, ki velja za preračun po sedežu podjetja (Jesenice) s stopnjami prispevkov jeseniške občine (100 — 20,89 = 79,11; 100 : 79,11 = 1,4263).

V prvi 00 kategoriji so tekači druge skupine, v drugi 00 kategoriji

pa tekači prve skupine in mladinci do 18. leta.

Bistvena sprememba pri prehodu na bruto obračun osebnega dohodka je, da so se po starem neto obračunu prispevki prištevali k neto zaslužku, da smo dobili bruto zaslužek posameznika. To pomeni, da se neto zaslužek ni spreminjal ob spremembah stopnjah prispevkov, — spremenil se je le bruto zaslužek.

Po novem obračunu pa od bruto osebnega dohodka posameznika obračunamo in odštejemo prispevke, ostanek je neto izplačilo. V kolikor se stopnje prispevkov zvišujejo ali znižujejo, se ustrezno zviša ali zniža neto zaslužek posameznika.

Vrste prispevkov in davkov, ki se po novem obračunu (od 1. 1. 1974) obračunavajo od bruto osebnega dohodka delavca in uslužbenca so sledeče:

1. občinski davek iz osebnega dohodka,
2. občinski prispevek za kulturo iz osebnega dohodka,
3. prispevki iz osebnega dohodka za neposredno otroško varstvo,
4. prispevek iz osebnega dohodka za otroški dodatek,
5. prispevek iz osebnega dohodka za zdravstveno zavarovanje,
6. prispevek iz osebnega dohodka za pokojninsko invalidsko zavarovanje,
7. prispevek za financiranje temeljne kulturne skupnosti,
8. prispevek za financiranje republiške kulturne skupnosti,
9. prispevek za financiranje telesno kulturne skupnosti,
10. davek iz osebnega dohodka po posebnih republiških stopnjah (za dopolnilno delo in delo upokojenec).

Vsaka občina lahko predpiše za zgoraj navedene vrste prispevkov in davkov pod tekočimi številkami 1, 2, 3, 7, 8 in 9 svojo stopnjo prispevka, ki je lahko drugačna od stopnje prispevkov v drugih občinah (odvisno od sporazumov).

Najprej navajamo stopnjo prispevkov občanov občin Jesenice, Radovljica in Tolmin, kamor je pristojno največ naših delavcev.

Vrsta prispevka	Stopnje prispevkov od bruto OD		
	občina Jesenice	občina Radovljica	občina Tolmin
1. občinski davek	0,20	0,20	0,20
2. občinski prispevek za kulturo	5,44	5,49	5,56
3. občinski prispevek za otr. varstvo	0,51	0,47	0,43
4. rep. prispevek za otroške doklade	2,43	2,26	2,26
5. prispevek za zdrav. zavar.	8,15	8,15	8,27
6. prispevek za inv. pokoj. zavar.	11,48	11,48	11,48
7. prispevek za temelj. kulturno skupnost	0,58	0,58	0,58
8. prispevek za rep. kulturno skupnost	0,18	0,18	0,18
9. prispevek za telesno kulturno skupnost	0,92	0,51	0,51
Skupaj	29,89	29,32	29,47
10. a posebni republiški davek (dopolnilno)	18,33	18,33	18,33
10b. posebni republiški davek (upokojenici)	24,19	24,19	24,19

Prispevki pod tekočimi številkami 1, 2, 3, 7, 8 in 9 se odvajajo občanom, kamor je delavec pristojen.

Iz primera predpisanih prispevkov od bruto osebnega dohodka je razvidno, da bodo za redno delovno razmerje skupno plačali od bruto osebnega dohodka več občani Jesenic (29,89 %), manj občani Tolmina

(29,47 %), še manj občani Radovljice (29,32 %). Seveda imajo nekatere občine stopnje skupnih prispevkov tudi večje od Jesenice, na primer Lendava, ki jih ima celo 31,39 % (najvišja stopnja).

Za obračun prispevkov po stopnjah določenih za posamezne občine pridejo v poštev le člani kolektiva

pristojni v katero slovenskih občin. Za vse delavce pristojne v občine drugih republik se obračunavajo prispevki po stopnjah občine Jesenice, kjer je sedež podjetja. Za ostale slovenske občine, iz katerih so zaposleni delavci v Železarni, so za redno delovno razmerje stopnje prispevkov od bruto osebnega dohodka (Glej tabelo spodaj)

Izračun:	13,52/1 uro x 184 ur = 2.487,68 redni OD
	25 % x 2.487,68 = 621,92 norma
	3 % x 2.487,68 = 74,63 dodatek za stalnost
	13,52 x 40 ur = 540,80 x 30 % = 162,24 nočni dodatek
Skupaj:	= 3.346,47 bruto osebni dohodek

Navedeni štirje delavci so iz občine Jesenice, Radovljica, Tolmin in Murska Sobota.

Občina	Bruto OD na mesec	Skupni prispevki %	Neto OD
Delavec z Jesenic	3.346,47	29,89	1.000,26
Delavec iz Radovljice	3.346,47	29,32	981,19
Delavec iz Tolmina	3.346,47	29,40	986,20
Delavec iz Murske Sobotne	3.346,47	31,25	1.045,77

Delavec iz Radovljice bo prejel 19,07 din in delavec iz Tolmina 14,06 din več kot delavec z Jesenic. Delavec iz Murske Sobotne pa bo prejel 45,51 din manj kot delavec z Jesenic.

Tudi različne vrste delovnih razmerij imajo različne stopnje in vrste prispevkov, na primer:

- a) redno delovno razmerje — nad polovico delovnega časa,
- b) dopolnilno delo,
- c) upokojenici,
- d) pripravniki, itd.

Po najnovejši okrožnici skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije od 20. 6. 1974 se mora tudi od nadurnega dela, nedeljskega dela in dela v praznikih v celoti obračunati redne prispevke. Dolež so ta dela spadala pod dopolnilno delo, od katerega bi na primer Jeseničani plačali skupaj 33,80 % prispevka. Za dopolnilno delo po novem bi v železarni Jesenice smatrali le delo prostovoljcev, pogodbenega dela, dela zunanjih sodelavcev in eventualne občasne nagrade.

Vrsta delovnega razmerja	Bruto OD na mesec	Skupni prispevki %	Neto OD
Redno delovno razmerje	3.346,47	29,89	1.000,26
Dopolnilno delo	3.346,47	33,80	1.131,10
Upokojenici — 3 1/2 in 8-urna zaposlitev	3.346,47	33,01	1.104,67
Pripravniki	3.346,47	29,69	993,57

Iz primera je razvidno, da bodo štirje občani z Jesenic pri enakem osebnem dohodku zaradi različne vrste delovnega razmerja prejeli različni neto osebni dohodek. Tako bo delavec na dopolnilnem delu (pogodbeno delo) prejel za 130,84 din manj od rednega delovnega razmerja, upokojenec pa za 104,41 din manj od rednega delavca, pripravnik pa za 6,69 din več kot delavec v rednem delovnem razmerju.

Tudi od nagrad, ki se razporejajo pod dopolnilno delo (občasne) se torej plača več prispevkov (33,80 %) kot od rednega dela. Tako bo nagrada priznana delavcu — Jeseničanu v znesku 100.— novih dinarjev (neto) predstavljala v bruto izračunu znesek 142,63 din. Po odbitku prispevkov 33,80 % (48,20 din), mu

Zaradi različnih stopenj prispevkov določenih v posameznih občinah, bodo delavci pristojni v različne občine pri popolnoma enakem bruto mesečnem osebnem dohodku prejeli različno neto izplačilo.

Praktični primer: štirje delavci iz različnih občin so zaposleni na istem delovnem mestu v sedmi plačilni kategoriji 13,52 din na eno uro (9,48 neto po izračunu za občino Jesenice) vsi so opravili 184 rednih ur, dosegli normo 25 % (na vse delovne ure) imeli 40 ur nočnega dodatka (30 %), vsi so zaposleni v Železarni pet let (imajo dodatek za stalnost 3 %).

katerim je priznana doba 15 mesecev (5,20 %).

Vsi navedeni prispevki bremenijo dohodek železarnice Jesenice.

Poleg tega so gospodarske organizacije dolžne istočasno kot vse navedene prispevke od OD in iz dohodka organizacije plačati še:

- a) prispevek za financiranje republiške izobraževalne skupnosti 8,14 %
- b) prispevek za financiranje raziskovalne skupnosti 1,80 %
- c) prispevek za valorizacijo pokojnin 0,35 %

Za izračun prispevkov pod a in b je korigirana davčna osnova, za prispevek pod c pa poslovni sklad podjetja.

S tem člankom o novem načinu obračuna OD in prispevkov, smo skušali na najbolj enostaven način prikazati na grobo novi sistem, ki pa je bolj kompliciran kot so bili dosedanj sistemi. Način obračuna regresov za plačane dopuste in nagrad za službena leta (jubilariti), ki so bili že obračunani in izplačani v aprilu oziroma maju letos, zaradi preglednosti izpuščamo. Prav tako ne zajemamo v članku civilno pravnega delovnega razmerja, nagrad vajencev in nagrad praktikantov na počitniški praksi. Kljub večji kompliciranosti pa bodo delavci imeli vpogled na svoj celoten dohodek in na vse prispevke. Janez Krušič

Železarski globus

TAIWAN

V tej azijski državi bodo pričele z gradnjo nove integralne železarnice. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 1,5 milj. ton surovega jekla. Pri tem projektu bo s finančno pomočjo sodelovala železarska družba U. S. Steel CO. iz ZDA.

GRČIJA

V železarni Pappas v Solunu bodo zgradili novo hladno valjarno, katere letna proizvodna zmogljivost bo milijon ton. Obenem bodo zgradili novo valjarno, v kateri bodo letno proizvedli 250.000 ton valjanih izdelkov.

IRAK

Železarska družba Loire Heavy Engineering, bo zgradila v kraju Khor Al Zuhair mini železarno. Letna bo imela štiri električne obločne peči, dve napravi za kontinuirno vlivanje jekla in dve manjši valjarni. Investicijski stroški za to mini železarno bodo znašali 132 milj. dolarjev.

KANADA

V kanadski pokrajini Britanska Kolumbija bodo zgradili novo integralno železarno. Pri gradnji bodo sodelovali tudi strokovnjaki japonske železarske družbe Nippon Kokan. Letna proizvodna zmogljivost bo od dva do tri milj. ton.

NEMŠKA DEMOKRATIČNA

REPUBLIKA

Tudi v Nemški demokratični republiki si prizadevajo povečati proizvodnjo in modernizirati železarno. V železarni Eisenhüttenstadt bodo zgradili hladno valjarno, naprave za kontinuirno vlivanje jekla in novo cevarno.

LR KITAJSKA

Zahodnonemški podjetji Schoemann-Siemag in AEG bosta skupaj z nekaterimi manjšimi podjetji dobavili LR Kitajski hladno valjarno z letno zmogljivostjo milijon ton. Postavljena bo v železarni Wuhan in bo pričela obratovati leta 1977.

ROMUNIJA

Zahodnonemško podjetje GHH je prejelo naročilo za dobavo dveh obločnih električnih peči romunski železarni Tirgoviste. Prva bo imela zmogljivost 65 ton in moč transformatorja 30 MVA, druga pa 100 ton ter 60 MVA. Dobavljeni bosta v prvi polovici leta 1975.

SOVJETSKE ZVEZE

V Moskvi so pred kratkim podpisali sporazum s predstavniki japonske vlade, po katerem bo japonska stran pomagala pri urejanju eksploatacije nahajališč premoga v bližini sibirskega mesta Jakutsk. Dobavila bo potrebno rudarsko opremo in nudila pomoč pri gradnji naprav. Zaloge premoga na tem področju cenijo na 40 milijard ton. Od tega je 87 odstotkov primerne za proizvodnjo koksa.

ZDA

Železarska družba Korf bo zgradila v južnem Texasu (ZDA) še eno mini železarno. Imela bo letno zmogljivost 500.000 ton surovega jekla, uporabljala bo kot vložek predreducirane pelete in staro železo. Pričela bo obratovati leta 1976.

Vrsta prispevka	Ajdovščina	Brežice	Črnomelj	Gornja Radgona	Idrija	Ilirska Bistrica	Kranj	Lendava	Ljubljana	Murska Sobota	Ormož	Ptuj	Sevnica	Sežana	Škofja Loka	Šmarje pri Jelšah	Trbovlje
1. občinski davek	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20
2. občinski prispevek za kulturo	5,76	5,72	5,68	5,95	5,18	5,75	5,47	6,90	5,10	6,79	6,63	6,06	5,82	5,82	5,94	5,18	4,37
3. obč. prispevek za otroško varstvo	0,43	0,43	0,70	0,90	0,43	0,43	0,52	0,65	0,47	0,60	0,71	1,15	0,57	0,43	0,55	0,45	1,05
4. republ. prispevek za otroško doklade	2,26	2,43	2,43	2,43	2,26	2,43	2,43	2,43	2,43	2,43	2,43	2,43	2,43	2,43	2,26	2,43	2,43
5. prispevek za zdravstveno zavarovanje	8,27	8,26	8,35	8,27	8,27	8,27	8,15	8,27	8,27	8,27	8,11	8,11	8,26	8,27	8,15	8,26	8,27
6. prispevek za pokojn. invalid. zavarovanje	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48
7. prispevek za temeljno kulturno skupnost	0,68	0,60	0,58	0,61	0,68	0,45	0,57	0,73	1,23	0,70	0,86	0,74	0,61	0,61	0,61	0,61	0,45
8. prispevek za republiško kulturno skupnost	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
9. prispevek za telesno kulturno skupnost	0,51	0,70	0,51	0,54	0,44	0,40	0,64	0,55	0,74	0,60	0,41	0,55	0,51	0,51	0,53	0,51	0,69
Skupaj % prispevkov	29,77	30,00	30,11	30,56	29,12	29,59	29,64	31,39	30,10	31,25	31,01	30,90	30,06	29,76	29,90	29,30	29,12

Samoupravno informiranje in ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

je pred sejo delavskega sveta TOZD določena usklajevalna konferenca, se njena stališča posredujejo delavskim svetom TOZD.

Na osnovi opisanega bi lahko zaključili, da je celoten postopek zelo zapleten in obsežen. V resnici ni tako. V petih letih smo sistematično izpopolnjevali opisani sistem komuniciranja, zato danes delajo v sekretariatu samoupravljanja le trije ljudje, ki morajo biti poleg opisane dela navzoči na vseh sejah samoupravnih organov na nivoju železarne, pisati zapisnike in opraviti celotno obveščanje o sprejetih sklepih teh organov (delavskega sveta Železarne in sedem odborov).

Da bi se odgovorni delavec, ki je dolžan dati strokovno oceno pripomb na obravnavano gradivo, seznanil z razpravo na SDS, povprečno ne potrebuje več kot eno uro, ker sekretariat samoupravljanja izdela celotno analizo razprave na posebnih formulirjih, ki so zelo pregledni in omogočajo seznanjanje z najmanjšimi podrobnostmi razprave. Na ta način smo dosegli, da z 270 SDS dosegamo navzočnost in konstruktivno razpravo večine delavcev v TOZD o predloženem gradivu in tudi to, da je razprava na SDS resnično napotilo za odločitve na samoupravnih organih (delavskih svetih, odborih in komisijah).

Samoupravna delovna skupina je v sistemu informiranja in komuniciranja postala nenadomestljiva. Celotni njen pomen ni predmet tega prispevka, zato se omejujemo na opisano vlogo. Zavedamo se pomanjkljivosti, ki še vedno obstoje, toda doseženi rezultati so pomembna spodbuda za nadaljnje napore na tem področju.

SISTEM INFORMIRANJA IN KOMUNICIRANJA V ODNOSU DO SAMOUPRAVNIH ORGANOV V ŽELEZARNI JESENICE

Kot je že omenjeno SDS niso nadomestilo samoupravnih organov, čeprav so pomembno vplivale na vsebino in obliko njihovega delovanja. Zbor delavcev TOZD, ki se sestaja v obliki SDS, postaja najpomembnejši organ samoupravnega odločanja, ki mora imeti posredniške organe samoupravljanja zato, da se opravi potrebno usklajevanje posameznih stališč in predlogov in verifikacija celotnega postopka sprejemanja posameznih splošnih samoupravnih odločitev. Poleg tega morajo samoupravni organi odločati o tistih vprašanjih, ki jim jih je kolektiv TOZD poveril v dokončno odločanje. Glede informiranja in komuniciranja so posredni samoupravni organi ne glede na nivo (TOZD, železarne, Slovenske železarne) manj zahtevni kot so zbori delavcev (SDS). Pravice in dolžnosti članov so mnogo ožje opredeljene kot za zbor delavcev. Izbrani so najbolj razgledani člani, ki imajo že določene izkušnje v samoupravnem delovanju. To pa še ne pomeni, da za samoupravne organe na katerem koli nivoju ni potrebno nenehno skrbeti za izpopolnjevanje sistema informiranja in komuniciranja. Z uveljavljanjem samoupravnih delovnih skupin, samoupravnim sporazumevanjem v širši družbeni skupnosti in delegatskim sistemom se to vprašanje še posebno postavlja v ospredje. Zelo pomembno in aktualno je tudi vprašanje, kako oblikovati informacije in doseči ustrezno obliko komuniciranja med organi samoupravljanja in kolektivom na eni ter strokovnimi službami na drugi strani.

Z razširjanjem samoupravnih pravic in dolžnosti organizacij združenega dela in TOZD se vedno bolj neodločljivo postavlja vprašanje delitve dela tudi na področju samoupravljanja. Delavski svet, ki bi moral na sedanji stopnji samoupravnega razvoja reševati vsa splošna, posebna in posamezna vprašanja, bi moral praktično zasedati neprekinjeno. Člani takega delavskega sveta pa bi morali podrobno poznati ekonomsko, proizvodno, komercialno, finančno, socialno in drugo problematiko, če bi želeli ustrezno odločati. V železarni Jesenice smo zaradi tega hkrati z ustanavljanjem SDS izvedli tudi določeno delitev dela s tem, da smo zelo razširili kolektivno izvršilne organe delavskega sveta železarne. Področje prejšnjega upravnega odbora smo razdelili na 10 odborov za posamezna področja, ki so dobili v okviru splošno dogovorjenih meril in sredstev pravice dokončnega odločanja o posameznih vprašanjih. S formiranjem TOZD smo isti princip uveljavili tudi v organih samoupravljanja TOZD. Pravilnost odločitve potrjuje ugotovitev, da so se mnoga posamezna vprašanja začela hitreje reševati, da so člani samoupravnih organov za posamezna področja po določenem času zelo dobro obvladali problematiko tega področja in so zato zelo odgovorno odločali. Ker je bilo potrebno znatno manj pojasnjevanja, se je izkazalo, da 80 članov odbora porabi za mnogo obsežnejše delo le 50 % časa prejšnjega upravnega odbora, ki je imel 11 članov. Sklepe delavskih svetov odborov prejmejo vsi, ki jih kakor koli zadevajo ali morajo biti z njimi seznanjeni. Predsedniki odborov pa so dolžni redno poročati delavskim svetom o delu odborov. Delavskemu svetu Železarne in TOZD so s tem ostala vprašanja splošne poslovne politike, planiranje razvoja, določanje okvirov in meril za delo odborov in že omenjena koordinacijska in usklajevalna funkcija. Delavski svet Železarne se sestane 7 do 8 krat letno. Nekoliko pogostejše se sestaja delavski svet TOZD.

Za kontrolo izvrševanja sklepov samoupravnih organov je uveden poseben sistem. Vsak sklep samoupravnega organa (delavskega sveta ali odbora) se napiše na poseben formulir v treh izvodih. Ena kopija ostane v sekretariatu samoupravljanja, dve kopiji pa dobi izvajalec sklepa. Po izvršitvi naloge eno kopijo s kratkim poročilom na hrbtni strani naloga pošlje sekretariatu samoupravljanja, ena pa ostane v evidenci izvršenih sklepov izvajalca. Sekretariat samoupravljanja ima s tem v vsakem trenutku točen pregled nad izvrševanjem sklepov. Na vsaki seji samoupravnega organa ali SDS se najprej poroča o izvršitvi sklepov prejšnjih sej.

Da strokovne službe lahko pravočasno pripravijo potrebno gradivo, ima vsak samoupravni organ najmanj polletni program najvažnejših vprašanj, ki jih namerava obravnavati. Sprejeti program samoupravnega organa je delovni nalog strokovnim službam. Za realizacijo sprejetega programa so odgovorni direktorji TOZD in direktorji sektorjev skupnih služb. Tako programirano delo samoupravnih organov v veliki meri prispeva k strokovno primerni in pravočasni pripravi gradiva za razpravo na samoupravnih organih.

OSTALE OBLIKE INFORMIRANJA V ŽELEZARNI JESENICE

Železarne ima tedensko glasilo Železar, ki ga brezplačno prejema vsi zaposleni Železarne Jesenice. V letu 1973 je izšlo 52 števk v povprečnem obsegu 20 strani oziroma novem večjem formatu 13 strani. Stari manjši format je obsegal pri 20 straneh 95 tipkanih strani gradiva, novi večji format pa zahteva za 13 strani 117 razprto tipkanih strani gradiva. 70 % celotnega gradiva je iz Železarne, 30 % pa sestavljajo ostale informacije občine. V letu 1973 je bilo 1.282 dopisnikov ali povprečno 25 na eno številko. Med dopisniki so neposredni proizvajalci, vodilni in strokovni kadri. Ker ima Železarne zaposlenih veliko število delavcev iz drugih republik, je zelo razveseljivo, da se ti med dopisniki vedno bolj uveljavljajo. Celotni stroški za naklado 9.000 izvodov so v letu 1973 znašali 561.685 din. Železarja prejemajo poleg zaposlenih delavcev tudi vsi upokojeanci, vojniki na služenju vojaškega roka, študenti, učenci zaključnih letnikov Železarskega izobraževalnega centra na Jesenicah, delovne organizacije v okviru Slovenskih železarn, poslovni partnerji in družbene politične organizacije.

Za posebne, nujne informacije izdajamo INFORMACIJE, ki jih je mogoče v 16 urah razdeliti vsem zaposlenim. Te oblike se poslužujemo le ob posebnih dogodkih ali ukrepih in imajo predvsem namen hitrega in objektivnega informiranja ob nepredvidenih situacijah, v katerih bi lahko prišlo do izkrivljenega obveščanja.

V vseh obratih so oglasne deske, ki pa so namenjene pretežno specifičnim informacijam. Posamezne splošne informacije je primerneje objavljati v Železarni ali kot posebno prilogo Železarja, če gre za obsežnejše gradivo.

Razgovori s predsedniki samoupravnih organov, vodji samoupravnih delovnih skupin, vodstvi in organi družbeno političnih organizacij in vodilnimi delavci na različnih nivojih so pomembno dopolnilo k opisanim oblikam informiranja in komuniciranja v železarni Jesenice.

SISTEM SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Odbor samoupravne delavske kontrole na nivoju železarne je bil neposredno izvoljen skupno z ostalimi organi TOZD in železarne. Z delom je začel v juliju 1973. V TOZD so bili izvoljeni odbori samoupravne delavske kontrole v letu 1974.

Vloga odborov samoupravne delavske kontrole v Železarni Jesenice je predvsem v spremljanju izvrševanja sprejete politike na posameznih področjih delovanja organov upravljanja. Celotni sistem kontrole

posameznih sklepov je urejen tako, da jo opravlja vsak samoupravni organ sproti na svojih sejah. Službeno potovanje v inozemstvo in trošenje preprežance odobrava odbor za splošne zadeve, ki hkrati tudi kontrolira višino potrošenih sredstev. Za vsako službeno potovanje v inozemstvo mora koristnik izdelati poročilo, ki ga obravnava tudi odbor za splošne zadeve. Delitev stanovanj je v pristojnosti komisije za stanovanjska vprašanja, njeno delo pa v skladu s sprejeto politiko na delavskem svetu železarne spremlja in kontrolira odbor za delovne in življenjske pogoje. Ker so odbori manjša telesa, ki se lahko pogosto sestajajo, ni potrebe, da bi vodilne osebe pooblašali za reševanje posameznih vprašanj, ampak so v izključni pristojnosti samoupravnih organov, ki so neposredno ali posredno odgovorni kolektivi.

Če je posamezni kolektivni izvršilni organ pristojen dokončno odločati o trošenju določenih sredstev TOZD ali združenih sredstev na nivoju železarne (službena potovanja, reprezentanca, rekreacija, različni regresi, študijske ugodnosti, stipendije itd.) delavski svet železarne ali TOZD s programom delitve dohodka določi višino potrebnih sredstev in politiko delitve. Odbor nima pravice odobrenih sredstev prekoračiti niti spreminjati določene politike. Če se razmere bistveno spremenijo, je odbor dolžan spremembo višine sredstev ali politike predlagati ustreznemu delavskemu svetu železarne ali TOZD.

O trošenju sredstev, ki jih TOZD združujejo iz sklada skupne porabe ali ostanka dohodka na nivoju železarne za skupne potrebe, mora biti podano podrobno poročilo ob periodičnih zaključnih računih. Organ, ki je dolžan spremljati trošenje združenih sredstev in poročati ob zaključnih računih, se določi s programom delitve, ki ga obravnava vsako leto SDS in delavski svet TOZD.

Iz opisanega je lahko zaključiti, da je samoupravna delavska kontrola v železarni Jesenice že vgrajena v celotni sistem samoupravljanja. Zato odbori samoupravne delavske kontrole niso usmerjeni na posamezne sklepe, ampak sistematično kontrolo dela in odločanja posameznih samoupravnih organov. Njihova naloga je, da opozarjajo na realnost in usklajenost politike reševanja posameznih vprašanj s prizadevanji kolektiva. Pri tem ne gre za to, da bi odbor samoupravne delavske kontrole posamezno področje obravnaval samo takrat, kadar se pojavijo nepravilnosti, ker je enako pomembna tudi ugotovitev, da je določena politika ali konkretno odločanje v skladu z ekonomskimi, poslovnimi, socialnimi in političnimi prizadevanji ne samo v TOZD ali železarni, ampak tudi širše družbene skupnosti.

Odbor samoupravne delavske kontrole ima za to svoj program, v katerem vnaprej določi področja delovanja ne glede na to, če so podani posebni razlogi. V letu 1973 je program obsegal: pregled porabe sklada skupne porabe, analizo delitve stanovanj članom kolektiva, problematiko gradbenih vzdrževalnih del in adaptacij v železarni, problematiko vzdrževanja v obratih, pregled trošenja sredstev za reklamne namene in sejmice, pregled stroškov reprezentance in službenih potovanj v inozemstvo. Službe so izdelale za posamezna vprašanja podrobne analize za daljše obdobje, ki so bile posredovane odboru samoupravne delavske kontrole. Za realizacijo ugotovitev in priporočil odborov samoupravne delavske kontrole so odgovorni direktorji TOZD in glavni direktor železarne za odbor na nivoju železarne.

Vsi odbori delavske samoupravne kontrole so voljeni neposredno in niso podrejeni nobenemu samoupravnemu organu. Če bi samoupravni organi ali vodilni delavci ne upoštevali njihovih ugotovitev in predlogov, bi jih odbori posredovali samoupravnim delovnim skupinam, ki dokončno odločajo o ustreznih ukrepih. Doselej takega primera nismo imeli, čeprav je odbor samoupravne delavske kontrole na nivoju železarne sprejel številne pripombe in predloge za izboljšanje poslovanja in upravljanja v železarni.

Z uveljavljanjem TOZD in s tem novih samoupravnih odnosov čakajo odbore samoupravne delavske kontrole številne nove naloge, predvsem na področju spremljanja resnično demokratičnih postopkov združevanja in delitve sredstev. Vsa širša gospodarska in družbena integracija postavlja celotnemu samoupravnemu sistemu in še posebno odborom samoupravne delavske kontrole vedno zahtevnejše naloge na področju spremljanja in kontrole izvrševanja določenih samoupravnih sporazumov in dogovorov.

ZAKLJUČEK

To so nekatere posebnosti in značilnosti sistema samoupravljanja, informiranja, komuniciranja in delavske kontrole v Železarni Jesenice. Da bi še vedno obstoječe pomanjkljivosti hitreje odpravljali, pripravljamo ustanovitev posebnega centra za informiranje in sistem samoupravljanja. V tem centru bi se pod enotnim vodstvom združile strokovne službe za informiranje, pripravo samoupravnih aktov, razvoj samoupravljanja in sekretariat samo-

upravnih organov. Cilj takega centra je bolj sistematično in hitreje reševanje pomanjkljivosti, predvsem na področju informiranja in komuniciranja, ki se še posebno izražajo z uvajanjem delegatskega sistema. Vse navedene službe ali strokovni sodelavci že delajo na omenjenih področjih, vendar v različnih sektorjih, kar ovira uspešnejše delo. Razvoj resnično demokratičnega in hkrati racionalnega sistema samoupravljanja je odgovorna strokovna naloga.

Izlet strojnih vzdrževalcev jeklarne

Malce kislih obrazov smo se zaradi deževnega jutra, v soboto, 22. junija, posadili po avtomobilskih sodelavcev in se napotili proti morju. Kmalu je bila za nami Ljubljana in pred nami se je odprla široka, šestpasovna slovenska avtocesta, ki je soferjem dala možnost, da iztisnejo zadnje moči iz svojih avtomobilov. Po hitri, toda malce dolgočasni vožnji, smo se spet znašli na tipični slovenski cesti s številnimi omejitvami. V Kozini, kjer so se nam pridružili sodelavci doma s Primorske, smo se okrepčali z jutranjo kavico in nadaljevali pot po ovinkasti cesti. Deževno jutro je medtem že zamenjalo oblačno dopoldne in v nas prebudilo upanje, da bomo le zmogli kopalke v morskimi vodi.

Ni dolgo trajalo, ko smo skozi okna avtomobilov zagledali obise slovenske obale in za njo večje in manjše ladje, ki so se zavile v meglo pozibavale po neskončni morsk gladini. Še nekaj kilometrov in bili smo na cilju — v Piranu.

Naselili smo se za dva dni v domu slepih, ki s svojo gostoljubnostjo in hrano ni kaj dosti zaostajal za kakšnim boljšim hotelom, le da je bil poleg tega še zelo primeren za naše žepe. Preostali dopoldanski čas smo izrabili za sprehod po ozkih piranskih ulicah. Po izdatnem kosilu smo se odpravili v štiri kilometre oddaljeni Portorož, kjer smo se v hotelu Palace predali topli morskimi vodi v pokritem bazenu. Nekaj najhrajših pa je kopalno sezono tega dne odprlo kar v nič kaj toplem morju.

Kot večina Jugoslovancev smo tudi mi težko pričakovali 16. uro, ko sta se v Frankfurtu pomerili naša in škotska reprezentanca. Ob barvnem televizorju in steklenici piva, smo malce nervozno pričakovali zadnji sodnikov živčig. Vzdušje v lokalu bi skoraj lahko konkuriralo tistemu na

stadionu, saj je bilo med nami tudi nekaj Skotov, ki so glasno podpirali svoje nogometaše. Po končani tekmi smo se vrnili v Piran na večerjo.

Po obali so se začele prižigati luči in se v daljavi svetlikati svetilniki, ko smo stopili na avtobus in se spet odpeljali proti Portorožu, ki je bil ob večernem vrvežu še bolj privlačen. Posedli smo na terasi enega od številnih hotelov, kjer je ansambel izvajal raznovrstno, za naša amaterska ušesa, še kar dobro glasbo. Ob njej so se oglasila tudi naša žejna grla, ki smo jih potešili z vinom, katerega kvaliteta že zdaleč ni dosegla višine cene. Večer smo zaključili še z obiskom v baru Jadran, kjer smo se (tudi ne pocieni) čudili artistom iz Poljske, Avstrije, Havajev in drugod, ki so bili prava paša za oči. S tem smo tudi zaključili prvi dan, ali bolje rečeno začeli drugi dan našega izleta, saj se je kazalec že krepko pomaknil čez polnoč.

Po nekaj urah spanja nas je pozdravilo jutro, ki je skozi oblake že spuščalo prve žarke sonca. Kljub temu smo dopoldne spet preživeli pod streho pokritega hotela Palace. Popoldansko sonce pa je bilo že tako močno, da se nismo mogli upreti želji po kopanju v pravi morskimi vodi. Plaža v portoroškem kopalisku je bila že tako polna, da smo le s težavo našli svoj prostor pod soncem.

Ker je bil ob štirih popoldan predviden odhod, smo morali tudi s tem kmalu zaključiti in se s svojimi konjički odpeljati proti domu. Med potjo smo se podprli še s pečenico in zeljem, ki še kako prija vsakemu gorenjskemu žlečdu.

Z izletom smo bili vsi zelo zadovoljni, saj so se med nami še povečali prijateljski odnosi, ki so vsakemu delovnemu kolektivu še kako potrebni.

J. B.

Ludviku Čarniju v slovo

Vsaka smrt nas iznenadi, še posebno pa, če se pretрга nit življenja nekemu, s katerim smo se skupaj borili za boljši jutrišnji dan. Tako nas je pretresla novica o smrti našega delovnega tovariša Ludvika Čarnija, od katerega smo se zadnjič poslovili preteklo soboto.

Pokojni sodelavec se je rodil leta 1923 v Kukaču pri Murski Soboti v kmečki družini. Izučil se je kovinarskega poklica. Vojna vihra ga je zanesla na Madžarsko, konec vojne pa je dočakal v Berlinu. Leta 1946 je zapustil Prekmurje ter se zaposlil v tovarni kos v Trzinu. V maju leta 1949 je prišel med jeseniške železarje ter se priključil boju kolektiva za izgradnjo železarne in boljšega življenja. Njegovo vestno delo mu je omogočilo, da je napredoval in tako leta 1970 postal skupinovodja.

V železarni je prebil skoraj polovico svojega življenja. Pri svojih sodelavcih je bil zelo priljubljen in je bil

vedno zgled vestnega delavca. Ni bil samo vesten pri delu, še več, zaupane delovne naloge ni samo mehansko izpolnjeval, ampak je stalno razmišljal, kako bi še več doprinesel k napredku naše železarne in ga kmalu najdemo tudi med novatorji. S svojim razmišljanjem in praktičnim znanjem se je aktivno vključil v reševanje problemov proizvodnje. Kot vzdrževalec strojnih naprav v valjarnah na Javorniku, je imel široko področje, da je svojo inventivno dejavnost lahko realiziral.

V tem času je predložil več tehničnih izboljšav, katere so bile tudi realizirane. Kot aktiven ustvarjalec na področju tehničnih inovacij, se je tudi vključil v društvo novatorjev. Njegova snovanja na področju tehničnih inovacij pa je v letu 1973 prekinila zahrbitna bolezen in mu preprečila nadaljnjo aktivnost. Kljub temu, da je bil zelo bolan, je še vedno imel veliko voljo do dela. Delal je na črte, kako bo še nadalje snoval ideje, ko se bo pozdravil. Toda bolezen je bila močnejša od njegove volje in pripravljenosti. Njegova prerana smrt je zapustila veliko vrzel. Izgubili smo dobrega delavca, dobrega tovariša in aktivnega novatorja, njegova družina pa je izgubila dobrega moža in skrbnega očeta.

V spomin mu lahko rečemo le-to, da je bilo njegovo delo v železarni vredno posnemanja. Njegova delovna vnema in aktivnost na področju tehničnih inovacij naj bo za zgled vsem mlajšim vzdrževalcem. Za zgled, da ni dovolj samo delati, ampak pri delu tudi razmišljati, kako svoje naloge kar najbolje opraviti in s tem doprinesiti svoj delež k boljšemu gospodarstvu v kolektivu.

Stane Torkar

Vinko 35 Trinka Brigade s hribov

Dobila sta večerjo in tudi popotnico. Kmet je šel do vogala za njima. Ko se je Tonči pred mejo zaobrnul, je kmet se zmerom stal ob hiši in jima mahal.

»Ta nama pa res želi srečo,« je rekla Sonja.

Vsaj eden, je trpko pomislil Tonči. Drugi so bili prestrašeni in zelo neprijazni.

Domačije so bile vse gostejše. V loku se jih je izogibal in se jezil nad psi, ki so divje bevskali. Kjer je bilo mogoče, se je po notranjem robu gozda spuščal v dolino.

Pred njima se je razgledala dolina. V lahkem mesečevem svitu je bila videti skrivnostno mirna, a tudi zavratna. Ni bilo mogoče predvideti, kaj je lahko skrivala in pripravljala v tej tiho. Morala sta na kolovoz.

Tonči je izbral gaz, ki je nudila na nekaterih mestih zaradi grbin in dreves brez listja vsaj nekaj kritja. Predobro je vedel, da je to le slepilo. Ni treba, da ga zadenejo že pri prehodu čez cesto ali železnico. Dovolj je, da ga nekdo vidi in prijavi. Pogнали se bodo po njegovi sledi. Patruelji, izmučen kot je, s partizanko ne bo ušel. Moral se je držati kolovoza. Sele ko prideta do gozda, bosta lahko zavila s poti in gazila sneg.

V nobeni hiši se ni prižgala luč, nikogar nista srečala. Če se ni kdo pritajil in ju videl, bo še vse dobro.

Hodila sta po kolovozu. Bilo je le laže. Ko je Tonči zasluhlil ozko gaz, ki je držala v planino, sta stopila na potko. Držala je k eni sami hiši pod planino.

Kmet jima je godrnjaje odprl vrata. Ko je v soju brbljave zagledal Tončijev obraz, se je v hipu zakrnil. »Kar priži luč,« je rekel Tonči, »brbljavo pa spravi.«

Kmet se je obračal nekako s strani, tako, da niti za hip ni kazal Tončiju hrbta. Oči so mu begale na brzostrelko, daljnogled in se za hip ustavljale na obrazu.

Prepoznal me je, po sliki, ki so jo objavili, je pomislil Tonči. Nagrado tisoč srebrnih mark so razpisali nanj. Pa mu je cena sproti rasla. Rad bi z nagrado dokupil še kako njivo ali motor. Zlahka bi prišel do tega denarja. Zato pa bo previden. Kot je bil Silni in Robi. Ni pustil kmeta iz sobe, dokler se ni povsem zdanilo. Potem si je ogledal seznam: gospodar, žena in troje otrok. Zahteval je, da so se vsi pokazali. »Zapomnite si: vsakih deset minut moram videti vseh pet skupaj. Do večera!«

»Ampak starejša otroka morata v šolo.«

»Danes bo prost dan! Si boste že kaj izmislili!«

Žena je začudeno pogledala moža, fanta pa sta se muzala. Bilo jima je prav, kot vsem fantom, če je kak dan pouka odpadel. Ni mu ušlo, s kakšnim zanimanjem pogledujeta njegovo brzostrelko.

»Moramo dati tudi hrano?« je precej osorno vprašal kmet.

»Morate prodati. Plačal bom. Nočem zastoj!«

Gledal je na stensko uro z utežmi, ki je šklopotavo tiktakala. »Sonja, usak bo buđen po dve uri. Drugi lahko spi. Vsakih deset minut zbor vse družine... Zame malo mlačnega mleka.« Razumevajoče je pokimala in se odpravila v kuhinjo. Pinesla mu je belo kavo. »Saj bova plačala,« je povedala v opravičilo. »Močno je sladkana. Sladkor daje moč.«

Rekel je Sonji, naj leže na klop, sam pa se je usedel k mizi. Skozi okno je strmел v zasnežene planine. Bile so videti nekam zresnjeno mirne, negibne. Mir je bil tako otipljiv, da bi ga lahko rezal. Če je kdo od domačih moral v sobo, je prišel po prstih.

Vsakih deset minut je sklical domače. Potem je še stopil k zadnjim vratom, jih odprl in pogledal, če ni v snegu kakšne gazi. Lahko bi dali tudi kak znak.

V tiho ga je začela rana vznemirjati. Rad bi pogledal in videl, kako ga je zadelo. Snel je ogledalo in stopil k oknu. Lovil je svetlobo, hotel je videti kaj je v čeljustih. Zgledal je nedololočeno, temno gmoč. V tem ga je presenetil kmet. Rad bi zavpil nad njim, a bi prehudo zabolelo. Jezljivo je obesil ogledalo na steno in pogledal skozi okno.

Ko bi bil spet skupaj z Darkom in drugimi starimi partizani, je pomislil. Spomnil se je njihove majhne četice, prvih partizanov, kako lepo so preživeli prejšnjo zimo. Potem so se raztepli. Ničesar, kar se je zgodilo, ni mogoče več natanko obnoviti, je žalosten pomislil. Ne mine mesec, da ne bi bilo okrog njega sprememb. Prej, v rudniški koloniji, pa je življenje teklo počasi, brez sunkov. Mladi so ožhajali k vojakom, redki iz doline so se poročali, stari so umirali, vse drugo pa se skoraj ni spremenilo. Le tu in tam je kaka nenadna smrt, majhna zdraha za hip vzburla naselje. V partizanih pa se vse spreminja zelo hitro.

Stopil je k oknu. Najprej ni hotel verjeti, da bi bili že tudi na tej, koroški strani policisti. Pa so se preveč razločno upogibali, kradli po sadovnjaku k hiši, da bi bile to le prikazni. Otroka nista šla v šolo, ga je spreletelo. »Sonja,« je kriknil. »Policisti!« Bila je še zbegana, a je že zgrabila puško in torbo. Gledala je

samo njega kot bi bil on edina rešitev.

Prebiti se morata, o tem ni dvoma. Kolikor dalj odlašata, slabše bo. Morata precej. Bombe! Srečen je obtipal veliko, okroglo bombo, ki jo je z Darkom zamenjal za zaplenjeno baterijo. S to bombo se prebijeta. Poškilil je skozi okno. Bili so oddaljeni še kakih trideset metrov. Proti vratom so šli trije policisti, eden od njih je imel brzostrelko.

»Sonja, v vežo! Odpri vrata!« je zaklical.

Stekla je v vežo in hotela odpreti vrata. »Še malo počakaj,« je zaklical. »Šel bom do štiri, takrat.« Udaril je z medeninastim čepom ob steno in glasno in glasno štel do štiri. Sonja je odprla vrata. Zagledal je tri policiste, ki so presenečeni obstali. Zagnal je bombo, kot kroglo pri kegljanju. Ko jo je videl, kako dobro leti, je le premišljal, da ne bo zatajila. Silovito je počilo. Pogнал se je skozi vrata, obstal in z rafalom brzostrelke užgal levo in desno po policistih. Potem je stekel.

Za mejo je vložil nov rednik in se povzpел na rob. Videl je policiste, kako se zbirajo in hočejo udariti za njim. S kratkimi rafali je žgal proti njim, dokler niso poplegli. Ti ne bodo takoj silili za mano, je pomislil. Zagledal je Sonjo, ki je bila že dobrih dvajset metrov pred njim. Tekla je. Še petdeset metrov, tam se njiva zaobli in varna bosta. Čudno, slišal je le puškine strele in zdaj, brzostrelko. Mitraljeza niso vzeli, ker so bili prepričani, da bodo zlahka ujeli bandita, ki se je najbrž zatekel v hišo.

Pretekel je še grbino. Če niso tile policisti prav zagnani, sta hudega rešena. Edino, če je kje v bližini večja enota, bi se poglali po sledi. To bodo napravili, če jih je več, da bodo masčevali svoje. Ni vedel, kako je bilo s tremi, kamor je zagnal bombo. Hudo je tresčilo in vsi je niso srečno odnesli.

»Tonči... spet si imel srečo,« je zadihana povedala Sonja, ko jo je dohitel. Strah se je že umaknil veseļu, da sta preživela. »Dobro si jim zagnal bombo. Natanko prednje.«

Ni ji verjel, da je res tako natanko videla. To se ji zdaj dozdeva. Vseeno pa bo do smrti prepričana, da je zagnal bombo natanko pred policista z brzostrelko. Potlej pa govori o sreči. Naj bi raje premišljala o bombi. Če ne bi imel te bombe, če se ne bi domislil, kako naj jo vrže, če bi zatajila, vse bi bilo lahko drugače. Ni sreča, punca. Iznajdljivost, pogum... No, nazadnje tudi nekaj sreče, je moral priznati.

Anton Kocjančič

Skozi Železna vrata v Djerdap

3

Isto se je zgodilo z otokom Ada Kale, naseljenim s Turki, ki je v zgodovini zaradi vojaške pomembnosti večkrat menjal gospodarje. Prebivalce so preselili, otok pa je bil s svojjo zgodovino vred potopljen pod vodo. Do sem — do Oršove, je pripeljala Trajanova cesta. Mi smo se prav tu, tja grede, odcepili od Donave in se peljali po ozki dolini v globino romunske zemlje proti Karpatom. Po dolini je poleg ceste in železnice tekla tudi, od deževja skaljena rečica. Med našo cesto in rečico pa je na dolžini več kilometrov naš ozkih izparceliranih njivcah raste sam krompir. Na vsaki parceli so ga po eden, dva ali trije ljudje — povečini ženske — obdelovali in okopavali.

Iz Herkulane smo se vrnili po isti poti, po kateri smo šli tja. Tu se ne da nič izbirati. Tokrat so nas romunski obmejni organi kar hitro spustili na Most prijateljstva, pa tudi naši so nas prevzeli hitreje. Šlo je hitreje: zdaj smo že bili prijatelji!

Peljali smo se spet nazaj na našo izhodiščno točko za Romunijo — v hotel Djerdap v Kladovu. Ko so nas naši avtobusi potegnili v naše pristanišče Tekijo in smo zdrveli pod streho hidrogliserjev, se je že spet začel hud deževni naliv. Spet se peljemo po Donavi, to pot nazgor. Spet vidimo Trajanovo kamenito

ploščo s črkami in letnico okoli 100. Ne bi je videli, če bi ostala tam, kjer je bila pred tisoč osemsto leti postavljena, dvajset metrov Donave bi bilo nad njo. Tako pa so jo dvignili, da še naprej priča o Trajanu in njegovi cesti.

Nekje globoko pod nami je zalit tudi Šipski kanal. Kdo ve, kaj je še ostalo od železniške proge, ki je nekdaj vlekla ladje navzgor proti toku. Mi pa se danes vozimo v dežju in nalivih s povprečno brzino 60 kilometrov na uro proti toku. Krmar pozna pot in ve za nekdanjo strugo, za tolmune in mesta, kjer bi lahko naselili. Vseeno se moramo nekajkrat z manevriranjem znebiti nevidnih plavajočih ovir, ki so se nam preveč približale.

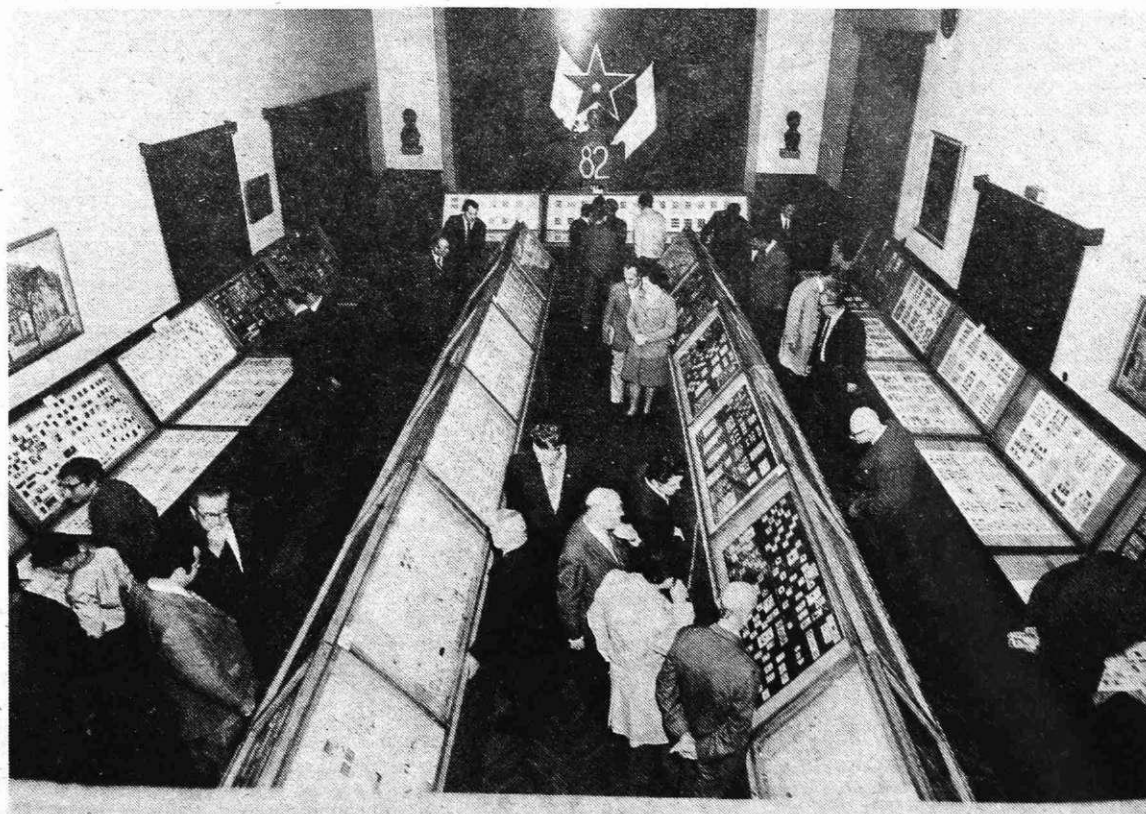
Za nami ostajajo razvaline starih obdonavskih trdnjav, na izbočena stekla našega hidrogliserja pa neprestano pada dež. Deklica na sedcu pred menoj nepremično gleda že drugo uro skozi orosena stekla — na valove in bregove, ki jih šiba dež — kdo ve, na kaj misli?

V Smederevu ni več dežja! Rdeča obla sonca počasi leze proti daljnim vrhovom dreves na obali. Bližamo se Beogradu — našemu glavnemu mestu. Vode, obrežja, hiše in mostovi. Trdnjava Kalemegdan.

Povratek na železniško postajo s potovalko in z dežnikom ali brez, poteka zdaj za vsako našo gručo ali posameznika po zelo različnih poteh. Tam, kamor pač koga najbolj vleče in kar koga najbolj zanima in tako daleč, kolikor si kdo ponoči

upa. Po bližnjicah ali pa čez Terazije, mimo skupščine ali čez Kalemegdan... V naših spalnih vagonih se spet združimo. Z jutrom smo v Zagrebu, potem Zidanem mostu, Ljubljani in že smo na Gorenjskem. Pod Radovljico se zazremo v naši dve Savi z Radovno vred. Vsaka od njih se je že nekoliko razbežnala med turbinami, pa bodo svoj delež dodale še na drugih turbinah in složno z drugimi vodami pritiskale na lopate ene od djerdapskih turbin — na naši ali na romunski strani — in jih pomagale vrteti naprej.

KONEC

Na majski razstavi jeseniških filatelistov v Delavskem domu na Jesenicah

Takrat se je svet razmikal, ko so se natepavali drobtine, velik se je rojeval in tudi dišal je kot hlebec. No, pa še dve leti nista naokrog, pa ko da bi bil kdo vse grdo zapil.

Od Gorjancev je že rdeč jezik sonca. Trte so vztrepetale. Debele kaplje so se kotalele z listov in se drobile na gostih pajčevinah. Koliko belih pajčevin iznenada! Ko da so gospod ponoči blagoslovljali trtje in se dimi iz kadičnice še niso razgubili.

Slepeči sončni novc pa je rinil iz gorjanske zemlje. Oblit je bil z rdečim, zelenim in rumenim sijem, včasih je kar potemnel od silne svetlobe. Jutranjik pa je vznemirjal travo na desni in na levi.

Debevc je ulovil zeleno grenkobo, ki jo je trgal veter z mokrih osov. Potegnil si je z dlanjo po čelu, ki je bilo že mokro, in z velikim robcem pokril obraz. Potem je zažmeril v sonce, da bi kihnil, pa se mu je zazdelo, da nekdo gre. V vratu je začutil žilo, debelo kot grahov strok. Iskal je z očmi okrog sebe, lovil vsak šum in ga preverjal toliko časa, da se mu je zazdel znan. In ko je on še zmerom iskal, toliko in strmел, so noge že vedele, da ni nikogar, bile so spet težke in pripravljene za hojo.

Nekam mlahavo pa so ga vendarle nosile. Bolj stopical je kot hodil. Pa to s hojo ni bilo le danes; tak je bil zmerom, kadar je moral s tistim lističem v dolino na sestanek ali pa k bratu, ki ga je že pol leta skrival v hramu.

Ze nekajkrat so ga na OF potipali na samem, da bi mu spustili pamet med kolena. Sreča, prava sreča, da so našli tisti spisek internirancev, kjer ga sam brat, Frenk Debevc, pošilja tenenteju Ginottiju v mesto.

Zadnje mesece pa niti seznamu niso več verjeli. Ne! Brata za vse na svetu niso mogli izkopati iz ljudi, ne iz svojih, ne iz drugih. Ze

PAVLE ZIDAR

SVETI PAVEL

3

dve leti rijejo za njim; sprašujejo, brskajo in postajajo nevarni. Sorodniki so že najmanj dvakrat obrnili na hrbet. Imeli so nos. Ker ga živ krst ni nikjer videl, jih je nazadnje speljalo na pravo sled. Pri nekom je, so uganili. Samo pri kom?

Dolgo se je tolažil s tistim seznamom, ki so mu ga nekoč pomolili pod nos, češ glej, kakšnega brata imaš. Pomagaj nam! Kaj je hotel drugega kot obljubiti, da jim ga bo privlekel. In res ga je imelo nekaj dni, da bi jih peljal k sestri, kjer se je skrival, naj ga, hudiča, že. Pa ga je žena obrnila kot hlače.

I kaj boš! Dve leti po vojski hočeš vojsko! Ali ni dovolj grobov? Za vse tiste krave, ki si jim jih dal, za vino, ki si jim ga stočil, so ti pobrali še packe, vzeli mast, krompir. Zdaj pa hočeš, da ti še brata? Ne pustim!

Drla se je, odpirala omaro in kazala na predale, ki so imeli samo še duh po masti.

Hudič naj jih, in tebe in tistega Stalina! In, in, in tiste zadruge pa ekonomije. Ti tja diši, vrag stari, da si boš osem ur pas zategovale namesto delal?

Kam si gledal ti dve leti? V tiste sezname, kaj! Seveda, očala gor pa za mizo pa svinčnik pa pisat, jaz, baba, pa na njivo pa v hlev pa v hosto. Ti, rit lena, ko si se nasedel, pa malo po terenu s Franco. Malo pogledat. Večje prasice si nisi znal najti.

Drugačni tiči so jo, to jalovko! Z lopato so metali vanjo, ne pa z žlico kakor ti. Ampak cesta je ostala cesta...

Na noč pa se ti privleče, sit in napit, kajpak. Težak dan, stoka tam iz postelje, težak dan sem imel. Pusti me!

Ja, ko da sem ga jaz čakala. Kristus moj ljubi, kdaj se bo privlekel ves crknjen. Včasih si dal vsaj kak glas od sebe, zdaj pa, ko da bi bral: plani, razvoj, trimesečje, pa kar dan na dan!

Zdaj pa mu niti to ni več zadosti. Frenka hoče prijaviti. Frenka! Frenka, ki ti je kdaj že povedal, kar spomni se, kam te bo to pripeljalo. Zlice ne boš imel za v usta! Tu, vidiš, ti je rekel to!

Na, zdaj se ti pa spomni, da ga bo kar sam prijavil! Jaz naj se pa potlej srečujem z njo in otrokoma in jih gledam. Ti jih seveda ne boš videl, ker si brbljav skoz in skoz.

Misliš, da bo čas kar stal kakor ti, da se ne bo nič spremenilo? Da se ne bo nobenemu posvetilo, da tega pa onega ne bi bilo treba ubiti?

Zan! Povem ti, tako jih bo še žrlo in tebe zraven in tisto Franco, da boste živi gnili!

Se boš delal, o še! Samo počakaj! Se boste že izpisali po zidovih. Pa potlej, ko boš točil svoj znoj in te bodo spraševali, ali je to tisti raj? Kaj boš rekel, kaj? Mene, Zan, ne bodo. Šla bom. Po dninah bo še kruha...

Debevc je zadelo ženina ihta naravnost. Toda držal je. Bilo je vse res in bi se ji še nastavljal, a ženo je, ko se je izdrla, vrglo po postelji. In šele zdaj jo je prav zagledal. Šele zdaj je videl svoj plan. Nekaj čez meter je imel in umazan je bil in strgan. Zdaj je ležal pred njim, zdelan, ves v neznanih gibih, ko da ga postavljajo pokonci vetrovi. Ko jo je gledal, ženo, na postelji, se mu je je zazdelo tako malo, da bi jo lahko nesel v ruti.

Št

V če izvršeni Jeseni nost k jetje E družbe daljno gore, I do kor ni, da deli.

Člar ljal t Kranjs priklju potreb skromi znajde če ure bodo l na za izvoz delu s uvoz v dogovc praviti priklju hotelu treba t cesti.

Razj zemlji li, da diti, za je mo Tako l pri ur zadev mo z g

Na pisma, min p ustrezni interes bodoče na Vr Tolmijajo, d no poc Kranjs Nat novan, in Ko membi imensl novali številn naj bi la. Pre

Ol

V občin ferenc skupš Obveš oziror na va OK S2

Vpra na se; ustave sa ZKS poudar za ob pogoje samouj sebe ne je obvi nih lju ter nj najbolj ločanje komun litične ločiln delovn vpliv i ranja tiska i ščanja no nal drobn praks, po cel določit obvešt.

Iz t konkre ze, kaj niziran visno t ga sist potrebi niziran usposa vanja stema, dejavn izvršni družbe vključr ščanja. smela l zavestr delovar listični Tork konfer kar na te nalo še dop raciona pravoc delovni delegat

Številni problemi na seji izvršnega sveta Novice iz radovljiske občine

V četrtek, 27. junija je bila 5. seja izvršnega sveta skupščine občine Jesenice. Najprej so podaljšali možnost koriščenja kredita, ki ga je podjetje Elektro Kranj dobilo iz bivšega družbenega investicijskega sklada za daljnovod od Podkuž do Kranjske gore. Kredit mora podjetje porabiti do konca letošnjega leta, kar pomeni, da ne bo moglo več odlašati z deli.

Člani izvršnega sveta so razpravljali tudi o prometni situaciji v Kranjski gori, kjer se niso urejeni priključki na novo obvoznico, niti ni potrebnih označb, oziroma so zelo skromne, tako da se tuje težko znajde. Vzhodni priključek bo mogoče urediti šele prihodnje leto, ko bodo lahko porušili Jerjavovo hišo, na zahodni strani je prepovedan izvoz na obvoznico, na vzhodnem delu stare ceste pa je prepovedan uvoz v Kranjsko goro. Na seji so se dogovorili, da je treba čimprej pripraviti načrte za ureditev zahodnega priključka na obvoznico ob novem hotelu Kompas, prav tako pa je treba urediti oba priključka na stari cesti.

Razpravljali so tudi o nekaterih zemljiških zadevah in pri tem sklenili, da je treba zemljiške zadeve urediti, začeti urejati dosti prej, kot pa je možna gradnja nekega objekta. Tako bi se izognili, raznim težavam pri urejanju zemljiških in drugih zadev zaradi katerih večkrat kasnimo z gradnjo.

Na seji so govorili tudi o vsebini pisma, s katerim bodo občino Tolmin prosili, da gradnjo žičnic in ustreznih objektov razglasi za javni interes. Nekateri žičnice in objekti bodočega zimsko turističnega centra na Vršču bodo na področju občine Tolmin, pri tem pa v pismu poudarjajo, da bodo tako povezali turistično področje doline Soče s turistično Kranjsko goro.

Nato so govorili o predlogu poimenovanja nekaterih ulic na Jesenicah in Koroški Beli in nekaterih spremembah. Predlagali so, da bi brezimno ulico Podmežaklo poimenovali v Ulico generala Maistra, hiša številka 9 b in 9 c na cesti 1. maja pa naj bi vključili v ulico Franca Jerala. Predlagali so, da bi ulico v novem

naselju ob Potoški poti poimenovali po prvobornu in predvojnem komunistu Janezu Šmidu, ulico v novem naselju za osnovno šolo na Koroški Beli pa po prvobornu Karlu Prežljaku. Zaradi popravila nekaterih ulic so morali narediti še nekatere spremembe. Tako naj bi hiše na Gregorčičevi od številke 13 do 21 vključili na Tomšičevo ulico, hiša številka 22 pa v Aljažovo ulico. Prav tako bi pod Tomšičevo ulico vključili hiše na Stražišarjevi od številke 45 do 51.

Menili so tudi, da naj bi Straža dobila tudi uradni naziv Straža. Po porušitvi nadvoza pri hotelu Pošta bodo hiše na bivši cesti Franca Prešerna dobile naziv Cesta maršala Tita, hiše na delu Kurilniške ulice za Čufarjem pa naj bi vključili na ceste Maršala Tita, Cirila Tavčarja ali Cesto revolucije. Predlog o poimenovanju bo poslan še skupščini občine, tako da bodo preko delegacij mogoče

tudi še pripombe. Pri tem pa so sklenili, da je treba pripraviti tudi predlog za poimenovanje ulic in cest v Kranjski gori in Mojstrani.

Na seji so se precej časa zadržali tudi ob poročilu inšpekcije služb glede na stanje v gostinstvu in pri nudenju gostinskih uslug v občini. V naši občini ima 15 delovnih organizacij 63 takih objektov, poleg tega pa je še 35 zasebnih gostincev, imamo 27 počitniških domov, osem Planinskih društev ima 13 planinskih postojank, osem delovnih organizacij pa ima še organizirano družbeno prehrano delavcev. V 353 gospodinjstvih imamo še 798 turističnih sob s 1777 ležišči. O vseh omenjenih objektih morajo voditi skrb tudi inšpekcijske službe. Kot je bilo mogoče slišati, je stanje ponekod izredno slabo, pa zato lahko v kratkem pričakujemo tudi nekatere ukrepe.

T. L.

Delegati o novem referendumu za samoprispevek

Koncem leta se v radovljiski občini izteka program izgradnje šolskih objektov, hkrati s samoprispevki občanov in delovnih organizacij, za katere so glasovali na referendumu 1968. leta. V tem času je bilo zbrano iz samoprispevkov in občinskega proračuna 46.535.316 dinarjev, kar je sicer znatno več kot je bilo predvideno, a še vedno 13.900.477 dinarjev, kolikor je potrebno za dograditev vseh šol, vključno z novo šolo v Begunjah.

V petih letih so zgrajene nove šole na Bledu, Boh. Bistrici, v Radovljici in popolnoma obnovljeni šoli v Lipnici in v Lescah. Razen lipniške šole, še nobena nima telovadnice in drugih športnih objektov. Razlog je v nekajkratni devalvaciji in v skokovitem naraščanju cen materiala in ostalih stroškov, zaradi česar ni bilo mogoče v celoti realizirati program kakršnega je sprejela občinska skupščina. Za izgradnjo šole v Begunjah, vseh telovadnic, bazenov in zunanje ureditve zgrajenih šol, bo potrebno zbirati sredstva z nadaljevanjem samoprispevka, o katerem se na širo-

ko razpravlja v okviru priprav za razpis novega referenduma. Priprave so se pričele že aprila, ko je občinska skupščina na predlog družbenopolitičnih organizacij izdala 12.000 tiskanih izvodov poročila o gradnji šol. V poročilu je podrobno analiziran potek gradnje, podan je pregled del s tehničnimi podatki ter celotni finančni obračun.

Politične priprave za razpis novega referenduma s katerim bi hkrati uresničili tudi program izgradnje vzgojno varstvenih ustanov in drugih neobhodnih družbenih objektov, je sprožila tudi občinska konferenca SZDL. Priprave so usklajene z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, na terenu pa te dni že poteka akcija v krajevnih organizacijah SZDL.

Na nedavnem seminarju za usposabljanje delegatov vseh zborov občinske skupščine v Bohinju, je občinska konferenca SZDL napravela z vsemi 251 udeleženci široko anketo. Na vprašanje, kakšne rešitve za dokončno izgradnjo šol in uresničitve programa izgradnje vzgojno varstvenih ustanov in drugih družbenih objektov so možne, so odgovorili takole: za razpis novega referenduma se je odločilo 182 ali 72,5 % vseh delegatov; za sklenitev družbenega dogovora 62 delegatov ali 24,7 %; z dosedanjim uresničevanjem programa je bilo zadovoljnih 5 delegatov ali 1,9 %; dva delegata pa nista odgovorila.

Za novi referendum bi po tej anketi glasovalo 228 delegatov ali 91 %, proti 18 delegatov ali 7,1 %. Pet delegatov pa se ni opredelilo. Dvesto delegatov ali 79,6 %, meni, da bodo delovni ljudje v sredinah, ki jih kot delegati zastopajo glasovali za referendum, medtem ko je 41 delegatov ali 16,3 % mnenja, da bodo občani glasovali proti referendumu, 13 delegatov pa ni odgovorilo na to vprašanje. 222 delegatov ali 88,4 % je zagotovilo, da bodo kot delegati in aktivisti pripravili tvorno sodelovati in si prizadevati, da bo referendum uspel kar najbolje. Proti takšnim obveznostim se je izreklo 16 delegatov ali 6,3 %, 13 delegatov pa ni odgovorilo.

Zanimivi so tudi odgovori delegatov na vprašanje, katere akcije oz. gradnje bi morale imeti prednost v prihodnjem obdobju s sredstvi samoprispevka. Od 75 vprašanih je 64 delegatov za kompleksno reševanje izgradnje vrtcev v občini, sicer pa so posamezniki izrekli željo za gradnjo le v svojem kraju. Podobne odgovore so dali tudi glede dograditve šol, telovadnic in bazenov. Od 65 delegatov je 33 za dokončno izgradnjo šol v občini, 13 za takojšnjo gradnjo šole v Begunjah, ostali pa so zahtevali, da se najprej uredijo vsi objekti v njihovih krajih.

Za izgradnjo družbenih prostorov v krajevnih skupnostih se je izven tega programa izreklo 17 delegatov, od teh je 8 zahtevalo, da se mora izgraditi kulturni dom v Boh. Bistrici, 4 se zavzemajo za izgradnjo posebne šole v Radovljici, 6 predlaga samopostrežno restavracijo družbene prehrane v Radovljici, 6 delegatov pa terjajo, da se iz samoprispevka financira asfaltiranje občinskih cest. Delegati nekaterih krajevnih skupnosti so zahtevali, da se v program vključi izgradnja mlinskih vežic, otroška igrišča, drsališča, telefonske linije in drugo.

Prejšnji petek, 24. 6., je bila razširjena seja komisije za družbeno politična in idejna vprašanja prosvete in kulture pri občinski konferenci ZK. Seje so se udeležili tudi ravnatelji in sekretarji organizacij ZK osnovnih šol. Obravnavali so sklepe 6. zasedanja občinske konference ZK in izhodišča za analizo izvajanja sklepov CK ZKS in resolucijo republiške skupščine o izobraževanju in vzgoji. Največ govora je bilo o oblikah in metodi ter postopnosti izvajanja moralne vzgoje šoloobvezne mladine. Zavzeli so se za razširitev predavateljskega kadra, ki naj bi se vključeval ne samo iz vrst pedagogov, marveč tudi iz TOZD in njihovih samoupravnih organov ter strokovnjakov — ekonomistov, pravnikov in politologov.

V počastitev dneva borcev so v radovljiski občini pripravili več kulturnih prireditev po krajevnih organizacijah ZB in SZDL. Vse organizacije pa so poskrbele tudi za množično udeležbo članov in drugih občanov na šestem zboru gorenjskih aktivistov na Poljanah. Iz Radovljice, Lesc, Bleda in Gorij je bila vzpostavljena redna avtobusna zveza podjetja Transturis. Avtobusi so vozili od 8. ure zjutraj na vsakih 30 minut. V Podnartu je KO ZZB in KO SZDL organizirala skupinski pohod z osebnimi avtomobili.

Izvršni svet občinske skupščine je na ponedeljkovi seji obravnaval več predlogov odlokov, ki jih bo sprejela skupščina na naslednjih sejah. Med drugimi je potrdil predlog odloka o zavarovanju plemenitih postaje čebel — matic Antona Janše pod Zelenico, predlog odloka o imenovanju iniciativnega odbora za ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, predlog odloka za gradnjo ceste na Podjele v Bohinju. Razpravljal je tudi o predlogu podjetja Žito za določitev višjih cen (60 par po kg) kruha. Na seji so imenovali člane komisije za družbeno planiranje in razvoj, komisije za finančne in premoženjske pravne zadeve in komisije za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve. Vsaka komisija bo imela 9 članov.

Občinska konferenca ZM je v počastitev dneva borca tudi letos organizirala množičen pohod več kot 200 mladih po poteh Cankarjevega bataljona. Na pot so krenili 3. julija iz Gorij in se naslednjega dne pridružili proslavi na Poljanah.

V ponedeljek 1. julija je občinski sindikalni svet sklical delegate skupne delegacije za pripravo samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet ter predsednike sindikalnih organizacij iz delovnih organizacij, ki imajo delegate. Dogovorili so se o skupni delegaciji, ki bo podpisala republiški samoupravni sporazum o združevanju v samoupravno interesno skupnost železniškega in luškega prometa.

Na seji krajevnega odbora ZZB NOV Radovljica so se na ponedeljkovi seji dogovorili, da bodo tudi letos priredili v počastitev 22. julija, dneva vstaje slovenskega naroda, tradicionalni partizanski miting na Mlaki pod mestom. Miting bo v nedeljo 21. julija. Poskrbljeno bo za partizanski golaž in drugo jedajo in pijačo po zmernih cenah. Na seji so se dogovorili še o pripravah za občinski praznik in o sprejemu gostov iz srbske občine Brus ter o spominskem nogometnem turnirju Staneta Perca, ki bo v Lescah 4. avgusta.

V petek, 5. julija, bo seja bivšega solidarnostnega sklada, ki je zdaj preimenovan v samoupravno enoto za družbeno pomoč pri samoupravnih stanovanjskih skupnostih. Na seji bodo razpravljali o poročilu o finančnem poslovanju, poročilu o poteku gradnje stanovanj v 1974. letu ter o poročilu komisije za določanje prioritete liste prosilcev stanovanj. Sprejeli bodo tudi načrt izdajanja sredstev za finančno pomoč potresnim območjem na Kozjanskem.

Od 25. do 27. junija je bil v festivalni dvorani na Bledu seminar o samoupravnih delavski kontroli. Udeležilo se ga je nad dvesto slušateljev iz vse Slovenije. Seminar so pripravili strokovnjaki instituta za delo pri pravni fakulteti v sodelovanju z dopisno delavsko univerzo v Ljubljani. O temeljnih načelih delavske kontrole in praktičnih izhodiščih njenih organov so govorili znani družbeno politični in znanstveni delavci osrednjih institucij iz Ljubljane.

Z začetkom prave turistične sezone, zaradi izjemoma slabega vremena še zdaleč niso zadovoljni niti na Bledu, še manj pa v Bohinju. Neprstan deževje zlasti močno vpliva na turistični promet v campih, kjer nikakor ne dosegajo lanskega števila gostov. Med tujci je precejšen porast nemških turistov, hkrati pa opazen padec Holandcev.

Osemletno šolanje v osnovni šoli Stane Žagar v Lipnici pri Kropi je letos zaključilo 23 učencev in 12 učenk. Trije so se odločili za miličniško kadetsko šolo, trije za vojaško gimnazijo, 5 za srednje šole, 4 za vaje na Plamen in 4 za Iskra Otoče in Lipnico. Večina učenk bo še naprej obiskovala srednje in strokovne šole.

V 28 raznih društvih in klubih v radovljiski občini aktivno deluje 2326 mladih, kar predstavlja 65,9 % vseh aktivnih članov. Največ mladih 1414 je v športnih društvih, v kulturnih 239, gasilskih 180, šahovskih 64 in v ljudski tehniki 29. Tu niso vračunani mladi v planinski in taborniški organizaciji, ki štejeta nad 1000 članov, kot tudi ne ostali mladinci in mladinke, ki se občasno in neorganizirano ukvarjajo s katero od navedenih dejavnosti. Največ mladine je vključeno izven večjih središč, najmanj pa v mestnih naseljih.

V klimatskem zdravilišču Tone Čufar v Dvorski vasi, kjer je 45 bolnikov, je v tork 2. julija zvečer gostoval komorni zbor A. T. Linhart. Radovljiski pevci so v počastitev dneva borcev priredili brezplačni celovečerni koncert borbenih in ljudskih pesmi, za kar so bili nagajeni s hvaležnim priznanjem tako bolnikov kot osebja.

Na povabilo ZKPO in KUD Bled so 5. julija zvečer gostovali v festivalni dvorani na Bledu, člani folklorne in glasbene skupine Slovenskega kulturnega društva Bled iz Essna. Rojaki, člani tega prizadnega združenja, so lani nastopili s svojo dramsko skupino v petih krajih občine in takrat izrazili željo po čim tesnejših stikih z matičnim društvom na Bledu.

V tovarni Plamen Kropa so v prvih petih mesecih 1974 izdelali 3.517 ton raznih izdelkov, kar je 3,4 % več kot v enakem obdobju lani, čeprav letos zaposlujejo 1,6 % manj delavcev. Na proizvodnjo negativno vpliva razmeroma visok odstotek bolniških izostankov, saj dnevno zabeležijo kar 40 bolniških upravičencev, kar predstavlja 8 % vseh zaposlenih.

Turistično društvo Bled je pred pričetkom sezone izdalo 50.000 brošur turističnih informacij za 1974. leto. To okusno in bogato opremljeno knjižico, ki slovi kot ena najboljših tovrstnih turističnih publikacij v Jugoslaviji, so natisnili razen v slovensčini še v nemškem, holandskem, italijanskem, angleškem in francoskem jeziku.

V nedeljo, 30. junija, je kulturno umetniško društvo Triglav v bohinjski Srednji vasi, v počastitev dneva borcev priredilo družabni večer s kulturnim programom. Nastopili so člani dramske skupine, moški pevski oktet in novoustanovljena folklorna skupina.

Obveščanje in družbeni sistem informiranja

V torek, 9. julija, predsednica Mara Taler sklicuje razširjeno sejo občinske konference SZDL Jesenice, na katero so poleg članov konference vabljene tudi delegacije družbenopolitičnega zbora občinske skupščine. Za sejo predlaga eno samo točko dnevnega reda, in sicer: Obveščanje in družbeni sistem informiranja v občini. Okvirne teze oziroma izhodišča za razpravo o navedenem vprašanju, ki so priložena vabilu, je pripravila komisija za tisk, radio in obveščanje pri OK SZDL, ki bo pripravila tudi uvodni referat in predlog zaključkov.

Vprašanja, ki bodo obravnavana na seji izhajajo iz določil nove ustave in resolucij sedmega kongresa ZKS in desetega kongresa ZKJ, je poudarjeno v temeljnih izhodiščih za obravnavo. Eden pomembnih pogojev za razvijanje socialistične samoupravne demokracije, kot posebne oblike diktature proletariata, je obveščanje in obveščenost delovnih ljudi ter delegacij in delegatov ter njihovo usposabljanje za kar najbolj popolno in kvalificirano odločanje. Socialistična zveza, Zveza komunistov in druge družbenopolitične organizacije po ustavnih določilih »zagotavljajo obveščanje delovnih ljudi in občanov in svoj vpliv na družbeni sistem, informiranja in na uresničevanje vloge tiska in drugih oblik javnega obveščanja in komuniciranja.« To ustavno nalogo je seveda potrebno podrobno obdelati in konkretizirati v praksi, kajti iz nje izhaja potreba po celi vrsti sistemskih rešitev in določitev pravil obnašanja ter oblik obveščanja.

Iz teh okvirnih določil izhajajo konkretne naloge Socialistične zveze, kajti od njene aktivnosti in organiziranosti je v največji meri odvisno uspešno delovanje delegatskega sistema. V tem pogledu bodo potrebni mnogo večji in bolj organizirani napori predvsem v pogledu usposabljanja delegatov in oblikovanja celovitega informativnega sistema, v katerega bodo vključeni vsi dejavniki — občinska skupščina, izvršni svet, upravni organi in družbenopolitične organizacije, vključno s sredstvi javnega obveščanja. Nobena teh nalog ne bo smela biti prepuščena stihiji, temveč zavestnemu in organiziranemu delovanju vseh organiziranih socialističnih sil.

Torkova razširjena seja občinske konference SZDL Jesenice, mora kar najbolj konkretno opredeliti vse te naloge, ki jih bo nedvomno praksa še dopolnjevala, da bo ob ustreznih racionalizaciji doseženo vsestransko, pravočasno in popolno obveščanje delovnih ljudi in občanov oziroma delegatov in delegacij.

Svečanost v spomin na padle kurirje

V nedeljo, 30. junija, je bila na Sedučah nad Dovjem žalna svečanost padlim kurirjem na kurirski postaji GT — 19. Na mestu, kjer sedaj stoji spominsko obeležje, so Nemci 5. avgusta 1944 iznenada napadli kurirsko postajo in ubili šest mladih kurirjev. Letos, ko mineva trideset let od tega strašnega dogodka, je krajevni odbor ZB NOV Dovje — Mojstrana poskrbel, da je bila svečanost posebno skrbno pripravljena.

Ob obeležju, kjer se je zbralo nekaj čez sto občanov iz Dovjega in Mojstrane ter iz drugih krajev naše občine, je zbrane najprej pozdravil Karel Jerab, predsednik KO ZB NOV Dovje — Mojstrana. Za njim je Franc Salberger-Marko, takratni komandir kurirske postaje GT — 19, opisal, kaj se je na tem mestu zgodilo pred tridesetimi leti. V kulturnem programu je sodeloval domači pevski zbor in recitatorji osnovne šole Mojstrana. Pripadniki JLA s karavle na Belci so ob spominskem obeležju izstrelili častno salvo.

Po končani slovesnosti je sledilo tovariško srečanje nekdanjih borcev in drugih občanov na kmetiji pri Sedučniku. Borci so obudili spomine na težke dni narodnoosvobodilnega boja. Pripovedi borcev je posebno prisluhnil mladi rod, ki se zaveda da je tradicije NOB treba spoštovati in jih prenašati rodovom za nami. Tovariškega srečanja se je udeležilo preko tristo občanov, ki so na prijetni Sedučnikovi kmetiji preživeli popoldne.

Omenim naj še, da so v nedeljo zjutraj odprli cesto do Sedučnikove kmetije, tako da je sedaj na Sedučah mogoče dostop z avtomobili. Ob otvoritvi je spregovoril Pavel Krznarič, predsednik krajevnih skupnosti Dovje — Mojstrana. Med drugim je poudaril, da je ta cesta velikega pomena za nadaljni razvoj kmečkega turizma v Gornjesavski dolini.

Janko Rabič

NOB na platnih jeseniških slikarjev

S kratkim kulturnim programom, v katerem je sodeloval moški pevski zbor Jeklar, pod vodstvom zborovodja Pol-deta Ulaga in z recitacijo svoje partizanske lirike pesnik Miha Klinar, so v soboto, 29. junija, odprli v mali dvorani Delav-skega doma na Jesenicah kolektivno slikarsko razstavo članov likovne sekcije DOLIK. To je bila v okviru programa praznovanja 4. julija — dneva borca in v počastitev šestega zbora gorenjskih aktivistov, prva prireditelj. Likovna dela motivno zajemajo obdobje narodnoosvobodilne borbe in pomenijo lep prispevek jeseniških slikarjev k ohranjanju tega najkrajšega in obenem najsvetlejšega obdobja v zgodovini slovenskega naroda.

Za razstavo je deset avtor-jev predložilo 21 likovnih del, in sicer: Janez AMBROŽIČ (3), Franc DOLINSEK (3), Zdravko KOTNIK (2), Janez KOZAMERNIK (1), France KREUZER (5), Rudi RAJH-MAN (2), Roman SAVINSEK (1), Branko ŠIFRER (2), Tone TOMAZIN (1) in Cveto ZU-PAN (1).

To je že enajsta letošnja razstava v organizaciji likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice. Razstava bo odprta do vključno 10. julija vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19.30 ure, razen v nedeljah in praznikih samo dopoldan.

Srečanje oktetov

V soboto, 22. in v nedeljo, 23. junija, je bilo v Sentiernju pri Novem mestu srečanje slovenskih amaterskih oktetov. Prijavilo se je 28 oktetov. V programu srečanja so bili sobotni koncerti v različnih krajih novomeške občine, in sicer: Novem mestu, Žužemberku, Dolenjskih Toplicah, Straži, Mirni peči, Sentiernju in Škocjanu. Na enem koncertu so nastopili štiri okteti s petimi pesmimi.

V nedeljo so se vsi okteti zbrali v Sentiernju, kjer je bil svečani spre-od oktetov skozi naselje na prireditveni prostor. V reviji je vsak oktet zapel po eno pesem, na koncu pa so okteti skupaj zapeli dve pesmi, in sicer Danila Bučarja Tam, kjer pisana so polja in ob spremeljavi pihalnega orkestra še Zdravico svobodi Radovana Gobca. Ta največji moški zbor je vodil prof. Radovan Gobec.

Srečanja se je udeležil tudi oktet DPD Svoboda, Zirovnica — Breznica. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzel zavod RTV — Ljubljana in je njegov direktor Janez Vipotnik tudi otvoril srečanje.

Organizacija tretjega srečanja oktetov v Sentiernju je bila zelo dobra. Na prireditvi je prišlo veliko poslušalcev, ki so pozorno sledili celotni prireditvi.

Prireditelj in nastopajoči upajo, da bo postala prireditelj tradicionalna in bi tako resnično dosegla svoj namen: širiti slovensko narodno pesem, dvigati kvaliteto nastopajo-čih in spodbujati glasbene ustvarjal-ce za pisanje tovrstne literature.

J. M.

Uspele vaje naše enote

Prejšnjo soboto in nedeljo, 22. in 23. junija, so imeli pripadniki teri-torialne enote, ki deluje v okviru jeseniško-bohinjskega odreda in je formirana v Železarni, redne letne vaje. Na njih so preizkusili tehnično znanje, opravili so taktične vaje in se pomerili v streljanju z vsemi vrstami avtomatskega lahkega pešadijskega orožja. Poleg tega je bil namen vaje tudi v tem, da so se udeleženci pri-vajali na življenje v taboru in da so se spoznali med seboj ter s komand-nim kadrom.

Vaja je potekala po predvidenem programu in je zelo dobro uspela. Vzdušje v taboru je bilo prijetno, ne samo zaradi lepega vremena pač pa tudi zaradi dobrih medsebojnih od-nosov in dobre hrane, za katero so skrbeli ekonom enote Jože Zidar in sodelavci gostinske enote Železarne.

Na vaji je bil kot predstavnik navzoč tudi rezervni kapetan Dušan Stare, sekretar Železarne, poleg tega pa sta potekala vaji sledila tudi komandant odreda rez. podpolkovnik Slavko Staroverski in komisar rez. podpolkovnik Slavko Kariž. S poka-zanim znanjem sta bila zadovoljna in dobro ocenila tehnično znanje in

Uspešen nastop Jeklarja tudi doma

V soboto, 29. junija, zvečer je moški pevski zbor Jeklar uspešno zaključil sezono na Jesenicah s celovečernim koncertom v gledališču Tone Cufar. Pred koncertom je predstavnik ZKPO Jesenice podelil zlato Gallusovo značko Jaku Vebru, dolgoletnemu pevcu in bivšemu članu Jeklarja, ki zdaj uspešno vodi oktet javorniških upokojencev.

Za jeseniške razmere zelo dobro zasedena dvorana je koncertu dala potrebno vzdušje. Po nekaj letih je bil to prvi celovečerni koncert Jeklarja na Jesenicah. Dobro izbran program je obsegal domače umetne pesmi, slovenske narodne in pesmi tujih narodov. Program sta dopolni-la Jaka Jeraša in Andrej Kosem z opernimi arijami. Spremljala pa ju je korepetitorica ljubljanske opere Milena Trostova.

Jeklar je pričel koncert s Prešer-novo Zdravljico v Ubaldovi priredbi, ki jo je našel tudi ob 125-letnici smrti našega pesnika. Sledila je Punterska pesem v počastitev 500-letnice kmečkih uporov. Uspešen začetek je stopnjeval zadovoljstvo občinstva, katerega priznanje je raslo od pesmi do pesmi. Že to do-kazuje, da je bil sobotni nastop Jeklarja doslej najkvalitetnejši. Od-ražal se je v čisti intonaciji in inter-pretaciji in primerni glasovni zlitosti.

H kvaliteti koncerta sta mnogo pripomogla baritonista Jaka Jeraša in Andrej Kosem, katerih izvajanje programa je občinstvo zelo toplo sprejelo. Njuno sodelovanje je toliko pomembnejše, ker sta tako Jaka Jeraša kot solist Ljubljanske opere in Andrej Kosem kot član Mestnega gledališča v Celovcu, še

vedno člana Jeklarja. Koncert je uspešno vodila Darinka Koroševa.

Vsekakor poslušalci niso pričako-vali tako kvalitetnega nastopa, pa so zato tembolj zadovoljni zapuščali dvorano. Za uspešen koncert so za-sluzni prav vsi, posebno pa velja zborovodji Jeklarja Poldeta Ulagi, ki ta zbor vodi od ustanovitve, to je že devet let. Po letih nihanj mu je uspelo, da je iz zbora s povprečno dokaj visoko starostjo, čeprav so vmes tudi mladi, napravil homoge-no celoto in dvignil kvaliteto na do-stojno raven. Koncert je poslušal tudi predstavnik RTV Ljubljana in je iz izvajanega programa izbral pesmi za jesensko televizijsko sreča-nje z našimi zbori.

Z nastopom na Poljanah 4. julija in z gostovanjem v Sentiernju na ta-boru pevskih zborov, bo Jeklar za-ključil sezono s petnajstimi nastopi. Od teh sta dva celovečerna koncerta in dvoje gostovanj na Koroškem. Zbor je dokazal svoj obstoj in kva-liteto in zato tudi v bodoče zasluži po-trebno moralno in materialno pod-poro. Prihodnje leto bo Jeklar praznoval desetletnico svojega de-lovanja. Prav gotovo jim bo uspelo za jubilej zbor pomladiti in glasovno osvežiti. Le-to mu daje možnost nadaljnega dviga kvalitete in delo-vanja zbora.

J. Kavčič

45 — let aktivnega dela v pevskih zbora

V soboto, 29. junija, je na koncertu moškega pevskega zbora Jeklar predstavnik ZKPO občine Jesenice Miro Skube izročil JAKOBU VEBRU z Jesenice za njegovo 45-letno aktivno ude-ještvo v pevskih zbora ZLATO GALLUSOVO ZNAČKO, s katero ga je odlikoval republiški svet ZKPO Slovenije.

Jakob Veber, ki je lani dopolnil 70 let, se je kot pevec pričel udeještvovali že leta 1925 v zboru prosvetnega društva Zaspis. Njegova prva zborovodja sta bila Cene Ambrožič in Franc Mencinger. V letih 1933 do 1935 je zbor celo sam vodil, tega leta pa se je preselil na Jesenice in se vključil v pevski zbor jeseniške Svobode, ki ga je vodil Milan Rinaldo. Istočasno je pel tudi v pevskem društvu Sloga, zboru jeseniških železničarjev, ki ga je vodil Franc Mencinger. V obeh zbora je aktivno deloval do leta 1941, ko je zaradi okupacije prenehal z aktivnim kulturnim delovanjem.

Po osvoboditvi je sodeloval pri ustanovitvi oziroma obno-vitvi pevskega zbora KUD Jesenice oziroma DPD Svoboda Jese-nice, ki ga je vodil Martin Jeram in kasneje Poldeta Ulaga. V tem zboru je pel dokler ni prevzel zbora upokojencev, zadnja leta pa vodi zbor javorniških upokojencev. Skupna doba aktivnega delovanja v pevskih zbora Jakoba Vebra tako znaša polnih 45 let.

Vsekakor zgledno delovanje nekdanjega železarja, ki je s svojo aktivnostjo prispeval ob mnogih drugih pomembnih delež k razvoju glasbene kulture v občini. K čestitkam ob tem lepem priznanju se pridružujemo tudi z našim Železarjem.

Jeseniška teritorialna enota na taborenju

Druga jeseniška teritorialna enota v sestavi jeseniško-bohinjskega odreda, je imela v istem času, to je 22. in 23. junija tridnevno taborenje na Rudnem polju na Pokljuki, pod po-veljstvom njihovega komandirja rez. kapetana Vlada Valterja. Na tabo-renju so obnovili nekaj vojaških veščin zlasti tistih, ki so značilne za vojskovanje teritorialnih enot, to pa je zaseda in infiltracija v sovražni-kovo zaledje. Pomerili so se tudi v streljanju in po vojaških normah do-segli dober uspeh ter s tem dokazali,

da so bojno pripravljeni za izvajanje akcij tudi v resničnih vojni-pogojih. V vseh vajah, ki so jih izvedli v teh treh dneh taborenja so pripadniki enote, večina je delavcev Železarne, pokazali veliko moralno politično zavest in disciplino, ki je tako tipi-čna prav za partizanske enote in so dosegli več kot pričakovan rezultat. Takšna je bila tudi ocena komande bataljona in komande jeseniško-bohinjskega odreda.

Med taborenjem se je sestal tudi aktiv komunistov te enote, na žalost zaradi odsotnosti sekretarja šele proti koncu taborenja ne pa na za-četku, na katerem pa so se prav zaradi teh okoliščin kritično pome-nili o doseženih rezultatih. Zanimi-vost tega aktiva je bila v tem, da so posamezni komunisti ocenili vaje tako kritično, kot smo bili vajeni v času NOB, ostro, brezobzirno pa vendar objektivno in tovariško.

V nedeljo popoldan smo se razšli zadovoljni. Ni nam bilo žal treh dni preživetih v prelepi kasarni na Rudnem polju, razšli smo se z zavestjo, da smo bogatejši za nekaj izkušenj, kajti veliko pripadnikov je posamez-ne vaje ocenilo dobro s pripombo, da bi ob ponovitvi vaje napravil še boljše. Kaj pa je še boljše si lahko predstavljamo, saj je bila že ta vaja izredno dobra.

M. P.

VABILO

Vabimo vas na piknik osnovne organizacije Zveze gluhih in naglušnih Slovenije, ki bo v nedeljo, dne 7. julija 1974, ob jezeru Završnica pri Zirovnici.

Vse člane seznanjamo, da bo po sklepu ŪO organizacije vsako leto piknik v eni od občin, ki jih združuje naša organiza-cija.

Vsak udeleženec prispeva 10 din na pikniku, hrana na žaru, za pijačo preskrbljeno.

Bralce Železarja prosimo, da na objavljeno vabilo opozorijo vse gluhoneme in gluhe v jeseniški in radovljiški občini.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

6. in 7. julija amer. barvni film SHAMUS, v režiji Buzz Kulik, v gl. vlogi Burt Reynolds, ob 17. in 19. uri.

8. in 9. julija italij. barvni film RATTLER KID, v režiji Leon Kli-movsky, v gl. vlogi Richard Wyler, ob 17. in 19. uri.

10. julija amer. barvni film DESPERADOSI, v režiji Henry Levin, v gl. vlogi Wins Edvard, ob 17. in 19. uri.

11. julija zaprto.

12. julija italij. barvni film 7 MA-SČEVANJ ZA 7 DOLARJEV, v re-žiji Bernard Bordeny, v gl. vlogi Jean Morre, ob 17. in 19. uri.

13. julija italij. barvni film MAL-LORY KOT SMRT, v režiji Mario Moroni, v gl. vlogi Robert Wood.

Kino PLAVŽ

6. in 7. julija italij. barvni film RATTLER KID, ob 18. in 20. uri.

8. in 9. julija amer. barvni film SHAMUS, ob 18. in 20. uri.

10. julija zaprto.

11. julija italij. barvni film 7 MA-SČEVANJ ZA 7 DOLARJEV, ob 18. in 20. uri.

12. julija amer. barvni film DESPERADOSI, ob 18. in 20. uri.

13. julija italij. CS barvni film TIGRI MALEZIJE, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

6. julija amer. barvni film KABA-RET.

7. julija amer. barvni film PARA-DA NORIH.

10. julija italij. barvni film RAT-TLER KID.

11. julija amer. barvni film DESPERADOSI.

13. julija amer. barvni film SHA-MUS.

DOPUST POD SOTOROM

Obveščamo člane taborniške organizacije in druge ljubitelje dopusta pod šotori, da bomo organizirali taborenje 1974 v Kari-gadorju — Istra, in sicer:

- izmena od 14. 7. do 28. 7.
Odhod 14. 7. ob 6.30 izpred železniške postaje na Jesenicah.
Povratek 28. 7. ob ca. 20.00 uri pred železniško postajo na Jesenicah.
- izmena od 28. 7. do 11. 8.
Odhod 28. 7. ob 6.30 izpred železniške postaje na Jesenicah.
Povratek 11. 8. ob ca. 20.00 uri pred železniško postajo na Jesenicah.
- izmena od 11. 8. do 25. 8.
Odhod 11. 8. ob 6.30 izpred železniške postaje na Jesenicah.
Povratek 25. 8. ob ca. 20.00 uri pred železniško postajo na Jesenicah.

Tabornina za 14 dni na enega udeleženca znaša:
— 4 do 9 let starosti (22,00 na dan) din 308,00
— 10 do 18 let šoloobvezni (25,00 na dan) din 350,00
— nad 18 let brez zasluzka in so člani ZTS (30,00 na dan) din 420,00
— člani ZTS s samostojnim zasluzkom (35,00 na dan) din 490,00
— gostje na taboru (48,00 din na dan) din 672,00
— člani kolektiva železarne Jesenice (35,00 din na dan) din 490,00
Prevoz v obe smeri se plača posebej in znaša din 60,00

Rok za prijavo je 7. 7. 1974, prijavit se na naslov: PANCUR Božo, 64270 Jesenice, Viktorja Svetina 19/IV. Istočasno s prijavo morate vplačati tabornino, prevoz plačate le, če boste koristili skupinsko organiziran prevoz.

OPOZORILO:
Taborečim predlagamo, da vzamejo na taborenje trenirko ali kako drugo toplejšje oblačilo za večere, potrebno količino perila, pribor za osebno higieno; lastniki instrumentov bodo dobrodošli z instrumenti.

ZTS ODRED JEKLARJEV JESENICE

ZAHAVALA

Strti od žalosti, ki nam jo je povzročila nenadna smrt naše zlate mame, babice, prababice, tete in sva-kinje

MARIJE JAGER roj. TOMC
Jeršinove mame

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem in znanec, ki so v najhujših dneh z nami žalovali, ji poklonili toliko lepega cvetja in vence ter jo pospre-mili do njenega poslednjega doma. Zahvaljujemo se organizaciji ZB NOV terena Sava in občinskemu od-boru ZB NOV Jesenice za izkazano poslednjo čast ter govornikom za slovo ob odprtem grobu.

Posebno zahvalo dolgujemo dr. Mihaelu Sajevcu, ki je naš dragi ma-mi dolga leta, z vso požrtvovalnostjo nudil zdravniško nego in pomoč v bolezni.

Iskrena hvala vsem, ki ste našo najdražjo mamo spoštovali in ka-korkoli počastili njen spomin. Hvala vsem za izkazano pozornost — za izraze sožalja — za lajšanje neiz-mernih bolečin in vsestransko po-moč. Skratka vsem — za vse tisoč-krat hvala!

V globoki žalosti: hčerka Ani-ca Jeršin z možem Zdrav-kom, Minka Trifoni in Režka Glavič z možem, vnukinji Na-taša por. Tolar, Valči, vnuka Nino in Zoran, pravnukček Kle-men ter družine Tolar, Tome, Cimerman

ZAHAVALA

Poklicno gasilski in reše-valni četi Železarne in povelj-niku se iskreno zahvaljujemo za hitro in uspešno posredova-nje pri gašenju požara v klet-nih prostorih Zarje, posloval-nica 1, Jesenice, Titova 36.

Uslužbenci Zarje

ZAHAVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in tasta

PAVLA UDIR

se iskreno zahvaljujemo zdravni-kom, sestram in ostalemu osebju splošne bolnice Jesenice, kirurški oddelki.

Dr. Sajevicu najlepša hvala za večletno zdravljenje na domu.

Najtoplejšo zahvalo izrekamo vsem znanec, prijateljem in so-se-dom za poklonjene vence in cvetje, vsem, ki so sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Zori in Lidiji Smolej hvala za pomoč na domu.

Hvala pevcem društva upoko-jencev Javornik — Koroška Bela za žalostinke in vsem, ki ste ga pospre-mili na njegovi zadnji poti.

ŽALUJOČI: žena Ljudmila, hčerki Magda in Danica z družinama ter sinova Dušan in Zvone

ZAHAVALA

Ob izgubi našega dragega moža, očeta, brata, strica

LUDVIKA ČARNIJA

se iskreno zahvaljujem zdravniške-mu osebju bolnice Jesenice za izka-zano nego in pomoč, posebej pa še dr. Branimirju Čehu, za njegovo dol-gotrajno zdravljenje in obiske na do-mu. Zahvaljujem se vsem sodelav-cem za materialno pomoč in darova-no cvetje, upravi železarne Jesenice in vsem sosedom, posebno pa družini Egart, Munda in Pogačnikovi.

Iskrena zahvala vsem, ki ste nam pomagali ob tej težki izgubi

ŽALUJOČI: žena Vika z družino

ZAHAVALA

Vsem mojim sodelavkam se naj-lpše zahvaljujem za sprejeto darilo ob odhodu iz elektrodne obrata.

Hasnija Fajkovič

ZAHAVALA

Sindikalnemu odboru SV Javornik se iskreno zahvaljujem za brez-plačni oddih v Biogradu na moru.

Vida Leban

DEŽURNE TRGOVINE V NEDELJAH V ČASU POLETNE SEZONE 1974

V nedeljo 7. julija sta de-žurni trgovini

— samopostrežna Rožca na Plavžu

— samopostrežna Zarja, Kašta 3 na Koroški Beli

Jeseniški rokometiški v ljubljanski conso ligo

V soboto, 29. in nedeljo, 30. junija, je bil v športni dvorani Podmežaklo kvalifikacijski rokometni turnir štirih pokrajinskih prvakov za uvrstitev v ljubljansko conso rokometno ligo (LCRL). Nastopila so moštva: Borec Ljubljana, Dobova, Črnomelj in domačini RK Jesenice. Po dveh zmagah in tesnem porazu, so se jeseniški rokometiški kot drugouvrščeni, poleg rokometišev Dobove uvrstili v višjo tekmovalno kategorijo.

V prvi tekmi v soboto je moštvo Črnomlja po dobri igri premagalo RK Borec z rezultatom 28:21. V drugi tekmi pa sta se pomerili moštvi Dobove in Jesenice. Po boljši igri so zmagali gostje z rezultatom 27:22, polčas 14:10. Jeseničani so pred 100 gledalci nastopili v postavi: Šporar B., Rebolj, Peternel, Radinovič 1, Geršak 1, Pogačnik 3, Prešeren 11, Pavlič 2, Dizdarevič 2, Šubic 2. Tekmo sta z manjšimi napakami sodila Komel iz Ljubljane in Šetinc iz Trbovelj.

Prvi so povedli gostje, domači pa so izenačili, kar je bilo tudi največ kar so dosegli na tej tekmi. Čeprav so se ves čas borili, žoga ni hotela v nasprotnikovo mrežo. Gostje so počasi višali razliko in si že v polčasu priborili štiri gole razlike.

V drugem polčasu so Dobovčani nekajkrat vodili celo z osmimi zadetki razlike, domačini pa so se jim nevarno približali na tri zadetke. V tistih trenutkih pa je sodnik izključil dva domača igralca za dve minuti in Jeseničani so se morali pomakniti v obrambo, in splahneli so vsi upi na izenačenje. Tako so gostje dobili prvo tekmo s 27:22.

V domačem moštvu so dobro zaigrali le Prešeren, Pavlič, Pogačnik in Šubic, razočaral je vratar Šporar, ki je branil nezanesljivo.

Popoldan sta se najprej srečali ekipi Dobove in Črnomlja. Zmagali so igralci iz Dobove z rezultatom 20:18 (12:10), ki so v zadnjih minutah igrali bolje.

V drugi tekmi sta se pomerili ekipi RK Jesenice in RK Borec iz Ljubljane. Zaslužno so zmagali prireditelji turnirja, Jesenice, z visokim rezultatom 42:12 (11:8). Pred sto gledalci sta v hali Podmežaklo dobro sodila Žibert iz Trbovelj in Šetinc iz Ljubljane.

Za RK Jesenice so igrali: Šporar B., Rebolj 5, Prešeren 6, Radinovič 5, Geršak 7, Pogačnik 3, Šubic 1, Dizdarevič 6, Pavlič 5, Peternel 4.

Jeseničani so popoldan igrali veliko bolje in zaslužno zmagali. Gostje so vodili le v začetku z 2:0, potem pa so domačini izenačili in tudi povedli. V prvem polčasu je bila igra obeh ekip dokaj dobra. Polčas so dobili domači rokometiški z rezultatom 11:8.

V drugem polčasu so gostje zelo popustili in na čase zaigrali zelo neresno, tako da domačinom ni bilo težko zadeti nasprotnikove mreže. V tem delu igre so Jeseničani dosegli

31 zadetkov. Ljubljanci pa le 4.

Končni rezultat 42:12 je realen prikaz stanja na igrišču.

Pri Jeseničanih lahko pohvalimo vso ekipo, saj so zadetke dosegli vsi igralci razen vratarja Šporarja.

Po prvem dnevu je bilo že jasno, da se bo v višji tekmovalni razred uvrstilo moštvo Dobove in da iz nadaljnje borbe izpade RK Borec, medtem ko se bo v srečanju med RK Črnomelj in RK Jesenice odločalo kdo bo drugi član LCRL.

V prvo tekmo v nedeljo je bila tako obrnena vsa pozornost ljubiteljev rokometu. Tekmo z RK Črnomelj so domači začeli z vso resnostjo in borbenostjo. Odlično so zaigrali tako v napadu, kot v obrambi. Moštvi sta se zelo izenačeno borili in je rahla prednost pripadala zdaj enemu, zdaj drugemu moštvu, tako

da sta moštvi odšli na odmor z golom prednosti gostov s Črnomlja.

V drugem polčasu so najprej gostje povišali razliko še za en gol, nekaj minut za tem pa so domačini izenačili. Črnomljani si znova ustvarijo dva gola prednosti, Jeseničani izenačijo za gol, domačini v protinapadu znova dosežejo gol oz. dva gola prednosti, ki jo gostje sicer zmanjšajo za gol, več pa v zadnji minuti niso uspeli. Tako so Jeseničani dobili drug polčas 7:5 in tekmo z 21:20. Potek tekme in rezultat pove o veliki izenačenosti moštev ter izredni borbi, ki je v drugem delu pripadala borbenim domačinom.

Za RK Jesenice so nastopili: Šporar B., Peternelj, Rebolj 2, Radinovič, Pogačnik 2, Prešeren 3, Šubic, Pavlič 7, Dizdarevič 6 in Geršak 1.

Srečanja med RK Dobova in RK Borec ni bilo, ker rokometišev Borca ni bilo na igrišču in tako so se uvrstili v ljubljansko conso rokometno ligo rokometiški Dobove brez poraza in Jesenice, z dvema zmagama in enim porazom.

To je izredno lep uspeh jeseniških rokometišev h kateremu jim iskreno čestitamo z željo, da bi se jim izboljšali pogoji njihovega dela in da bi ta uspeh pomenil še večji razmah rokometu v občini.

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

-tok

Moštvo jeseniških rokometišev si je kot prvak Gorenjske na kvalifikacijskem turnirju izborilo pravico tekmovalja v ljubljanski conso rokometni ligo.

Športne prireditve ob krajevnem prazniku

V okviru prireditev ob krajevnem prazniku, so v Žirovnici imeli več športnih prireditev. Na posameznih tekmovaljih so dosegli naslednje rezultate:

Namizni tenis

V soboto, 29. junija, je bil odigran namiznoteniški turnir v izvedbi domačega društva TVD Partizan. Nastopilo je 32 igralcev, med njimi tudi mladinec iz Avstralije. Najstarejši igralec je bil 47 letni Anton Špec, ki je tudi zmagal v kategoriji članov.

REZULTATI:

Pionirji (13 tekmovalcev) 1. Zoran Osojnik, 2. Danilo Tomažič, 3. Primož Legat.

Mladinci (10 tekmovalcev) 1. Dušan Rajgelj, 2. Ivan Miklavc (iz Avstralije), 3. Zorko Rogelj.

Člani (9 tekmovalcev): 1. Anton Špec, 2. Bine Jenko, 3. Dani Knežević.

Odbojka

Naslednji dan v nedeljo, 30. junija je bil na novem igrišču na Rodinah odigran odbojkaški turnir. Od štirih povabljenih ekip, sta se turnirja udeležila le TVD Partizan Blejska Dobrava in TVD Partizan Žirovnica. V medsebojni borbi je zmagal domači Partizan s 3:0 in tako že drugič zaporedoma osvojil prehodni pokal krajevnih skupnosti Žirovnica.

Zahvaljujemo se gostom z Blejske Dobrave, ki so letos že drugič nastopili na naših turnirjih.

STRELJANJE

V ponedeljek, 1. julija popoldne je bilo strelsko tekmovalje zračno puško v Glencah nad Zabreznico.

Tekmovalje je bilo v organizaciji ZRVS Žirovnica, udeležilo se ga je devet ekip iz društev in organizacij s področja krajevnih skupnosti Žirovnica.

Vsak tekmovalc je imel deset strel v konkurenci. Med 37 posamezniki je bil vrstni red: 1. Stane Koder — 70 krogov Partizan Žirovnica, 2. Ante Krlič — 63 krogov JLA Moste, 3. Srečko Turudjija — 63 krogov JLA Moste, itd.

Prehodni pokal krajevnih skupnosti Žirovnica I je s 179 krogov osvojil TVD Partizan Žirovnica v postavi: Stane Koder, Anton Rozman, Ivan Lužnik, 2. mesto s 178 krogov JLA

(Ante Krlič, Srečko Turudjija, Drago Grbavec), 3. mesto s 154 krogov ZRVS (Janez Legat, Jaka Klinar, Maks Pogačnik), 4. SZDL Žirovnica, 5. TVD Partizan Žirovnica, itd.

MK

Nogomet

O mladinskem in pionirskem moštvu

V današnjem sestavku o jeseniškem nogometu bomo govorili o mladinskem in pionirskem moštvu.

Vodstvo nogometnega kluba Jesenice že nekaj let posveča izredno veliko pozornost vzgoji lastnega naraščanja. Da je bila taka odločitev vodstva kluba pravilna, dokazujejo rezultati, ki jih dosegata mladinsko in pionirsko moštvo, predvsem v gorenjskem prvenstvu, kjer že nekaj let nimata prave konkurence, solidno uvrstitev pa dosegata tudi v republiškem merilu.

Tako je mladinsko moštvo pred tremi leti osvojilo odlično tretje mesto v Sloveniji za moštvo Olimpije in Železničarja iz Maribora ter pred Kladivarjem iz Celja. V lanskem letu so mladinci kot pokalni zmagovalci Gorenjske, že v prvem kolu zaključnega dela tekmovalja v republiškem merilu dobili za nasprotnika moštvo Olimpije in srečanje izgubili z rezultatom 2:0, pri tem pa moramo povedati, da je ekipa Olimpije to leto igrala finalno tekmo za jugoslovanski pokal z moštvo beograjskega Partizana. Tudi v letošnjem letu so naši mladinci kot pokalni zmagovalci in prvaki Gorenjske nastopili na zaključnem republiškem tekmovalju, toda z manj uspeha kot prejšnja leta. V pokalnem tekmovalju so že v prvem kolu zaključnega dela morali na dolgo in utrudljivo pot v Šmarje pri Kopru, kjer so na izredno slabem, trdem in pa predvsem majhnem igrišču srečanje kljub vodstvu 2:0, izgubili z rezultatom 5:2 in izpadli iz nadaljnega tekmovalja.

Kot prvaki Gorenjske so nastopili tudi na polfinalnem turnirju za prvaka Slovenije, na stadionu Olimpije v Ljubljani. Tudi tokrat niso imeli sreče pri zrebanju, saj so zopet dobili za nasprotnika moštvo Olimpije, ki je, kot je igra kasneje pokazala, močnejše od marsikaterega moštva v slovenskih članskih ligah. Jeseniški mladinci so srečanje izgubili in tako osvojili še vedno solidno peto mesto v Sloveniji, kar je za jeseniške razmere in materialne zmogljivosti več kot razveseljivo. Kljub temu pa bodo poskusili doseči še več, kajti zavedajo se, da morajo na mladih graditi, če hočejo v bodoče imeti dobro člansko moštvo, kar je edino zagotovilo za vstop v višji rang tekmovalja.

Za uspehe, ki jih je moštvo doseglo v tem obdobju je zaslužno celo moštvo, posebej pa še trener Ljubo Radovič in igralci: Marjan in Zoran Kramar, Trobič, Kovačič in Mlačnik, ki so nosili glavno breme v moštvu.

Z orisom pionirske ekipe nogometnega kluba Jesenice, zaključujemo pregled uspehov tega športnega kolektiva, katerega velika skrb je

STANIČEV DOM ODPRT
Planinsko društvo Javornik — Koroška Bela sporoča, da bo Staničev dom pod Triglavom od 4. julija dalje redno oskrbovan in priporoča planincem obisk te postojanke.

PLAVALNA ŠOLA

Plavalni klub Jesenice obvešča vse zainteresirane mlade občane, da bo pričel s plavalno šolo. Šola bo trajala deset dni po dve uri dnevno. Učenci bodo šolo lahko obiskovali v jutranjih ali popoldanskih urah in to: zjutraj od 7.30 do 9.30 in popoldan od 17.30 do 19.30. Šolnina je 25.00 dinarjev v kar je všteti tudi prost vstop v bazen v času šolanja.

Prijave sprejemamo pri blagajni kopališča, ali pa ob pričetku izmene učitelja plavanja na kopališču, kjer se vplača tudi šolnina. Prva izmena bo od 8. do 18. julija, druga izmena pa od 18. do 28. julija. Prijavne možnosti so iste kot pri prvi izmeni. Če bo interes velik, bo šola tudi v mesecu avgustu. Sprejemali bomo učence stare nad šest let.

Naučimo se plavati!

Upravni odbor
PK Jesenice

Pred kratkim je dolgoletni član jugoslovanske smučarske reprezentance Miran Gašperšič prejel največje priznanje v svoji športni karieri — zlate smuči — kot najboljši jugoslovanski smučar v prejšnji sezoni. To trofej podeljuje vsako leto zagrebški športni časopis Sportske Novosti. Do sedaj so bile zlate smuči kar štirikrat last jeseniških smučarjev, in sicer: Zajca, ko je še bil član SD Jesenice, Štefaničiča, Jakopiča in Gašperšiča.

